

Rolf Gollob, Peter Krapf, Wiltrud Weidinger (editori)

Explorarea drepturilor copilului

Activități didactice pentru clasele I-IX

Rolf Gollob, Peter Krapf, Wiltrud Weidinger (editori)

Explorarea drepturilor copilului

Activități didactice pentru clasele I-IX

Editori

Rolf Gollob, Wiltrud Weidinger
(Centrul PIE –Proiecte Internaționale în domeniul
Educației
Universitatea pentru Formarea Profesorilor din
Zurich)

Peter Krapf
Seminarul de Stat pentru Didactică și Formarea
Profesorilor, Weingarten, Germany

Autori

Rolf Gollob
Peter Krapf

Editare

Basil Schader

Traducere

Alexandra Smith

Traducerea în limba română: Simona Velea
Proofreading (limba română): Eugen Stoica

Ilustrații și coperta

Peti Wiskemann

Layout

René Schmid

©Consiliul European, februarie, 2007

*Opiniile exprimate în această lucrare aparțin
autorilor și nu reflectă în mod necesar politica
oficială a Consiliului European.*

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei
publicații nu poate fi tradusă, reprodusă sau
transmisă, în orice formă sau prin orice mijloace,
electronice (CD-Rom, Internet etc.) sau mecanice,
inclusiv fotocopiere, înregistrare sau orice sistem
de stocare sau extragere a informațiilor, fără
permisiunea prealabilă în scris a Diviziei de
Informare Publică și Publicații, Directoratul pentru
Comunicare (F-67075 Strasburg Cedex sau
publishing@coe.int).

Volumul V din volumele ECD/EDO I-VI
Educație pentru cetățenie democratică și drepturile
omului în practica școlară. Scenarii didactice,
concepțe, metode și modele

www.coe.int/edc

Prefață

Toate statele au ratificat Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și s-au angajat astfel să facă aceste drepturi cunoscute tuturor în țara lor – adulți și copii. Exemplele de lecții din manualul de față arată cum pot fi ghidați elevii să devină conștienți de drepturile lor, să le exploreze și să le experimenteze.

A fost elaborate câte un proiect pentru fiecare an de studiu, pentru clasele 1 - 9 (cu durata de aprox. patru lecții/ activități fiecare). Fiecare dintre aceste proiecte ilustrează cum copiii și tinerii explorează drepturile lor și, prin explorarea active, ajung să le cunoască.

Abordarea manualului nu se axează pe situații de încălcare a drepturilor copilului, ci mai degrabă pe evidențierea drepturilor în mod proactiv, în cadrul activităților didactice. În multe schițe de lecții, participarea elevilor este solicitată și susținută, tocmai în sprijinul articolului 12 al Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, care acordă copiilor și tinerilor dreptul de exprimare și de opțiune cu privire la tot ceea ce le afectează viața. Astfel, Convenția drepturilor copilului oferă un sprijin consistent pentru ceea ce educatorii buni fac în mod obișnuit: ascultă și ia în considerare opiniile copiilor și tinerilor.

Multe elemente din acest manual pot fi găsite în forme asemănătoare, în diferite publicații. Pentru prima dată însă, se arată cum cei care învață își pot experimenta drepturile pas cu pas, într-un curriculum în spirală. Nu este vorba despre întrebarea „*Când ai învățat despre drepturile copilului?*”, ci, mai degrabă, despre „*Cum ai învățat despre drepturile copilului și în ce clasă?*”. Fiecare stat membru al Consiliului Europei va decide independent asupra traducerii manualului în limba / limbile sale.

Mulțumiri

Prima ediție a manualului a apărut prin inițiativa Institutului Pedagogic din Banja Luka, Bosnia și Herțegovina. Testarea în practică a primei versiuni a fost realizată de către un grup de cadre didactice din Europa de Sud-Est. Aceștia le transmitem mulțumiri din suflet. Aceste experiențe pozitive au dus la adaptarea manualului pentru Consiliul Europei, fiind apoi tradus în multe limbi din diferite țări europene.

A doua ediție a fost revizuită, rearanjată și testată în strânsă cooperare de către Editura pentru Materiale Școlare din Zurich (Lehrmittelverlag Zurich), Autoritatea Educațională Locală din Zurich (VSA) și Universitatea pentru Formarea Profesorilor din Zurich (PH Zurich). Dorim să mulțumim, de asemenea, traducătoarei Sabrina Marruncheddu și lectorului Basil Schader pentru activitatea lor. Pentru testarea în diferite zone din Europa, dorim să mulțumim în special elevilor din Bosnia și Herțegovina, Macedonia, Serbia, Kosovo și Elveția. Cu spiritul lor critic, ne garantează că articolele din Convenție nu rămân doar pe hârtie, ci că vor avea impact în viața de zi cu zi.

Zurich și Weingarten, martie 2014
Rolf Gollob, Wiltrud Weidinger și Peter Krapf

Cuprins

Introducere: Ce oferă cele nouă unități de învățare (clasele 1–9)

Partea 1: Planuri de unități de învățare

1. Unitate de învățare 1: Eu am un nume - noi avem o școală	7
2. Unitate de învățare 2: Numele sunt mai mult decât simple litere.....	10
3. Unitate de învățare 3: Suntem magicienii!	15
4. Unitate de învățare 4: Drepturile noastre - comoara noastră	21
5. Unitate de învățare 5: Stabilim regulile pentru clasa noastră	25
6. Unitate de învățare 6: Drepturile copilului: o operă de artă.....	32
7. Unitate de învățare 7: Ceea ce îmi doresc îmi este și necesar?	36
8. Unitate de învățare 8: Drepturile copilului – cercetate temeinic	40
9. Unitate de învățare 9: De ce trebuie să respectăm regulile?	45

Partea 2-a: Informații generale

1. Întrebări frecvente referitoare la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului	55
2. Drepturile copilului – parte a procesului de asigurare a drepturilor omului	55
3. Cum au fost create drepturile copiilor.....	58
4. Drepturile copiilor: experimentare, cunoaștere și aplicare	59
5. Abordarea pedagogică: învățarea cu ajutorul exemplelor.....	60
6. Învățarea bazată pe sarcini de lucru: călăuzirea învățării.....	61
7. Predarea drepturilor copilului: întrebări cheie care să ghideze alegerea metodelor didactice .	62
8. „Dar asta înseamnă că am dreptul la pauză, nu-i așa?” – Drepturile copilului în clasă	64

Partea 3-a: Documente și materiale didactice

1. O versiune pentru elevi a Convenției cu privire la drepturile copilului	67
2. Gruparea drepturilor copilului în patru dimensiuni	72
3. Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (20 noiembrie 1989)	74
4. Drepturile copiilor ilustrate (Cartonașe cu drepturile copiilor)	86

Introducere:

Ce oferă cele nouă unități de învățare (clasele 1– 9)

Explorarea drepturilor copiilor începe din primul an de studiu și devine treptat mai complexă spre finalul învățământului obligatoriu. Manualul de față reflectă această abordare.

Nouă unități de învățare compuse din mai multe lecții oferă exemple concrete și sugestii pentru activități didactice privind drepturile copiilor din primii ani de studiu ai învățământului primar până la ultimii ani de studiu din învățământul secundar obligatoriu. Astfel, este folosit modelul curriculumului în spirală.

Următoarele elemente sunt utile pentru orientarea în conținutul manualului:

- o scurtă introducere asupra cadrului conceptual și asupra învățării cu ajutorul exemplelor;
- nouă proiecte de unități de învățare pentru diferiți ani de studiu (clasele I-IX), compuse din câte patru lecții fiecare;
- scenarii didactice;
- învățarea bazată pe sarcini de lucru: fiecare unitate propune un proiect prin scopurile sale;
- exemple de activități și context de învățare care sunt bazate pe colaborare și sunt adaptabile, în acord cu principiile educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului;
- o anexă cu diferite materiale didactice (incluzând Convenția cu privire la drepturile copilului) și alte informații suport.

Fiecare dintre cele nouă unități de învățare are obiective de învățare stabilite și un tabel care prezintă elemente cheie de conținut, recomandări și întrebări de sprijin pentru profesor. La începutul fiecărui tabel sunt prezentate temele principale și elemente de conținut din perspectiva profesorului, urmate de întrebări pentru elevi. Tabelul îl ajută pe profesor să anticipeze întrebările elevilor și, mai mult, să-și fixeze în minte obiectivele fiecărei unități. Tabelele sunt structurate pe trei dimensiuni: experimentarea, cunoașterea și aplicarea drepturilor copiilor. Manualul abordează toate trei dimensiunile: explorare bazată pe sarcini de lucru, elemente cognitive – achiziție de cunoștințe și aplicarea acestora în situații curente.

Părțile a II-a și a III-a oferă un set de informații suport și materiale didactice, care mai pot fi găsite pe Internet sau în alte documente relevante. Ideea de a compila s-a bazat pe intenția de a oferi un set de resurse de bază, care pot fi utilizate la lecții fără efort suplimentar de documentare. În plus, textele scurte incluse în anexă oferă informații utile atât profesorului, cât și elevilor. Drepturile copilului ilustrate de la finalul manualului pot fi folosite în diferite moduri, în diferite lecții. Sunt polivalente și oferă multe oportunități de învățare. Oferă un stimul vizual pentru multe activități și pot fi, de asemenea, folosite ca un joc de memorie sau *flashcards*. Feedback-ul din partea profesorilor din multe țări a arătat că, pe lângă abordarea explorativă, exersarea și memorarea pot fi foarte utile. Totuși, acestea din urmă nu pot înlocui activitățile de formulare și de oferire de răspunsuri la întrebări importante ori aprofundarea pas cu pas a înțelegerii.

Partea 1: Planuri de unități de învățare

Unitatea de învățare 1 (Învățământ primar, clasal)

Eu am un nume - noi avem o școală

A Planul unității

	Întrebări - cheie/ Teme principale	Sarcini principale	Resurse
Lecția 1	Copiii învață numele celorlalți copii din clasă.	Copiii se prezintă între ei cu numele lor.	Foi de hârtie colorată
Lecțiile 2 și 3	Cât de diferiți sunt copiii din clasă noastră?	Copiii își fac câte o floare, cu fotografia lor în mijloc. Se alcătuește apoi un buchet cu toate aceste flori.	Foi de hârtie colorată, o fotografie portret a fiecărui copil, precum și o foaie de flipchart
Lecția 4	Ce știm unii despre ceilalți?	Reflecție frontală	Afișul realizat

B Context și obiective

Copiii devin conștienți de marea varietate a numelor din clasa lor. Înțeleg că fiecare dintre ei a primit un nume care-l distinge de ceilalți; își dau seama că nimeni nu le poate lua numele pe care l-au primit.

Copiii înțeleg că mai multe nume diferite înseamnă mai multe personalități, iar comunitatea clasei lor este formată din personalitățile fiecăruia dintre ei, precum un buchet bogat și colorat de flori. Dacă doriți mai multe variante de reprezentări vizuale ale conceptului, puteți lucra cu picături de ploaie sau cu vagoanele trenului, cu note muzicale sau cu piese de puzzle etc. Indiferent de forma pe care o ia exercițiul, trebuie să transpară clar întotdeauna *că împreună suntem mai mult decât o sumă de elemente asemănătoare*. Devenim un buchet, un nor sau un lac, un tren, o melodie, un puzzle, și așa mai departe.

Copiii înțeleg că o clasă formează o comunitate de învățare.

Ei înțeleg și apreciază că școala trebuie să-i susțină – acum și în viitor, pe fiecare individual și împreună cu ceilalți – să învețe mai mult și să își dezvolte cunoștințele și capacitățile.

Ei constată că școala nu este doar o îndatorire, ea a fost creată și pentru că au dreptul să meargă la școală și să fie educați, iar părinții, profesorii și statul trebuie să le garanteze acest drept.

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul activităților

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
În ce moduri sunt reflectate principiile drepturilor copilului în clasă și în comunitatea școlară?	Ce știu copiii acum despre drepturile copilului?	Să învățăm cum să acționăm în afara școlii: ce au învățat elevii pentru viață?
Școala este parte a vieții noastre; clasa este o micro-comunitate cu drepturi depline. Un simbol puternic al acesteia este buchetul de flori. Articolele Convenției ONU menționate în dreapta pot fi transpuse de elevi în aceste secvențe de lecții.	Articolele 7, 28 (a se vedea anexa: Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului)	Copiii participă la luarea deciziei privind locul unde trebuie expus afișul care prezintă buchetul de flori.
Elevii		
Cum am experimentat drepturile copilului în sala de clasă?	Ce am învățat despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?
Fiecare dintre noi este unic. Fiecare copil este binevenit în clasă. Ar fi păcat dacă unul dintre noi ar lipsi de la oră. Avem cu toții aceleași drepturi.	În calitate de copii, avem niște drepturi speciale: - avem un nume pe care nu ni-l poate lua nimeni (Articolul 7). - avem dreptul să mergem la școală și să învățăm să scriem și să citim. Fără școală, nimeni nu ar fi capabil să-și găsească de lucru când va fi mare.	Acum știu că mă simt mai bine ca membru al unei clase care constituie un grup bun, în care ești sprijinit. Voi încerca să-i sprijin pe ceilalți copii din clasă, pentru că ei să se simtă la fel de bine ca și mine.

D Mod de lucru*Lecția 1*

Copiii stau într-un cerc. În mijlocul cercului, pe podea, au fost așezate inimi de hârtie de diferite culori. Pe fiecare inimă stă scris numele unui copil și fiecare inimă este legată cu un fir de ață. Mai este și o inimă pentru profesor, cu numele lui în mijlocul cercului.

Profesorul îi va încuraja pe copii să ia parte la conversație.

- Știm toate numele? Cine este cine?
- Fiecare copil va lua inima cu numele altui copil scris pe ea. Ce-mi place la acest copil? Ce am făcut deja împreună? De ce mi-ar lipsi dacă n-ar fi cu noi aici?
- Alte întrebări care mai pot fi incluse: ce ar putea spune o altă persoană despre acest copil,

de exemplu, un profesor, un bărbat sau o femeie din familie, copilul însuși, un prieten, altcineva din clasă, școală sau comunitate?

Fiecare copil vorbește despre un altul și-i aduce inima cu numele acestuia.

Fiecare copil își păstrează inima primită, pe care o va purta pe durata lecției. Activitatea continuă și în lecțiile următoare, până când toți copiii se vor cunoaște bine între ei.

Discuția pentru formularea concluziilor poate fi inițiată de profesor, prin întrebarea: „De ce am luat culori diferite și nu doar una singură?”

Profesorul îi roagă pe copii să aducă o fotografie portret de-a lor pentru lecția următoare. (Alternativ, profesorul ar putea face fotografiile ale copiilor).

Profesorul îi încurajează pe elevi să participe la conversație.

Lecțiile 2 și 3

Profesorul explică: fiecare copil din această lume este diferit; fiecare copil este unic prin culoarea pielii, caracter, trăsături speciale și nume!

Există drepturi ale copilului. Copiii au diferite drepturi, așa-numitele "drepturi ale copilului", recunoscute în aproape orice țară din lume. Acestea includ, de exemplu:

- dreptul de a avea un nume (Articolul 7 poate fi citit cu voce tare sau, poate, o versiune prescurtată a acestuia);
- dreptul la educație într-o instituție de învățământ (Articolul 28).

Doar cineva care are un nume poate fi chemat de ceilalți. De aceea este important să cunoaștem numele!

Se începe o discuție despre aspectele menționate până acum, copiii își exprimă opiniile și pun întrebări. Concluzia: cu toții, cu toate calitățile și caracterul nostru diferite, cu toate culorile noastre, alcătuim această clasă.

Alcătuim o imagine a clasei noastre – nu este alcătuită din inimi, ci din flori, adunate într-o vază. Vaza semnifică școala, clădirea școlii sau sala noastră de clasă. Iar noi toți suntem florile. Fără noi nu ar exista nicio școală, școala nu ar fi altceva decât o vază goală.

Profesorul explică stadiile activității.

- Veți realiza propriile flori.
- Veți picta petalele și lipi fotografia voastră în mijloc.
- Florile sunt puse laolaltă pentru a forma un buchet.
- Buchetul este lipit pe un afiș.
- Astfel, alcătuim o imagine a clasei noastre colorate și diverse.

Înainte acestei activități creative sau imediat după, copiii reflectează și încearcă să interpreteze imaginea. Profesorul adună diferitele puncte de vedere și idei. Copiii își dezvoltă liber ideile, eventual cu ajutorul unor întrebări precum:

- Ce semnifică florile?
- Ce reprezintă vaza?
- De ce este important să avem un nume?

Această activitate poate fi adaptată în mai multe moduri, în funcție de timpul și de materialele disponibile:

– Elevii pot desena, pot tăia și decora ei înșiși florile sau li se dau flori deja decupate pe care să le decoreze.

– Profesorul a pregătit centrul florii, elevii creează petalele.

– Fotografiile sunt decupate astfel încât să intre în centrul florii.

Copiii care au terminat repede, desenează mai multe flori mici, fără fotografii.

În cele din urmă, pe un perete al clasei este pus un afiș intitulat: „Buchetul clasei”. Vaza prezintă o viziune prescurtată a drepturilor copilului abordate prin imagini (Articolele 7 și 28).

Lecția 4

Cadru:

- Afișul a fost pus pe tabla sau pe perete.
- Elevii stau așezați într-un semicerc larg (sau în două semicercuri, dacă e nevoie, în cazul unei clase mai mari). Toți elevii trebuie să aibă o bună perspectivă asupra afișului.

Elevii reflectează asupra următoarelor întrebări:

- Ce mi-a plăcut în cadrul acestei activități?
- Ce am învățat?
- Ce știu despre ceilalți copii?
- Ce știu despre profesor?

Profesorul îi îndrumă pe elevi să schimbe între ei comentarii și impresii.

La sfârșit, profesorul oferă elevilor câteva informații despre Convenția drepturilor copilului. Se referă, în special, la cele două drepturi prezentate prin intermediul vazei. Îi informează pe copii cu privire la „Ziua Internațională a Drepturilor Copilului” (20 noiembrie).

Discută cu clasa dacă afișul ar trebui să fie postat pe holul școlii sau în holul de la intrare. Clasa discută argumentele pro și contra. Unde ar trebui postat afișul, astfel încât să-l poată vedea toți vizitatorii? Ce facem când ne vin noi colegi în sala de clasă?

Unitatea de învățare 2 (Învățământ primar, clasa a II-a)

Numele sunt mai mult decât simple litere!

A Planul unității de învățare

	Întrebări - cheie/ Temele principale	Sarcini principale	Resurse
Lecția 1	Toate numele noastre!	Toți copiii învață mai multe despre numele fiecăruia (abordare interactivă).	Foi de hârtie A4
Lecția 2	Cum mi-am primit eu numele!	Clasa se gândește la motivele pentru care i se dă un nume unui copil.	Benzi de hârtie cu afirmații cheie; fișe de distribuit
Lecțiile 3 și 4	Toți copiii au o poveste de spus!	Elevii comunică celorlalți câteva informații despre viața lor.	Informații despre familiile copiilor (de pregătit acasă); câte o foaie de flipchart pentru fiecare copil; markere și culori

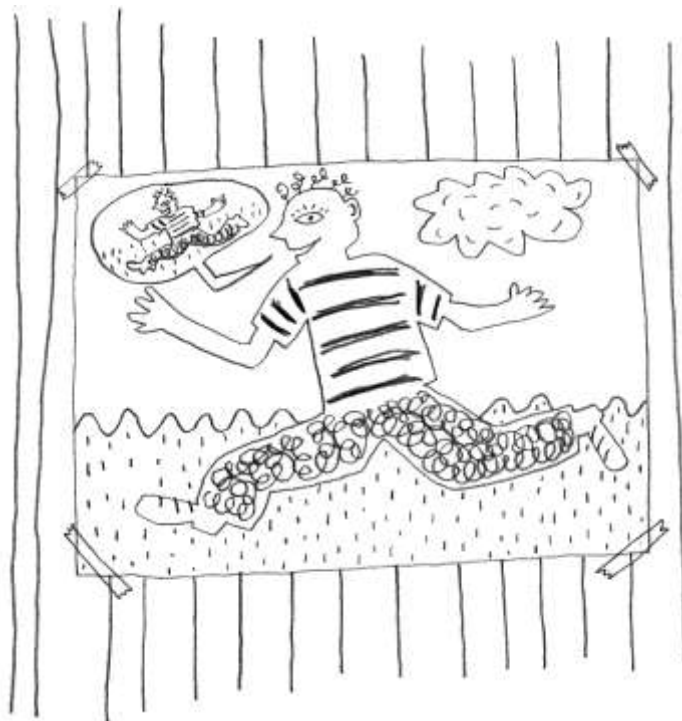
B Context și obiective

Articolul 7 al Convenției privind drepturile copilului protejează dreptul copilului de a avea un nume. Numele ei, numele lui. Cel de-al doilea, numele de familie, marchează legătura copilului cu cei apropiați. Cu toate acestea, primul nume îl face să devină un individ, o ființă unică în lume.

Copiii ar trebui să fie mândri de numele lor și să le cunoască semnificațiile, ce speranțe exprimă și de ce le-au ales părinții acele nume.

Profesorul trebuie să abordeze cu prudență această temă. Din diferite motive, e posibil ca unii copii din clasă să nu locuiască cu părinții lor naturali sau să-și fi schimbat numele, deoarece au fost forțați să emigreze sau au fost exilați. Profesorul trebuie să manifeste empatie și sensibilitate.

Această unitate de învățare - „Numele sunt mai mult decât simple litere” – este legată de cea anterioară - „Eu am un nume, noi avem o școală”. Dacă elevii au parcurs prima unitate, se pot face trimiteri către aceasta.

Alternativ, unitatea 2 poate fi abordată și ca activitate de sine stătătoare.

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul activității

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
Cum au fost respectate, în clasă și în comunitatea școlară, principiile care stau la baza drepturilor copilului?	Ce știu copiii acum despre drepturile copilului?	Să învățăm cum să acționăm în afără școlii: ce au învățat elevii pentru viața lor viitoare?
Școala este parte a vieții noastre; clasa este o micro-comunitate. Copiii devin conștienți de propria identitate, cunoscându-i pe toți ceilalți copii pe nume și pentru că sunt strigați pe nume de toată lumea din clasă. Drepturile menționate în stânga sunt puse în practică în sala de clasă pe parcursul acestei teme.	Articolele 7, 8, 12, 13 (a se vedea anexa: Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului)	Copiii participă la luarea deciziei privind locul în care să fie postat afișul lor. Întrucât s-ar putea să fie necesară alocarea unui spațiu, această aspect va trebui discutat și cu alți profesori sau cu directorul școlii.
Elevii		
Cum am experimentat drepturile copilului în sala de clasă?	Ce am învățat despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?
Am constatat că toți ceilalți copii și profesorul m-au observat. M-au ascultat cu toții și acum toată lumea mă știe pe nume. Prin numele meu sunt cineva special, cineva care e diferit de toți ceilalți. Știu numele tuturor celorlalți copii din clasă și ce înseamnă ele. Știu ceva despre viața lor.	În calitate de copii, avem anumite drepturi: Avem un nume pe care nu ni-l poate lua nimeni (Articolul 7). În calitate de copil, am deja propria poveste de viață, o viață care este diferită de cea a altor copii și care va fi întotdeauna o parte din mine însumi/ însămi (Articolul 8). Pot avea propria opinie și pot spune ce gândesc, iar toți ceilalți copii pot face la fel (Articolele 12, 13).	Când o să întâlnesc pe cineva în spațiul de joacă sau în altă parte, îl/ o voi întreba cum îl/o cheamă și-i voi spune care este numele meu.

D Mod de lucru*Lecția 1: Toate numele noastre!*

Profesorul stă cu elevii pe scaune așezate în cerc. Copiii au cartonașe pe care este scris cu litere îngroșate prenumele lor. Și profesorul are un cartonaș cu prenumele și numele său. Toată lumea își spune pe rând numele. În acest moment, copiii ar trebui să perceapă și să-i cunoască pe toți ceilalți pe nume. Acest rezultat se poate obține pe baza unor tipuri diferite de jocuri, unele dintre ele fiind utile și în cazul în care unii dintre elevi deja se cunosc:

- Copiii își spun prenumele lor și ale copiilor care stau în stânga și în dreapta lor, „numele meu este ..., înstânga mea stă ..., iar ... stă în dreapta mea.”
- Identificați anumite trăsături pe care le au elevii dvs. în comun, cum ar fi culoarea pantalonilor sau a rochiilor, inițialele, ochelarii, culoarea părului etc. și faceți o ghicitoare: „..., ..., și ... au cu toții ceva în comun. Cine poate să-mi spună ce?” Repetați exercițiul de câteva ori.
- Strângeți toate cartonașele cu nume. Fiecare copil trebuie să tragă câte unul, fără să citească numele. După aceea, toți arată celorlalți cartonașele. Cine poate să ordoneze toată această confuzie, de exemplu, prin a aloca numele corect fiecărui copil?
- Să ne urcam în autobuz: la întâmplare, un copil începe cu următoarea afirmație, „Eu sunt Ana și mă urc în autobuz.” Copilul de lângă ea continuă, „Sunt Sandra și mă urc cu Ana în autobuz.” Copilul de lângă Sandra continuă în același mod, incluzându-i pe copiii dinainte, „Sunt Tom și mă urc în autobuz cu Ana și cu Sandra.” Respectați ordinea în care stau copiii în cerc, deoarece așa le va veni mai ușor să-și reamintească numele. Continuați în acest mod până ce s-au urcat toți copiii în autobuz. Aveți grijă să nu-l faceți să se simtă stânjenit pe un copil care a uitat un nume și lăsați-i pe copii să se ajute unii pe ceilalți.

Profesorul încheie activitatea prin desfășurarea unui dialog în care va oferi instrucțiuni. Următoarele întrebări vor ajuta la stimularea elevilor:

- Îmi place numele meu, dacă da, de ce?
- Uneori, numele sunt înlocuite cu porecle sau sunt schimbate. Îmi place sau nu-mi place noul meu nume și de ce?
- Poreclele noastre sau diminutive ale prenumelor folosite în familie sau în grupul de prieteni: ce înseamnă și de unde vin?
- Însă uneori este, de asemenea, important să ai un nume. Care ar fi situația la școală dacă am

avea cu toții același nume sau dacă nu am avea niciun nume?

Pentru restul lecției, dacă timpul permite:

- Expresia "numele meu este..." poate fi prezentată în diferite limbi și învățată de către elevi; sarcina elevilor poate consta în a învăța această expresie în două limbi (în plus: copiii învață întrebarea "Care este numele tău?").
- Elevii pot crea și realiza o anumită etichetă pentru nume.

Lecția 2: Cum mi-am primit eu numele!

Profesorul a pregătit bucăți de hârtie pe care a scris următoarele propoziții (desigur, este posibilă

orice fel de variație - modificare, omisiune, adăugarea mai multor propoziții etc.):

Este important să ai un nume.

Numele – acesta sunt eu.

Cu ajutorul numelor noastre, ne recunoaștem pe noi înșine și pe ceilalți.

Numele noastre spun ceva despre noi (gen, limbă, loc de origine etc.).

Deoarece are un nume, un copil devine membru al unui stat.

Prin alegerea unui anumit nume, părinții își exprimă adesea anumite dorințe, speranțe și sentimente.

Profesorul citește elevilor o afirmație de pe o bucată de hârtie, o lasă jos și le cere copiilor să spună cu cuvintele lor ce au înțeles.

Apoi le dă copiilor foi de lucru pe care să le completeze, ca temă. (Consultați secțiunea *Resurse*, de mai jos). Profesorul parcurge toate întrebările împreună cu clasa, pentru a se asigura că toți copiii le înțeleg:

- Când m-am născut?
- La ce oră?
- În ce zi a săptămânii?
- Cum era vremea?
- Unde m-am născut?
- Cine a fost acolo când m-am născut?
- Cât de mare și cât de greu/grea eram?
- De ce mi s-a dat tocmai acest nume?
- Ce înseamnă numele meu?
- Unde poate fi găsit numele meu, cu ce seamănă atunci când este spus în alte limbi?

Lecțiile 3 și 4:

Toți copiii au o poveste de spus!

Copiii stau într-un cerc și-și spun unii celorlalți despre ce-au vorbit cu părinții. Profesorul îi încurajează să analizeze anumite întrebări mai în detaliu.

De exemplu, va întocmi o listă pe tablă, în care va arăta la ce oră din zi s-au născut toți copiii din clasă. Poate va rezulta o schemă interesantă. Poate se va observa un model interesant? (Internetul este un instrument util pentru găsirea zilelor din săptămână în care s-au născut copiii.)

Desigur, ar fi foarte interesant dacă unii copii ar putea răspunde la ultima întrebare, explicând motivele pentru care părinții le-au ales aceste

nume și să explice ce înseamnă acestea. Pentru a explica semnificația numelor, profesorul ar putea aduce un dicționar de nume sau poate folosi Internetul pentru a le găsi semnificațiile (a doua variantă poate fi mai bună pentru numele non-europene).

Apoi, copiii primesc sarcina de a crea individual un afiș despre ei înșiși, în care să includă toate informațiile scrise pe care le dețin. În funcție de abilitățile de scriere, ar putea fi nevoie ca profesorul să-i ajute pe unii copii.

Dacă este posibil, copiii vor desena o imagine la scală reală cu ei înșiși. Acest lucru s-ar putea face astfel: un copil se întinde pe foaia de hârtie care a fost pusă pe podea, își alege o postură, de exemplu, alergând sau stând cu brațele deschise, iar un alt copil îi trasează conturul corpului. Forma rezultată este apoi tăiată și colorată cu acuarele sau vopsea. Post-it-uri pot fi folosite și lipite pe figură pentru a fi folosite de elevii care se prezintă "Numele meu este...", și/ sau o a doua foaie de hârtie cu detaliile personale ale copilului pot fi lipite pe figura decupată.

Copiii își petrec cea de-a patra activitate finalizând afișele.

La sfârșit, discută cum vor expune afișele în clădirea școlii. Profesorul îi va sprijini pentru luarea unei decizii.

Resurse: fișă de lucru pentru elevi

Numele meu are propria poveste; încerc să o descopăr

Când m-am născut?
Ce oră era?
În ce zi a săptămânii?
Cum era vremea?
Unde m-am născut?
Cine a fost acolo când m-am născut?
Cât de mare și cât de greu/grea eram?
De ce mi s-a dat tocmai acest nume?
Ce înseamnă numele meu?
Unde poate fi găsit numele meu, cu ce seamănă atunci când este spus în alte limbi?

Unitatea de învățare 3 (Învățământ primar, clasa a III-a)

Suntem magicienii!

A Planul unității

	Întrebări - cheie/Temele principale	Sarcini principale	Resurse
Lecția 1	Ce poate să facă o persoană obișnuită într-o situație? Ce poate să facă un magician?	Elevii învață să facă distincția între soluțiile realiste și soluțiile magice pentru diferitele tipuri de probleme. Desenează imaginea unei persoane obișnuite sau a unui magician.	Tablă (pregătită dinainte pentru a scrie ideile copiilor); desene; bandă adezivă; foaie de hârtie A4, creioane
Lecția 2	Care sunt principalele drepturi ale copilului? În ce aspect ale vieții se aplică? Ce tipuri de soluții putem găsi?	Abordând drepturile fundamentale ale, elevii reușesc să cunoască contextul și să formuleze soluții posibile și reale pentru probleme reale asociate acestora.	Figuri din hârtie deja decupate; creioane și culori
Lecția 3	Cum ne putem asuma un rol de suport într-o situație în care o anumită problemă apare? Ce soluție concretă putem oferi?	Elevii încearcă să găsească soluții pentru situațiile dificile din viața cotidiană. Își prezintă soluțiile printr-un joc de roluri.	Recuzită pentru jocul de rol, dacă este nevoie.
Lecția 4	Cum putem evalua exemplele de soluții date la problemele prezentate de colegii de clasă în jocul de rol? Ce am învățat prin acesta?	Elevii își repetă rolurile și le joacă în sala de clasă. După aceea, discută soluțiile prezentate în cadrul jocului de rol.	Recuzită pentru jocul de rol, dacă este nevoie.

B Context și obiective

Copiii devin curând conștienți că nu pot deține controlul asupra multor lucruri. Ei sunt vizați de unele decizii care le afectează viața, fără a avea posibilitatea de a le influența. În același timp, copiii sunt capabili să călătorească într-o lume a imaginației, ceea ce nu trebuie să fie o încercare de a scăpa de lumea reală. Lumea imaginației mai este și sfera în care se creează noi planuri, în care copiii pot reflecta asupra unor experiențe și își pot recăpăta forța înainte de a reveni la realitate.

Pentru a treia unitate de învățare, propunem să facem apel la imaginația copiilor și să le dăm ocazia de a-și transforma ideile în soluții pentru viața reală. Copiii își imaginează că sunt magicienii și că-și pot folosi puterile magice pentru a rezolva problemele.

Obiectivul proiectului de față este acela de a ne familiariza cu drepturile copilului într-o formă simplificată. În același timp, este necesar să identificăm situații reale, legate de drepturile copilului, care necesită soluții mai bune, să analizăm împreună aceste soluții atât din perspectivă „magică”, cât și din cea „reală”. Propunem să facem apel la imaginația copiilor și să le dăm ocazia de a-și transforma ideile în soluții pentru viața reală (de ex., alegerea unor probleme ce țin de mediul clasei sau al școlii).

Această unitate didactică se bazează pe comunicarea din sala de clasă. Prin urmare, pentru copii este extrem de important să se așeze în locurile corespunzătoare. Atunci când comunică pe grupuri, toți participanții ar trebui să stea față în față. În concluzie, ar trebui evitat ca locurile să fie orientate înainte. Dacă stau în linie, copiii de pe margini sunt dezavantajați. Mai degrabă, copiii ar trebui să stea în cerc sau în jurul unei mese.

Data la care au loc aceste lecții este la decizia profesorului; este important să menționăm faptul că a doua și a treia săptămână din noiembrie ar fi foarte potrivite, coincid cu data Zilei Universale a Copiilor, 20 noiembrie (a se vedea și sugestiile de la finalul lecției 4).

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul activității

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
În ce mod au fost respectate principiile care stau la baza drepturilor copilului în sala de clasă și în comunitatea școlară?	Ce știu copiii acum despre drepturile copilului?	Să învățăm cum să luăm măsuri în afără școlii: Ce-au învățat elevii pentru viața lor viitoare?
Școala este ca o micro-societate. Elevii discută lucruri împreună și găsesc soluții pentru problemele lor din clasă și din viață. Ei interacționează unii cu alții, nu numai cu profesorul.	Articolele 13, 14, 28, 31 (a se vedea anexa: Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului)	Elevii se gândesc la situații reale de viață și încep să lucreze la soluții pentru problemele care sunt reale pentru ei sau pentru alții.
Elevii		
Cum am experimentat eu/noi drepturile copilului în clasă?	Ce am învățat eu /noi despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?
Ne-am ascultat unul pe altul și am aflat că unele dintre dorințele și problemele noastre pot fi foarte diferite. Am văzut cum putem găsi soluții împreună la aceste probleme.	Știu că copiii au drepturi speciale, drepturile copilului. Știu că există o Zi Universală a Copiilor, la data de 20 noiembrie. Învăț să percep diferența dintre miracole și soluții pentru problemele din viața reală.	Știu că alți oameni și cu mine avem drepturi, dar trebuie să fac ceva pentru a mă asigura că aceste drepturi sunt protejate – atât ale mele, cât și ale altora. Nu este ușor să se găsească o soluție la o problemă și nu putem rezolva toate problemele imediat. Unele dintre dorințele noastre nu vor fi îndeplinite o perioadă lungă de timp.

D Mod de lucru*Lecția 1*

Elevii stau pe scaune, așezați în semicerc în jurul tablei. Fiecare copil trebuie să vadă bine la tablă.

situații pot fi găsite de copii, cu ajutorul profesorului. Acesta adună pe tablă toate răspunsurile elevilor, folosind tabelul următor:

Profesorul desenează două persoane pe tablă sau expune o fotografie/ imagine: un bărbat sau o femeie obișnuită și un magician. În perechi, copiii ar trebui să deseneze, de asemenea, cele două figuri și să încerce să răspundă la următoarele întrebări împreună:

- Care este diferența dintre magicieni sau vrăjitori și o persoană obișnuită?
 - Ce face persoana obișnuită în anumite situații, de exemplu: dacă nu există paine în casă pe care să o mănânce?
 - Ce face magicianul în aceleași situații?
- Pentru a le stârni imaginația, alte exemple de

	Persoana	Magicianul
Situația 1 (Foamete)		
Situația 2 (Sărăcie)		
Situația 3 (Plictiseală)		
Situația 4 (Zi de naștere)		
etc.		

Analizăm soluțiile și-i lăsăm pe copii să formuleze propriile comentarii. Întrebări care să prelungească discuția pot fi:

- Puteți vedea vreo soluție sau vreo idee care ar aparține unui magician/ vrăjitor bun sau unui magician/ vrăjitor rău? Cum ar proceda magician/ vrăjitor bun sau un magician/ vrăjitor rău într-o anumită situație?
- Când v-ați dorit ultima dată să fiți magicieni și ce ați dorit să schimbați atunci?
- Care este cea mai mare dorință a voastră în acest moment? Dacă ai avea puteri magice, cum a-l îndeplini această dorință? Cum îndeplinești, de fapt, dorința?
- Etc.

Profesorul îi încurajează pe elevi să-și prezinte ideile și le oferă tuturor sprijin. Le spune că, în lecțiile următoare, vor vorbi de mai multe ori despre magicieni, îi invită să caute imagini cu magicieni/ vrăjitori în reviste sau în cărți și să le aducă în clasă, dacă este posibil. Imaginile și cărțile ar trebui să alcătuiască o mică expoziție.

Pentru restul lecției, copiii ar trebui să-și termine desenele cu magicieni/ vrăjitori și persoane obișnuite și săle coloreze.

Aceste desene pot fi finalizate ca temă și apoi incluse în expoziție.

Lecția 2 (Durată: aproximativ 1½ lecții)

Introducere: vizitarea și comentarii despre expoziție (vezi mai sus), dacă a devenit suficient de mare încât să fie prezentată. Profesorul i-a încurajat de mai multe ori pe elevi să aducă imagini și cărți cu magicieni și să-și termine desenele.

Copiii stau acum într-un cerc. Profesorul le spune că acum mai mulți ani au fost redactate niște drepturi speciale care se referă la viața și la situația

copiilor. Profesorul le spune că, în urmă cu peste 50 de ani, au fost redactate niște drepturi speciale care se referă la viața și la situația copiilor. În acest moment, recomandam lectura Declarației Drepturilor Copilului (1959), pe care profesorul o poate adapta și prescurta, după cum consideră necesar.

Profesorul explică noțiunile într-un mod cât mai descriptiv, ușor de înțeles și centrat pe copil: pot folosi ca suport exemple din viața de zi cu zi sau povestiri relevante pentru experiența copiilor.

Pentru a încheia activitatea, profesorul poate realiza alături de elevi o listă cu cele mai importante puncte, acestea vor fi scrise pe tablă. Elevii își pot copia această listă în caietul de notițe.

Elevii trebuie să înțeleagă:

- există drepturi ale copilului,
- aceste drepturi sunt valabile pentru orice copil, chiar și în țara noastră,
- obiectivul lor este ca fiecare copil să crească într-un mod sănătos (include dezvoltarea fizică, morală, spiritual și social),
- libertatea și demnitatea personală ale copilului trebuie respectate.

Profesorul aranjează circa 20 de figuri de băieți și fete pe care el/ ea sau elevii le-au decupat dinainte. Împarte figurile în patru grupuri, pe podea. Profesorul le spune copiilor că fiecare grup are o problemă diferită:

- Grupul 1 s-a dezvoltat confruntându-se cu factori care le afectau starea de bine (hrană, sănătate etc.),
- Grupul 2 s-a dezvoltat confruntându-se cu factori care le afectau dezvoltarea spirituală (discriminare, dreptul la viață privată etc.),
- Grupul 3 s-a dezvoltat confruntându-se cu factori care le afectau oportunitățile de educație (dreptul de acces la informații, educație etc.),

- Grupul 4 s-a dezvoltat confruntându-se cu factori care le afectau mediul social(familie, prieteni etc.). După aceste explicații, clasa este împărțită în patru grupuri, fiecare fiind responsabil de un grup de figuride hârtie.

Instrucțiuni: luați cele patru figuri și scrieți pe fiecare o propoziție prin care spuneți ce le lipsește și ce-i face nefericiți. Folosiți persoana I. De exemplu, pentru „dezvoltare spirituală” puteți scrie ceva de genul: „Oamenii râd de mine pentru că sunt străin”, „Sufăr pentru că nu am prieteni”, „Sunt trist, oamenii râd de felul în care vorbesc” etc.

Elevii lucrează în cele patru grupuri, prezintă unii altora ce au lucrat și discută exemple suplimentare pentru setul lor de figuri. (de ex., „la ce altceva ne putem gândi?”) –pot scrie pe mai multe figuri.

Elevii devin magicieni și vrăjitori și își propun să-i ajute pe copii să experimenteze drepturile copilului. Cifrele care au fost scrise sunt verificate pe rând, pentru fiecare se vor pune următoarele întrebări:

- Analizați situația fiecăruia dintre copii și încercați să aflați de ce suferă aceștia?
- Cum ar putea magicianul să fie de ajutor?Ce ar putea să facă astfel încât copiii să se simtă mai bine și mâine, și poimâine?
- Ce ar putea face un copil pentru ca să se simtă mai bine?
- Ce pot face oamenii obișnuiți ca să ajute un copil să se simtă mai bine?

Această activitate poate fi realizată cu întreaga clasă sau, în funcție de marimea clasei sau de timpul disponibil, în două sau mai multe grupuri mai mici.

Lecția 3

Profesorul repetă cele 10 principii ale drepturilor copilului (vezi mai sus, lecția 2). Astăzi o să analizăm acum situații concrete din viața reală în care aceste drepturi au/pot avea o parte importantă. Profesorul îi motivează pe elevi să se gândească la situații de zi cu zi care le provoacă greutate, lor, colegilor de clasă sau altor colegi mai mici. Ar trebui, în special, să se gândească, în echipe de câte doi, la situații în care drepturile acestor copii sunt încălcate. Următoarea lista de locuri și situații pe care poate fi folosită pe tablă:

Locuri:

- Sala de clasă
- Curtea școlii
- Drumul spre școală

Situații:

- Ceartă și dezacord

- Absența hranei pentru prânz
- am uitat să-mi fac tema;
- am fost bătut/ bătută;
- nu am niciun prieten;
- fără o haina călduroasă de iarnă;
- fără îmbrăcăminte de sport adecvată.

Acum ne vom asuma rolurile de mici magicieni. Vom exersa cum să găsim soluții pentru aceste situații.

Frontal, analizăm două sau trei situații, după care elevii formează grupuri mici și aleg o situație de care vor să se ocupe (se poate întâmpla ca o situație cum ar fi „cei care îi agresează/ îi bat pe ceilalți copii” să fie aleasă de mai multe ori).

Elevii ar trebui să joace (pe roluri) o scenă care să prezinte situația respectivă și prin care se ajunge la o soluție.

Lecția de astăzi este pentru pregătire, jocurile de rol și discuțiile vor fi ținute în următoarea lecție(nu neapărat după lecția 3, în contextul solicitărilor de mai jos).

Profesorul explică cum vor fi realizate jocurile de rol: specifică timpul alocat pentru pregătire și pentru punerea în scenă (de ex., 5 minute), conținutul (situație și soluție), oferă sfaturi pentru punerea în scenă (se vorbește tare și clar, folosirea decorurilor etc.).

Profesorul susține grupurile, face sugestii (dacă este necesar) și ascultă. Pentru cea de-a patra activitate, elevii își pot perfecționa jocul de rol cu ajutorul costumelor și al recuzitei.

Lecția 4

Scurte instrucțiuni sunt oferite elevilor cu privire la jocul de rol: limitele de timp, criteriile pentru realizarea observațiilor pentru cei care sunt observatori(de ex., Este această situație reprezentată într-o manieră ușor de înțeles? Este soluția realistă? Au fost actorii convingători?). Sarcina observatorilor trebuie scrisă pe tablă.

Elevii joacă scenetele în sala de clasă (problemă și soluție). Limita de timp (de ex., 5 minute) trebuie urmărită cu strictețe.

După fiecare interpretare, o discuție pe întrebările enunțate mai sus, cât și în baza întrebărilor generale(de ex., cine a trecut printr-o experiență similară? Cum ați reacționat/ ce ați făcut în acea situație?).

Rezumând discuția (la nivelul clasei) cu privire la situațiile problematice și la soluțiile găsite până acum, cu referire la drepturile copilului și la faptul că întregul exercițiu le-a fost dedicat în întregime.

Un proiect ar putea fi, eventual, creat pentru a comemora Ziua Universală a Copilului (20 noiembrie), când copiii ar putea pregăti ceva pentru întreaga comunitate școlară (informații cu privire la drepturile copilului pentru o altă clasă, prezentarea lor într-un mod creative. De exemplu, un poster afișat pe holul școlii, o mica scenetă bazată pe jocul de rol interpretat în clasă etc.).

Unitatea de învățare 4 (Învățământ primar, clasa a IV-a)

Drepturile noastre - comoara noastră

A Planul unității

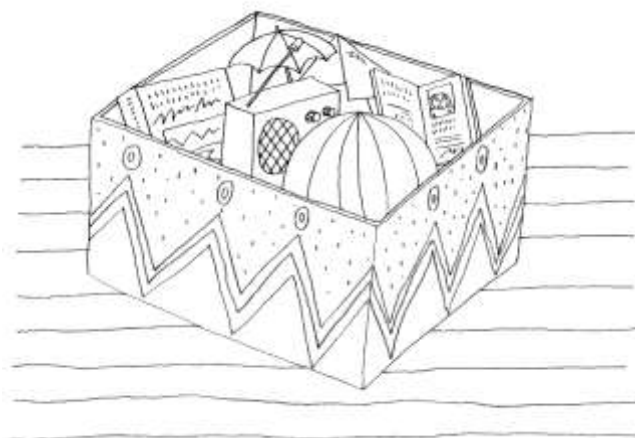
	Întrebări - cheie/ Teme principale	Sarcini principale	Resurse
Lecția 1	De ce avem nevoie de drepturi speciale ale copilului?	Elevilor le este prezentat proiectul „Cutia comorilor”, după care vor discuta cum să-l planifice și să-l desfășoare.	Obiectele care ar putea fi utilizate la reprezentarea anumitor drepturi ale copilului (demonstrație și inspirație); cartonașe cu drepturile copilului (vezi anexa).
Lecția 2 (activități suplimentare activității de la clasă, realizate în săptămâna următoare).	Cutia mea cu comori - ceva special!	Elevii își decorează propriile cutii cu comori și le pregătesc pentru „comorile drepturilor copilului”.	Fiecare copil aduce câte o cutie de metal, de lemn sau de carton la școală; nasturi colorați, cârpe etc.; lipici și foarfece.
Lecția 3 (după un interval de mai multe săptămâni)	Cutia mea de comori, cutia ta de comori – schimb reciproc!	Elevii își prezintă cutiile de comori, aranjându-le într-o expoziție pe pupitrele lor.	Cutiile cu comorile copiilor (și ceea ce conțin acestea).
Lecția 4 (cu puțin timp înainte de 20 noiembrie)	Cum am putea aranja o expoziție?	Copiii își expun comorile și cutiile lor cu comori pentru ca toți elevii din școală să le vadă.	Elevii găsesc spațiu sau loc pentru expoziția lor (preferabil–nu obligatoriu–în clădirea școlii).

B Context și obiective

Elevii dobândesc cunoștințe mai detaliate despre drepturile copilului. Pe o perioadă mai lungă de timp, studiază conținutul și scopul acestora, încercând să realizeze o corespondență între fiecare drept și un obiect care îl poate ilustra sau simboliza. Fiecare copil va găsi propriile soluții. Pentru a proceda astfel, ei trebuie să fi înțeles și interpretat articolele respective.

Din perspectiva teoriei învățării, sarcina le permite elevilor să-și organizeze activ propriile procese de învățare, ceea ce sporește considerabil șansele de a experimenta o îmbogățire durabilă a cunoștințelor. În plus, Ei se vor identifica mai puternic cu drepturile copilului – și din punct de vedere intelectual, și din punct de vedere afectiv.

Acesta este un proiect de clasă care acoperă o perioadă mai lungă de timp (între cinci și șapte săptămâni) și care poate stimula în mod repetat elevii să-și împărtășească și să-și discute ideile. Cu ocazia Zilei Universale a Copilului (20 noiembrie), se poate organiza o expoziție a cutiilor

cu comori ale elevilor în clădirea școlii. Acest lucru oferă o stimulare suplimentară și-i va motiva pe elevii mai mici să facă ceva asemănător unul sau doi ani mai târziu.

Cel mai potrivit moment să începeți proiectul ar fi între sfârșitul lunii septembrie și mijlocul lunii octombrie.

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul unității de învățare 4

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
În ce mod au fost respectate principiile care stau la baza drepturilor copilului în clasă și în comunitatea școlară?	Ce știu copiii acum despre drepturile lor?	Să învățăm cum să acționăm în afără școlii: ce au învățat elevii pentru viața lor viitoare?
Fiecare elev se bucură de dreptul de a-și dezvolta propriul mod de exprimare artistică. Astfel, elevilor le crește încrederea în sine și învață mai multe despre ei înșiși și despre ceilalți.	Sunt prezentate și discutate toate drepturile copilului.	Elevii învață să ia decizii și să-și argumenteze soluțiile pe care le-au găsit.
Elevii		
Cum am experimentat drepturile copilului în clasă?	Ce am învățat despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?

<p>E minunat dacă școala devine un loc unde putem vedea atât de multe opere de artă. Acum îmi place să fiu la școală.</p>	<p>Studiez de mult timp drepturile copilului. A trebuit să iau o decizie cu privire la fiecare articol și aș fi putut proceda astfel doar dacă aș fi înțeles articolul. Am aflat că nu e întotdeauna ușor să înțelegi Convenția privind drepturile copilului.</p>	<p>Nu toate articolele din Convenția privind drepturile copilului sunt la fel de importante pentru mine. M-am întrebat care ar fi articolele pentru care aș putea să pledez. M-am întrebat care sunt drepturile care sunt importante în mod special pentru alți copii din alte familii, regiuni sau alte țări și ce-aș putea face pentru a-i sprijini.</p>
---	---	--

D Mod de lucru

Lecția 1 (sfârșitul lui septembrie/începutul lui octombrie; durata: approx. 1 ½ ore)

Introducere: profesorul reactualizează cunoștințele elevilor despre drepturile copilului și recapitulează cele mai importante date (a se vedea unitatea 3, lecția 2). Acesta oferă copiilor carduri cu drepturi (a se vedea anexa) și le explică în așa fel încât aceștia să le înțeleagă (care drept este reprezentat de care imagine?), fiind echipați să realizeze activitățile solicitate. Această lecție necesită timp și o bună pregătire din partea profesorului, trebuie să citească Convenția drepturilor copilului (în anexă). Atunci când prezintă cardurile cu drepturi, accentul nu trebuie să cadă pe lecturarea drepturilor și identificarea unei imagini potrivite, ci pe a folosi o imagine care să spună o poveste sau un raport despre un anumit drept.

Profesorul pune pe masa, alături de cardurile cu drepturi, o cutie goală, decorată ca o cutie a comorilor, și mai multe obiecte care să simbolizeze unele dintre drepturile copilului. De exemplu, pentru articolul 7, dreptul la un nume de la naștere, o mică lumânare care să aducă aminte de botez și de ziua de naștere. Pentru articolul 28, dreptul de a beneficia de educație - un mic creion. Profesorul explică principiul simbolurilor și discută alături de elevi și alte exemple.

Apoi explică planul:

Ziua Universală a Copilului se sărbătorește pe 20 noiembrie. Până atunci, fiecare elev își va fi umplut cutia de comori cu obiectele care simbolizează drepturile copilului. Cutia trebuie umplută cu carduri cu drepturi și cu obiecte care ar putea corespunde unui drept al copilului. Fiecare elev decide care sunt obiectele care simbolizează drepturile pe care le-au ales

Sarcină de lucru: fiecare copil are până săptămâna

următoare timp să găsească și să decoreze o cutie astfel încât să arate ca o cutie a comorilor. Mai întâi, fiecare copil își ia câte o cutie cu capac (o cutie de carton, lemn sau metal va fi de ajuns). Cutia ar putea să fie pictată și decorată în timpul orelor de artă sau design și tehnologii, astfel tema pentru acasă va fi doar să găsească o cutie potrivită și materialele decorative pe care să le aducă la școală. Este recomandat să aducă suficient material pentru propria cutie și pentru a putea face schimb cu colegii de clasă.

Toți elevii taie cartonașele cu drepturile copilului. Le pun în cutiile lor cu comori de îndată ce sunt gata. Acum începe vânătoarea de comori: găsiți obiecte care simbolizează anumite drepturi ale copilului.

Profesorul poate nota pe cardurile cu drepturi cuvinte cheie care să rezume fiecare drept.

Lecția 2 (o săptămâna mai târziu)

Copiii își arată unul altuia materialele și încep să-și decoreze cutiile de comori. Își împart materialele și se ajută unii pe ceilalți.

Discutii/Brainstorming

- Aspectul cutiei comorilor;
- Un simbol potrivit pentru drepturile copilului (dacă este posibil să integreze o repetiție a celor mai importante drepturi): Cine ce a găsit pentru a ilustra un anumit drept? Unde pot fi găsite aceste obiecte? Este important ca această sarcină de „vânătoare de comori” să-i ajute să se familiarizeze cu și să înțeleagă drepturile copilului. Pot să aleagă un obiect doar dacă au înțeles ce înseamnă un anumit drept al copilului.

Copii încep să decoreze cutiile. Elevii ar trebui să facă schimb de idei și să arate ce au găsit. Profesorul decide cât timp este alocat acestei sarcini, elevii putând realiza activitatea la școală sau ca temă.

În etapa de strângere de comori în care elevii strâng, timp de cinci săptămâni, aceștia trebuie să stabilească cine ce a găsit pentru a ilustra un anumit drept? Ar trebui să li se permită elevilor să împrumute idei unii de la ceilalți. Ei se vor angaja într-un fel de competiție de tipul cine are cea mai frumoasă cutie de comori cu idei creative și originale.

Lecția 3

Cu o săptămână înainte de Ziua Universală a Copilului (20 noiembrie): toți elevii arată care sunt obiectele pe care le-au adunat, organizând o mică expoziție pe pupitrele lor. Nu e necesar să illustreze fiecare drept al copilului cu un obiect. Un scurt „tur” al obiectelor este realizat (10 min).

Își explică unul celuilalt de ce au ales un anumit obiect (prezentările au loc după o scurtă fază de pregătire realizată în grupuri de trei sau patru).

La îndrumarea profesorului, clasa discută cum ar putea fi organizată expoziția pentru ceilalți elevi din școală.

Posibile întrebări: Există vitrine pe care le putem utiliza? Ar trebui să organizăm niște mese mici în clădirea școlii? Ar trebui să ne transformăm sala de clasă într-un muzeu al drepturilor copilului în ziua de 20 noiembrie? Poate o altă clasă a treia a realizat același proiect. Cum ne-am putea împărți obiectele? Ar trebui să invităm pe dl./ dna. director, pe consilierul școlar, pe ceilalți profesori, pe părinți sau pe membrii personalului administrativ? Ar trebui să se organizeze și un fel de inaugurare a expoziției noastre? Trebuie să scriem un discurs de deschidere? Trebuie să repetăm sau să scriem și să compunem un cântec pentru această ocazie? Etc.

Lecția 4

Ziua Universală a Copilului, 20 noiembrie (sau o dată apropiată de aceasta).

Elevii organizează expoziția cutiilor comorilor și oferă informații celorlalți colegi.

În același timp, este important să existe informații despre drepturile copiilor (aceste informații pot fi diseminate în discursul din deschidere, cât și prin posterul din expoziție).

Ulterior, este de dorit să aibă loc o discuție/ sesiune de reflecție la nivelul clasei, în scris și verbal: Cum a fost acest proiect? Ce am câștigat din acesta? Ce a mers bine? Ce ar fi putut merge mai bine? etc.

Unitatea 5 (Învățământ primar, Clasa a V-a) Stabilim regulile pentru clasa noastră

A Planul unității

	Întrebări - cheie/Temele principale	Sarcini principale	Resurse
Lecția 1	Care sunt drepturile pe care le au toți cei din această clasă?	Lucrând pe grupuri, elevii pregătesc o listă de sugestii cu regulile aplicabile în clasa lor.	Foi de hârtie A3 (câte una pentru fiecare grup)
Lecția 2	Ce transformă o regulă într-o regulă bună? De ce regulile pot să fie o bătaie de cap? De ce pot fi utile?	Elevii se gândesc la principiul ordinii și la reguli.	Materiale didactice privind principiile de bază ale regulilor în democrație; foi albe A4
Lecția 3	Cum pot să fie drepturile copilului puse în practică în clasă?	Lucrând pe grupuri, elevii redactează regulile care se armonizează cu drepturile copilului.	Materiale suport multiplicat sau scrise de elevi
Lecția 4	Redactarea regulilor pe grupuri și convenirea asupra acestora în sala de clasă	Elevii își compară ideile și încearcă să ajungă la o decizie unanimă privind regulile aplicabile în clasa lor.	–

B Context și obiective

Atunci când facem legătura dintre regulile clasei și perspectiva drepturilor omului sau ale copilului, acordăm regulilor semnificații care depășesc simpla asigurare a liniștii în sala de clasă.

Drepturile omului și ale copilului nu sunt doar un grup de norme juridice inutile. Dacă se dorește să funcționeze și să aibă un înțeles, atunci ar trebui să servească drept instrumente și linii directoare pentru eforturile noastre de a aduce egalitatea și dreptatea în viața noastră cotidiană. Pentru elevi, școala este un element important - în anumite privințe, chiar piesa centrală a vieții lor de zi cu zi. Însă școala reprezintă chiar mai mult decât atât: ea este singurul loc în care elevii pot să învețe cum să se comporte în societate. Școala, cu alte cuvinte, sala de clasă, clădirea școlii și spațiul ei ca întreg, dar și structura școlii și a conducerii acesteia, alcătuiesc un model în miniatură al societății, o micro-societate. Ceea ce au învățat elevii, ce au dezvoltat și testat aici, fie că este util sau nu, va fi, cu foarte mare probabilitate, transferat în lumea din afără sălii de clasă și comunității școlare. Un obiectiv important al unității 5 este a-l face pe elevi conștineți de aceste fapte și a le folosi în cadrul

educației pentru drepturile copilului.

Drepturile și îndatoririle formează o pereche complementară de concepte. Sunt interconectate ca ziua și noaptea sau ca iarna și vara. Drepturile

și îndatoririle depind unele de celelalte. Drepturile omului și ale copilului nu pot fi înțelese fără a se aprecia interdependența dintre drepturi și îndatoriri.

Proiectul de față se va concentra pe următoarele articole din Convenția privind drepturile copilului:

Articolul 12: să ni se asculte opinia;
 Articolul 13: libertatea de exprimare;
 Articolul 28: dreptul la educație;
 Articolul 31: dreptul la timp liber și recreere.

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul activității

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
În ce mod au fost respectate principiile care stau la baza drepturilor copilului în clasă și în comunitatea școlară?	Ce știu elevii acum despre drepturile copilului?	Să învățăm cum să luăm măsuri în afără școlii: Ce-au învățat elevii pentru viața lor viitoare?
În cadrul acestei unități, elevii resimt în mod concret că avem nevoie de reguli pentru a trăi împreună și înțeleg că drepturile copilului definesc un astfel de sistem de reguli.	Articolele 12, 13, 28, 31 (a se vedea anexa: Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului)	Elevii înțeleg cum sunt stabilite regulile într-o democrație. Sunt capabili să ia parte la procesele democratice de luare a deciziilor.
Elevii		
Cum am experimentat drepturile copilului în sala de clasă?	Ce am învățat despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?
Elevii înțeleg că drepturile și îndatoririle merg împreună. Își dau seama că regulile au fost create de oameni pentru oameni, că pot fi schimbate și că nu este ușor să se cadă de acord asupra unor reguli obligatorii pentru toată lumea din cadrul unui grup.	Știu acum că am dreptul să iau parte la elaborarea regulilor pentru clasa noastră. Sunt conștient că elaborarea Convenției privind drepturile copilului a constituit un tip asemănător de proces.	Acum pot să încerc să găsesc reguli similare despre cum să trăim împreună în familia mea, în clubul nostru de sport sau în grupul meu de prieteni. Ar trebui să ne asigurăm că, la stabilirea acestor reguli, iau parte cât mai mulți oameni cu putință și că au reușit să ajungă la un compromis.

D Mod de lucru

Lecția 1

Profesorul face o prezentare a proiectului și a următoarelor 4 lecții.

El începe prin a discuta cu elevii despre „drepturi și îndatoriri”. Posibile surse de inspirație:

- Numiți câteva drepturi pe care le aveți în clasă, în curtea școlii sau în familie. Reamintiți-vă de drepturile copilului despre care ați tot auzit!
- Aceste drepturi vor funcționa doar dacă și alții le respect. Pentru fiecare drept există și o obligație, pentru noi și pentru alții! Hai să ne gândim la exemplele pe care le-ați identificat până acum.

Clasa se împarte în trei, șase sau nouă grupuri, în funcție de dimensiune. Încercați să nu aveți mai mult de cinci elevi în fiecare grup. Fiecare grup e fie A, B, sau C..

Fiecare grup își desemnează un purtător de cuvânt. Oferiți feedback - cum v-ați ales purtătorul de cuvânt?

Fiecare grup are câte o foaie de hârtie împărțită în trei părți. În partea de sus, trebuie să scrie ceea ce cred că sunt drepturile fiecărei persoane din clasa lor (inclusiv ale profesorului). Trebuie să noteze fiecare sugestie și să o numeroteze.

Dați feedback - cât de bine credeți că ați finalizat sarcina? Ce ați făcut cu toții pentru a oferi ajutor? Ce piedici ați avut?

Pasați hârtia la grupul următor (de la A la B, de la B la C, de la C la A).

Analizați lista de drepturi generată de grupul anterior. Care sunt responsabilitățile pe care le avem pentru a respecta aceste drepturi? Ce trebuie să facem, cum trebuie să ne comportăm? De exemplu, „Toata lumea are dreptul de a fi auzit” și „Avem sarcina de a asculta”.

Utilizând aceleași numere ca și în secțiunea de drepturi, scrieți o responsabilitate corespunzătoare (daca vă puteți gândi la vreuna) în partea din mijlocul foii de hârtie.

La sfârșitul lecției, profesorul strânge toate contribuțiile elevilor pentru a le analiza înainte de lecția următoare.

Lecția 2 (Durată aprox. 1½ lecții)

Profesorul îi încurajează pe elevi să discute întrebările de bază privind regulile ilustrate prin referințe la cel din sport, din clasă sau din trafic. Sugestii:

- Care este partea bună în a avea reguli care sunt dezavantajele?
- Când sunt bucuroși/ bucuroasă că există reguli? Ce mă deranjează la reguli?
- Cine stabilește regulile în diferite contexte?
- Cine are puterea să aplice regulile și sancțiunile, dacă regulile sunt încălcate?

Următorul text sau o versiune prescurtată a sa ori contribuția profesorului îi pot ajuta pe elevi să găsească răspunsuri la primele două întrebări.

Disciplina și ordinea în democrație –și la școală

1. Ordinea este necesară în toate circumstanțele. Un grup fără ordine și reguli de bază nu poate fi democratic.
2. Limitele sunt necesare. E posibil ca regulile să fie greșite sau neadecvate. Însă, atâta vreme cât nu au fost înlocuite, ele trebuie respectate. Cu toate acestea, schimbarea lor trebuie să fie posibilă.
3. Încăde la început, copiii ar trebui să participe la stabilirea și la punerea în practică a regulilor. Doar în acest fel este posibil că ei să se identifice cu regulile.
4. O comunitate de tipul clasei nu poate funcționa dacă nu există încredere și respect reciproc. În unele cazuri, poate fi dificil să se realizeze o astfel de atmosferă.
5. În clasă, spiritul de echipă trebuie să înlocuiască concurența.
6. Atmosfera de prietenie din clasă este vitală.
7. Abilitățile sociale ale profesorului au o contribuție esențială (conducerea democratică, dezvoltarea unui sentiment de apartenență la grup, construirea de relații etc.).
8. Comunicarea de grup este o realitate permanentă într-o clasă condusă în mod democratic.
9. Elevii, și fete și băieți, trebuie să fie încurajați să exploreze noi aspecte și să învețe din greșeli.
10. În cadrul limitelor stabilite, trebuie să fie posibil să-ți exerciți libertățile. Doar în acest mod este posibilă dezvoltarea responsabilității individuale.
11. Disciplina și ordinea vor fi acceptate și respectate cu cea mai mare bunăvoință, dacă vor sprijini pe fiecare să se exprime și dacă susțin grupul în dezvoltarea unui climat și unor relații satisfăcătoare.

"Un grup fără ordine și fără reguli de bază, nu poate fi democratic."

Elevii formează aceleași grupuri ca și în lecția anterioară. Profesorul le distribuie bucățile de hârtie A3 și le face următoarea prezentare:

- Uitați-vă la ce ați scris până acum. Gândiți-vă la o regulă care vi se pare în mod special pentru conviețuire și pe care ați vrea să o prezentați mai târziu în clasă.

Scrieți aceste reguli în partea de jos a bucăților de hârtie respectând următoarele indicații (de preferat ca profesorul să ofere unul sau două exemple):

- Ar trebui să fie formulate mai degrabă într-o manieră pozitivă decât restrictivă.
- Elevii trebuie să descrie atât responsabilitățile, cât și drepturile, de exemplu folosind „pentru că”: „Avem responsabilitatea să-l ascultăm pe oameni atunci când vorbesc *pentru că* avem dreptul de a fi auziți.”

Grupurile își realizează sarcinile potrivit instrucțiunilor primite. Ulterior, se formează grupuri mai mari prin unirea a două grupuri inițiale. Fiecare grup prezintă regulile alese colegilor, se poartă discuții și se oferă feedback pentru regula aleasă,

despre modul în care aceasta formulată și poate fi înțeleasă, există posibilitatea de optimizare și reformulare.

Fiecare grup trebuie să selecteze maxim trei reguli, să le scrie cu litere mari pe o bucată de hârtie (o pagină A3 tăiată pe lungime).

Aceste trei reguli (pe grup) sunt afișate pe table din clasă. Se discută fiecare set de reguli: fiecare purtător de cuvânt al grupului trebuie să explice regulile întregii clase.

La final, elevii identifică o colecție de reguli care să devină obligatorii pentru clasă:

- :
- Care reguli sunt identice sau similare? Care pot fi omise sau integrate în altele?
 - Ce trebuie să fie reformulate pentru a face fraza mai scurtă sau mai ușor de înțeles?

Se votează care reguli să fie păstrate. Fiecare elev are patru jetoane pe care le poate „cheltui” pe regulile despre care crede că ar trebui respectate în clasă. Elevii pot să aleagă până la patru reguli, alocând câte un jeton fiecăreia, sau pot să alocă până la patru jetoane pentru a susține o anumită regulă. Cele patru reguli care obțin cel mai mare număr de voturi se includ în regulamentul clasei. Pot fi redactate într-un document special, pot fi semnate de fiecare elev și afișate la vedere în clasă.

Reflecție asupra învățării (în același timp, regulile sunt aplicate și întărite): Ce a fost de ajutor, ce a constituit o piedică? Cum ați contribuit la activități? Ați observat și pe altcineva din clasă ale cărui contribuții au fost de ajutor? De ce? Ce au făcut?

Lecția 3

Profesorul recapitulează informațiile cele mai importante (de ex. unitatea de învățare 3, lecția 2 și unitatea de învățare 4, lecția 1): crearea drepturilor copilului, cele mai importante drepturi, posibil legate și de drepturile omului.

În acest moment, profesorul prezintă următoarea selecție de drepturi ale copilului, de această dată folosind textul Declarației universale a drepturilor copilului (a se vedea anexa):

- Articolul 12, exprimarea propriilor păreri și interese;
- Articolul 13, libertatea de a ne exprima;
- Articolul 28, dreptul la educație;
- Articolul 31, dreptul la odihnă și la timp liber.

Elevii sunt împărțiți în grupuri (în același mod ca și în lecțiile 1 și 2, sau grupe noi de trei-patru elevi). Elevii pregătesc o foaie de lucru A4 cu două coloane. Într-o coloană mai mică, în stânga, introduc cele patru drepturi, spațiindu-le egal pe toată pagina. În coloana mai mare, din dreapta, își adună gândurile referitoare la drepturile și la obligațiile pe care acestea le implică atât pentru ei, cât și pentru ceilalți: „Dacă vecinul meu, un prieten sau colegul meu de clasă pretinde acest drept, atunci care sunt obligațiile și îndatoririle care rezultă pentru ceilalți?” Sau (pentru articolul 28): „Cum trebuie să fie școala, pentru a respecta dreptul la educație? Cum pot eu, ca membru al acestei clase, să contribui la respectarea acestui drept?” Rezultatele vor fi discutate în cadrul următoarei lecții.

Membri ai grupului (nume)	
Drepturi	Reguli și îndatoriri
<p><i>Articolul 12</i> <i>Exprimarea propriilor opinii și interese</i></p> <p>Despre ce este vorba?</p>	
<p><i>Articolul 13</i> <i>Libertatea de a ne exprima</i></p> <p>Despre ce este vorba?</p>	
<p><i>Articolul 28</i> <i>Dreptul la educație.</i></p> <p>Despre ce este vorba?</p>	
<p><i>Articolul 31</i> <i>Dreptul la odihnă și la timp liber</i></p> <p>Despre ce este vorba?</p>	

Lecția 4

Elevii își prezintă rezultatele celorlalți colegi din clasă (Fișa de lucru completată în lecția 3). Există un singur purtător de cuvânt pe grup. Ar putea să abordeze anumite aspecte, cum ar fi:

- Cum ne-am abordat sarcina? (organizarea lucrului în grup și luarea deciziilor)
- Ce a fost important pentru noi? (criterii și valori)
- Cum ne putem asigura că regulile sunt respectate? (atitudini față de reguli, punerea acestora în practică)? Cine este responsabil pentru asigurarea aplicării acestor patru drepturi?

În final, elevii stabilesc în colaborare drepturile și responsabilitățile care derivă din cele patru drepturi analizate. Un grup primește sarcina de a crea un document cu regulile, care să aibă forma unei opere de artă. Toți elevii și profesorii semnează acest document. Regulile rămân în vigoare până ce sunt înlocuite de altele. Documentul urmează să fie afișat de Ziua Universală a Drepturilor Copilului, drept exemplu de cum să se practice democrația în clasă.

Unitatea de învățare 6 (Învățământ primar, Clasa aVI-a)

Drepturile copilului: o operă de artă!

A Planul unității

	Întrebări-cheie/Temele principale	Sarcini principale	Resurse
Lecția 1	Ce înseamnă un proiect artistic? Cum pot prezenta drepturile copilului prin intermediul mijloacelor artistice?	Elevii stabilesc ce articol din Convenția privind drepturile copilului vor reprezenta prin artă și dezvoltă primele idei.	Câteva reviste; drepturile copilului pe cartonașe sau pe bucăți de hârtie
Lecțiile 2 - 4	Cum pot elevii și profesorul să se sprijine reciproc? Cum putem ține cont de elevii care lucrează mai rapid sau mai lent?	Elevii realizează unul sau mai multe proiecte artistice. Învățată să dea și să primească ajutor.	Hârtie, culori, lipici, reviste etc.

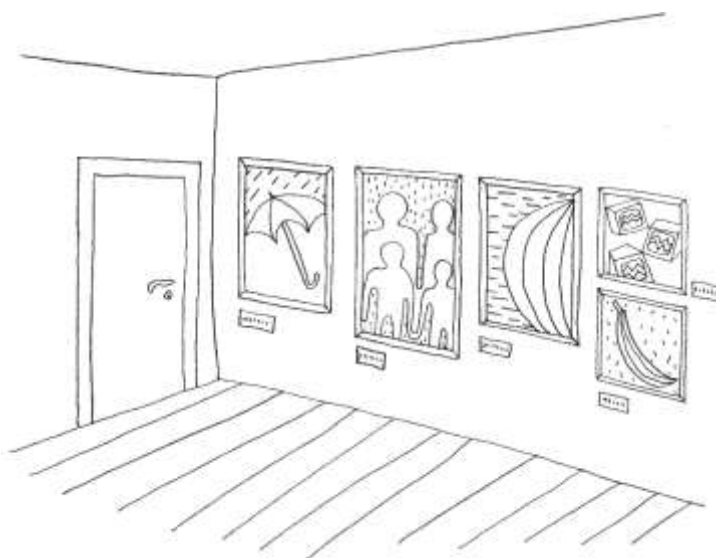
B Context și obiective

Drepturile copilului și ale omului sunt adesea legate de probleme complexe – politice, sociale și personale. Acest proiect rezumă o tradiția interpretării artistice a drepturilor, la care s-a făcut referire în mod repetat în contextul drepturilor copilului și ale omului.

Artiștii au primit sarcina de a exprima prin imagini conținutul unui anumit articol sau al unei părți din acesta. Astfel au fost create multe felicitări, calendare, cărți și chiar filme minunate.

Elevilor care au realizat deja proiectul despre cutia de comori, acest proiect artistic le va oferi încă o ocazie de a studia în profunzime drepturile copilului.

Urmând tradiția artistică (cum a fost cazul unității de învățare 3 – cutia de comori), credem că este important ca elevii să reexamineze în moduri diferite o temă despre care știu deja ceva, cu alte cuvinte, într-o abordare creativă integrată. O afirmație orală sau scrisă poate fi exprimată într-o imagine doar dacă a fost înțeleasă pe deplin.

Recomandăm planificarea secvențelor didactice cu suficient de mult timp înainte, pentru a putea prezenta lucrările de Ziua universală a drepturilor copiilor, din 20 noiembrie, în școală, la primărie sau într-o altă clădire publică.

Obiectivul proiectului este punct culminant și motor într-unul singur, stimulând elevii să realizeze sarcina cu atenție și în manieră creativă.

Profesorul poate să aibă în vedere cooperarea cu activității. De asemenea, este posibil să derulați profesorul de artă sau cu un artist local. Elevii pot proiectul în parteneriat cu o altă clasă. face sugestii ce pot fi valorificate în planificarea

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul activităților

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
În ce mod au fost respectate principiile care stau la baza drepturilor copilului, în clasă și în comunitatea școlară?	Ce știu copiii acum despre drepturile copilului?	Să învățăm cum să acționăm în afara școlii: ce au învățat elevii pentru viața lor viitoare?
Elevii pot înțelege în special prin intermediul orelor de artă că este atât posibil, cât și important să-și dezvolte mijloacele individuale de exprimare. Găsesc moduri proprii de reprezentare a diferitelor articole privind drepturile copilului, prin intermediul mijloacelor artistice.	Elevii își îmbogățesc cunoștințele despre drepturile copilului și evaluează critic unele dintre drepturile cheie din Convenția Universală privind Drepturile Copilului.	Elevii sunt capabili afectiv să conștientizeze care sunt încălcările drepturilor copilului și să le judece. Și-au dezvoltat această competență grație abordării personale a studiului și și prezentării unor situații de încălcare a drepturilor copilului.
Elevii		
Cum am experimentat drepturile copilului în clasă?	Ce am învățat despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?
Acest proiect a transformat clasa și întreaga școală într-un loc la decorarea căruia am participat și în care mă simt ca acasă. Îmi pot exprima propria personalitate și sunt perceput ca o persoană.	Împreună cu colegii mei am studiat în profunzime drepturile copilului. Am pus foarte multe întrebări noi și mi-am dat seama că nu mai trebuie să-mi fac griji dacă nu am înțeles încă toate articolele referitoare la drepturile copilului. Voi continua să le studiez.	Am devenit mai conștient de înclinațiile mele artistice și acum am mai mult curaj să le folosesc și să le perfecționez. Fac parte din personalitatea mea și uneori îmi permit să mă exprim mai bine decât prin multe cuvinte sau texte. M-aș putea gândi la un proiect artistic asemănător despre drepturile copilului, pe care l-aș desfășura cu prietenii mei, am putea vinde câteva lucrări și dona banii obținuți pentru sprijinirea proiectelor pentru copii.

D Mod de lucru*Lecția 1 (Durată aprox. 1 ½ lecții)*

Profesorul prezintă în detaliu elevilor noul proiect. Este important ca aceștia să:

- fi fost deja familiarizați cu problematica drepturilor copilului;
- înțeleagă principiul care stă la baza proiectului;
- să își dea seama ce le solicită calendarul;
- să fi văzut exemple de ilustrări ale drepturilor copilului prin intermediul mijloacelor artistice.

Prin urmare, profesorul trebuie nu numai să arate exemple de ilustrări ale diferitelor drepturi ale omului și ale copiilor, ci și să demonstreze diferitele stiluri și abordări pentru a-i susține pe copii să-și găsească propriile mijloace de exprimare.

După prezentare, elevii formează grupuri mici (aproximativ șase elevi) pentru a planifica realizarea proiectului. Fiecare grup primește câte o copie cu toate drepturile copilului (a se vedea anexa). Elevilor li se dă următoarea temă: găsiți trei drepturi ale copilului pentru care doriți să le reprezentați prin mijloace artistice (imagine, pictură, sculptură, obiect).

Urmează o etapă de lectură și dezbateri. Are loc o discuție prin care se definesc grupurile de lucru și se stabilesc drepturile pe care vor lucra – fiecare grup subliniază pe copia primită dreptul ales. La nivelul clasei se clarifică ultimele aspect și se găsesc soluții potrivite pentru toate grupurile.

Grupurile trebuie să-și clarifice următoarele aspecte:

- primele idei despre conceptul imaginii sau obiectului avut în vedere;
- alegerea culorilor, materialelor, instrumentelor;
- calendarul (notă: profesorul trebuie să monitorizeze și să sfătuiască elevii și să se asigure că proiectul ales este realist în termeni de timp);
- ideile pentru expoziția planificată, pot fi discutate și clasă.

Grupurile discută și fac schimb de idei și concept la nivelul clasei.

Tema de lucru a grupurilor pentru următoarea lecție este să formuleze idei pentru proiect, să caute inspirație și informații în ziare, pe internet și în bibliotecă, să facă schițe sau descrieri, cât și să înceapă să strângă material. Fiecare grup pregătește, pentru următoarea lecție, o scurtă

prezentare a propriilor planuri în care punctul de plecare îl reprezintă dreptul ales, ilustrat prin exemple.

Lecția 2 (prima jumătate)

Elevii își împărtășesc ideile și discută pe marginea lor. Este important ca ei să fi înțeles drepturile copilului și să fie capabili să dea exemple despre cum pot fi acestea respectate sau încălcate. Trebuie să fie pregătiți să le spună colegilor clar care sunt planurile lor: ce drept doresc să ilustreze, pașii pe care îi vor urma, unde cred că au nevoie de ajutor de la colegi sau de la profesor.

Clarificarea conceptului final al proiectului care se va încheia cu expoziția ce va avea loc peș au în jurul datei de 20 noiembrie (o posibilitate ar fi ca planificarea și finalizarea proiectului să fie realizate ca tema pentru acasă – a se stabili în cadrul lecției trei).

Lecțiile 2 (a doua jumătate) la 4

Elevii pot utiliza timpul cuprins între ultima jumătate a celei de-a doua activități și următoarele două lecții pentru a-și desfășura proiectul. Experiența a demonstrat că elevii sunt mult mai motivați dacă lucrează împreună, mai degrabă decât dacă lucrează izolat unii de ceilalți. Profesorul îi va încuraja să își modifice, dezvolte și să-și optimizeze ideile.

Profesorul îi poate ajuta pe elevi, având la îndemână o colecție de afișe de artă, ilustrații din reclame, diagrame etc., decupate din ziare și reviste. Elevii pot să aducă de acasă albume și reviste de artă. Această colecție de ilustrații nu trebuie să fie neapărat legată de tema drepturilor copilului, urmărind să ofere elevilor diferite modalități de exprimare.

Câteva sfaturi:

- Dacă plănuieți o expoziție în clădirea școlii, în clasă sau într-o clădire publică, e bine să stabiliți un anumit format al produselor expuse (de ex., un format sau mod de imprimare al exponatelor).
- De asemenea, poate fi organizată o competiție. Juriul poate fi format din elevi, cât și din personalități locale precum un artist sau un jurnalist.
- Dacă proiectul (cu sau fără ceremonie de premiere) este menționat în presa locală, acest aspect poate contribui la creșterea motivației elevilor.

Unitatea de învățare 7 (învățământ primar, Clasa a VII-a)

Ceea ce îmi doresc îmi este și necesar?

A Planul unității

	Întrebări-cheie/Temele principale	Sarcini principale	Resurse
Lecția 1	Care sunt nevoile, dorințele și dezideratele mele?	Elevii conștientizează care le sunt dorințele prin faptul că și le explică unul altuia.	Imagini pentru a forma perechi de elevi
Lecția 2	De ce au nevoie oamenii? Ce ar fi bine să aibă?	Elevii învață să facă distincția dintre dorințe și nevoi, dintre nevoi de bază și nevoi de auto-împlinire.	Reviste vechi, foarfece, lipici, hârtie, sfoară, cârligede rufe
Lecția 3	Ce sunt dorințele? Ce sunt nevoile?	În grup sau frontal, elevii convin asupra a 10 dorințe și nevoi importante.	Materiale aduse de elevi
Lecția 4	Drepturile copilului corespund ideilor noastre despre dorințe și nevoi?	Elevii își compară ideile cu drepturile copilului și creează afișe de prezentare pentru Ziua Universală a Copilului	Copii ale Convenției cu privire la drepturile copilului, pentru fiecare grup, foi de flipchart

B Context și obiective

Pentru a înțelege la ce se referă drepturile copilului și ale omului, elevii trebuie să reflecteze asupra nevoilor și dorințelor personale. Trebuie să devină conștienți de ceea ce așteaptă de la viață, în situația actuală.

Într-o primă etapă, ar trebui să se gândească liber la dorințele și la nevoile lor, indiferent cât de nepotrivite pot părea acestea și ar trebui, de asemenea, să și le exprime.

Într-o a doua etapă, ar trebui să clarifice care este, în înțelegerea lor, diferența dintre dorințe și nevoi reale în viață. Acest tip de alegere îi va ghida cu siguranță către multe dintre acele drepturi pe care Convenția privind Drepturile Copilului le-a și acordat.

În fiecare stadiu, este important ca profesorul să stimuleze și să conducă discuțiile, având însă grijă să nu intervină prea mult sau să-i copleșească pe elevi cu propriile sale valori și norme, într-o încercare mână de intenții bune de a-i convinge pe elevi care sunt ideile „corecte”. Mai curând printr-o discuție bine ghidată, elevii vor descoperi și vor găsi soluții pentru conceptele și valorile în conflict.

Un moment potrivit pentru unitatea de învățare numărul 7 ar putea fi începutul lui noiembrie, astfel, posterele care vor fi create în cea de-a patra lecție vor fi finalizate și pregătite pentru expoziția organizată cu ocazia Zilei Universale a Copilului (20 noiembrie).

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul unității de învățare 7

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
În ce mod au fost respectate principiile care stau la baza drepturilor copilului în clasă și în comunitatea școlară?	Ce știu elevii acum despre drepturile copilului?	Să învățăm cum să acționăm în afără școlii: ce-au învățat elevii pentru viața lor viitoare?
Această activitate le oferă elevilor ocazia de a-și exprima dorințele și nevoile personale. Ei află că sunt ascultați și că sunt luați în serios. Învăță care este diferența dintre nevoile de supraviețuire, de bază, și lucrurile pe care ni le dorim.	Elevii înțeleg faptul că drepturile copilului au în vedere nevoi de bază, esențiale pentru supraviețuire.	Elevii ar trebui să conștientizeze că se confruntă zilnic cu aspecte esențiale de viață și că societatea creează condiții inegale pentru ca membrii ei să facă față unor astfel de probleme. Trebuie să învețe să militeze pentru dorințele și dezideratele lor, păstrând totuși o distanță critică față de acestea.
Elevii		
Cum am experimentat drepturile copilului în clasă?	Ce am învățat despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?
Nu pot să-mi exprim dorințele decât dacă am încredere în colegii mei și în profesor. Am învățat că merită să depui efortul de a te deschide și de a-i vedea pe ceilalți că procedează la fel.	Am învățat că drepturile copilului se concentrează pe nevoile noastre cele mai importante - participarea, dezvoltarea, supraviețuirea și protecția, și că au foarte multe de-a face cu viața mea cotidiană.	Voi încerca să fiu mai atent la diferența dintre dorințe și nevoi. Nu o să-mi ascund și nici nu o să-mi neg dorințele și visele, însă voi încerca să le fac să devină realitate fără să dăuneze nevoilor celorlalți.

D Mod de lucru

Lecția 1

Introducere: profesorul îi informează pe elevi că drepturile copilului vor fi studiate și în fiecare an de gimnaziu. Profesorul îi întreabă pe copii ce își amintesc din clasele primare și reamintește cele mai importante date (a se vedea unitatea 3, lecția 2 și unitatea 4, lecția 1: originea drepturilor copilului, posibila relație cu drepturile omului).

Anunț: Anul acesta, temava va fi „dorințe și nevoi”. Profesorul oferă o scurtă descriere a acestei teme, colectează exemple de la elevi pentru fiecare categorie și cele mai importante diferențe. Cum poate fi această temă corelată cu drepturile copilului?

Formarea grupurilor: Profesorul decupează în câte patru bucăți fiecare, câteva imagini cu mașini frumoase, îmbrăcăminte la modă sau cu stațiuni atractive de vacanță și le distribuie la întâmplare elevilor. Elevii trebuie să-și găsească partenerii care au și ei câte o bucată din imaginea respectivă; împreună vor forma un grup de lucru. Dacă trebuie să existe grupuri de câte trei sau cinci persoane în funcție de numărul total de elevi, atunci profesorul modifică în consecință numărul de bucăți în care decupează o imagine.

Grupurile trebuie să-și aleagă un purtător de cuvânt și un coordonator. Purtătorul de cuvânt va vorbi în numele grupului în fața celorlalte grupuri, în plen, în fața profesorului. Acesta are sarcina de a transmite opinia grupului, și nu opinia proprie. Coordonatorul grupului organizează activitatea, asigură participarea tuturor membrilor și verifică încadrarea în timp.

Grupurile primesc sarcina de a discuta următoarele aspecte și să facă notițe despre acestea:

- Care sunt cele mai importante dorințe pe care le au în acest moment? Ce-i face în mod deosebit fericiți?
- Care sunt cele mai importante dorințe, visuri și planuri de viitor (de ex., când vei avea 25 de ani)?
- Care sunt dorințele pe care și le reamintesc elevii de când aveau 5, 7, 9 și 11 ani? Care-au fost cele mai puternice dorințe pe care le-au avut atunci? Ce-i făcea fericiți în mod special?
- Ce dorințe aveau adulții pe care-i cunosc (de ex., părinți, cunoștințe, alții)?

Fiecare grup își lipește imaginea pe o foaie de hârtie și scrie lista de dorințe, specificate după vârstă. Lista este trecută într-un tabel (pe o hârtie A3 sau A2), elevii pot crea tabelul sau instrucțiuni le pot fi date de către profesor. Tabelul trebuie să conțină titlurile alese de elevi.

Mini-afișele sunt postate în clasă, purtătorul de cuvânt prezintă rezultatele în clasă. Profesorul le poate oferi elevilor sugestii cu privire la dorințe cu specific de gen, dorințe realiste sau utopice etc.

Pentru săptămâna viitoare, elevii primesc următoarea sarcină: copii strâng imagini și tăieturi din ziare pe tema dorințelor și nevoilor (de exemplu, reviste pentru tineri sau de modă) și aduc cârlige de rufe (dacă nu sunt, la școală, circa 60 de cârlige de rufe).

Lecția 2

Se începe cu o scurtă recapitulare a lecției anterioare despre dorințele actuale și cele de când elevii erau mai mici. Lecția de față se va centra pe diferențele dintre dorințe (care ar fi de preferat să se îndeplinească), pe de o parte, și nevoi (de bază) care sunt esențiale pentru supraviețuire, pe de alta. Se pot formula exemple.

Elevii continuă să lucreze pe grupuri. Discută următoarele aspecte:

- Ce ne-ar plăcea să avem? Ce-ar fi drăguț să avem? Ce am putea face/fi dacă s-ar îndeplini? (dorințe)
- De ce avem nevoie urgentă? (nevoi esențiale)

Imaginile aduse ca temă pot fi folosite pentru a inspira gânduri și idei spontane, în special pentru a găsi idei de dorințe și deziderate.

După ce fiecare grup primește o foaie A3, este formulată următoarea sarcină de lucru:

- a) Desenați un tabel cu cel puțin cinci nevoi de bază (hrană, siguranță, îngrijire, prietenii, educație, afecțiune etc.) și cinci dorințe care ați dori să se îndeplinească (propriul televizor, călătorii în locuri interesante, o mașină frumoasă etc.);
- b) Decupați imagini care ilustrează ambele categorii și notați pe spatele lor NB (nevoie de bază) și D (dorințe).

Lecția 3

Grupurile primesc următoarea sarcină: așezați în fața voastră toate imaginile care reprezintă

dorințele și nevoile (de bază) voastre cele mai importante. În mod democratic, selectați cinci imagini ale celor mai bine ilustrate nevoi. În același mod, alegeți cinci imagini care reprezintă dorințele pe care grupul vostru le-ar vrea îndeplinite, ținând cont de opinia fiecărui membru al grupului. Pentru a alege imaginile, fiecărui membru al grupului i se dau cinci puncte de hârtie pe care să le pună pe imaginile preferate. Sunt alese cele zece imagini care adună cele mai multe puncte.

Sarcina următoare: Luați o bucată de sfoară (de aproximativ 4m) și 10 cârlige. Agățați sfoara într-un loc potrivit din clasă și prindeți imaginile cu cârligele în următorul fel:

- în stânga, imaginile care reprezintă articolele de care avem nevoie pentru a trăi demn (nevoile de bază).
- în dreapta, imaginile care reprezintă articolele de care avem nevoie pentru un trai plăcut (dorințe).
- unele imagini pot fi agățate în mijloc, între cele două categorii.

Prezentări pe grupuri. Suplimentar poate avea loc și o discuție, moderată de profesor, despre diferitele aspecte (diferențe de gen, ce putem considera nevoie de bază în țările dezvoltate și în cele mai puțin dezvoltate).

Lecția 4

Fiecare grup primește 5 foi de hârtie A3 și copii ale Convenției privind drepturile copilului (a se vedea anexa). Sarcina de lucru va fi:

- Luați cele zece imagini folosite în lecția anterioară și alegeți cinci imagini care ilustrează nevoi de bază.
- Citiți cu voce tare toate drepturile copilului în cadrul grupului (pe rând). Considerați că fiecare drept citit are legătură cu una dintre nevoile de bază ilustrate de cele cinci imagini selectate (sau cu una dintre celelalte 5 imagini din setul initial).
- Luați cele cinci foi A3: Lipiți câte o imaginea unei nevoi de bază pe fiecare foaie de hârtie, folosind jumătatea din partea stângă sau pe cea de sus; în dreapta sau în partea de jos, adăugați drepturile copilului care se referă la dorința sau nevoia respective. Unele imagini pot avea asociate mai multe drepturi.
- Pregătiți cinci afișe (mini postere) cât puteți de frumos, vor fi expuse în clădirea școlii în data de 20 noiembrie (Ziua Universală a Copiilor).

Prezentați cele cinci mini postere colegilor de clasă. Discuțiile finale pot porni de la următoarele întrebări: Cât de tare se corelează ideile noastre despre nevoile de bază cu ce se regăsește în Convenția privind drepturile copilului?

Clarificări ale aspectelor organizatorice pentru expoziția ce va avea loc pe 20 noiembrie.

Unitatea de învățare 8 (Învățământ primar, Clasa aVIII-a)

Drepturile copilului cercetate temeinic

A Planul unității

	Întrebare cheie/Temele lecției	Sarcină cheie	Resurse
Lecția 1	Înțelegem articolele referitoare la drepturile copilului?	Elevii își aleg articole din Convenție, pe care să le studieze în următoarele două activități, pe baza unor criterii.	copii ale Convenției privind drepturile copilului
Lecțiile 2 și 3	Înțeleg toți criteriile? Cum poate profesorul să ofere sprijin fără a interveni prea mult?	Elevii lucrează în ritmul lor pe grupuri mici. Analizează articolele din Convenția privind drepturile copilului și fac scheme sau desene interesante / atractive și ușor de înțeles	reviste, hârtie, lipici, foarfece
Lecția 4	Ce am învățat? Cât de solicitantă a fost sarcina noastră? Cum ne-am utilizat libertatea?	Elevii reflectează asupra activității și asupra a ceea ce au învățat și discută despre cum să-și afișeze produsele.	afișele finalizate

B Context și obiective

Drepturile omului și drepturile copilului vor rămâne doar o viziune pe hârtie dacă nu capătă însemnătate în viața reală a unei persoane. Prin urmare, trebuie să fie înțelese și legate de experiențele concrete, adică trebuie să fie aplicate în viața cotidiană, iar încălcările acestora să fie identificate. Dacă elevii vor înțelege drepturile copilului, care reprezintă elementul pe care ne concentrăm, atunci trebuie să lucreze cu acestea. Nu va fi suficient doar să le asculte sau să le citească. Înțelegerea critică și aplicarea drepturilor copilului nu este obiectivul doar al acestei unități, ci și a întregului manual.

Tot aici ar trebui să remarcăm că e posibil ca sintagma „drepturile copilului” să îi irite uneori considerabil pe adolescenți. Foarte corect, nu doresc să fie numiți copii. Cu toate acestea, drepturile copilului le sunt și lor aplicabile, cel puțin până la vârsta de 18 ani.

Adolescenții ar trebui să-și dea seama că drepturile copilului (indiferent de modul în care folosim cuvântul „copil”) le oferă un instrument care e posibil să-i ajute să identifice situații de nedreptate și să solicite dreptate. Prin ratificarea Convenției privind Drepturile Copilului, fiecare stat acceptă obligația de a pune în practică aceste drepturi prin toate mijloacele posibile; la fel, acest

lucru implică prioritatea punerii lor în practică și include sprijinul acordat copiilor și tinerilor să utilizeze și să se bucure de aceste drepturi.

În cadrul proiectului didactic pentru clasa a opta, sugerăm ca elevii să se ocupe de convenție în detaliu, prin identificarea unor situații de aplicare și respectiv de încălcare a drepturilor copilului în sferile vieții lor cotidiene. Obiectivul acestui proiect este o expoziție cu afișe privind toate drepturile copilului. Fiecare afiș include elemente de descriere a conținutului, analiză și ilustrație și

necesită o serie de abordări, de la cea analitică la cea creativă a dreptului avut în vedere.

Dintr-o perspectivă didactică, această expoziție oferă o ocazie și un stimulent de a te ocupa de un anumit articol din convenție. Poate că profesorii din celelalte clase ar putea juca rolul unui juriu care să aleagă cel mai frumos afiș pentru care s-ar acorda un mic premiu (de exemplu, bilete la cinema, un cupon pentru o carte).

Exemplele din viață locală sau din contextul internațional ar trebui să fie preluate din diferite mass-media scrise pe care le aduc elevii în clasă. Prin urmare, citirea de ziare și de reviste va reprezenta un element esențial al pregătirii. Dacă nu există învățarea prin cooperare (lucrul în mici grupuri de proiect), elevii nu-și vor îndeplini obiectivele. Aceasta este o altă intenție didactică a proiectului.

Proiectul ar trebui să acopere aproximativ patru lecții. Cititorul va vedea că fiecare lecție nu este completă în sine, ci că, mai curând, acestea se completează unele pe celelalte. În cadrul grupurilor, elevilor au posibilitatea de a-și organiza și eșalona activitățile.

Luând în calcul realizarea expoziției cu ocazia Zilei Universale a Copilului (20 noiembrie), recomandăm să începeți această unitate la sfârșitul lunii octombrie/ începutul lui noiembrie.

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul unității de învățare 8

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
Cum au fost respectate principiile care stau la baza drepturilor copilului în clasă și în comunitatea școlară?	Ce știu elevii acum despre drepturile copilului?	Să învățăm cum să acționăm în afără școlii: ce au învățat elevii pentru viața lor viitoare?
Elevii percep clasa și școala că pe un mediu de învățare stimulat. Ziarele devin materiale de lucru. Astfel, școala devine un loc în care elevii pot reflecta asupra vieții cotidiene.	Elevii învață cum să analizeze drepturile copilului în mod sistematic.	Dacă învață cum să prezinte un produs (în această situație, un afiș), elevii devin capabili să observe și să prezinte teme importante și în afara școlii.
Elevii		
Cum am experimentat drepturile copilului în clasă?	Ce am învățat despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?
Am experimentat cum colegii mei și profesorul meu m-au încurajat și m-au provocat. Ambele moduri de interacțiune sunt modalități de sprijin pentru mine.	Conștientizez cât de corect au fost formulate articolele din Convenția privind drepturile copilului și cât de multe aspecte sunt cuprinse în acestea. Am învățat să le analizez și să mă gândesc la ele.	Sunt pregătit să iau parte la dezbaterile publice pe aspectele pe care le înțeleg. Doresc să-mi susțin opinia privitoare la drepturile copilului și ale omului și sunt gata, totodată, să ascult care sunt opiniile celorlalți.

Resurse

- Foi mari de hârtie
- Hârtie în culori asortate
- Markere
- Foarfecă
- Lipici
- Reviste și ziare vechi
- Imagini și fotografii
- Textul Convenției privind Drepturile Copilului Copilului – un exemplar pentru fiecare elev
- descrierea sarcinii – un exemplar pe grup (a se vedea lecția 2)

D Mod de lucru

Lecția 1

Mai întâi, profesorul prezintă elevilor planul complet al următoarelor patru lecții. Clasa ar fi trebuit să înțeleagă că trebuie să creeze afișe care să prezinte drepturile copilului, eventual putând fi organizată o competiție. Ar putea fi util să începeți cu actualizarea cunoștințelor elevilor despre drepturile copilului.

Profesorul le oferă elevilor copii ale Convenției privind drepturile copilului din 1989 (a se vedea anexa). Dintre cele 54 de articole, primele 41, poate 42, cel mult, au directă însemnătate pentru elevi.

Sarcină de lucru: toți elevii ar trebui să citească întreaga Convenție (poate fi temă pentru acasă) și să aleagă trei articole pe care le consideră a fi de importanță specială pentru ei.

Pe o listă cu numerele articolelor și care a fost pregătită de profesor, elevii pun o liniuță în dreptul numărului articolelor pe care le consideră importante. Se numără liniuțele și se notează rezultatul pe cartonașe, ordonând articolele în funcție de ordinea rezultată după opțiunile elevilor.

Profesorul conduce un scurt schimb de opinii între elevi. Sugestii de întrebări:

- Cum au fost selectate aceste priorități, care au fost motivele care au stat la baza alegerii lor?

- Cum reflectă prioritățile alese situația reală a copiilor și a adolescenților?
- Puteți identifica câteva puncte comune sau un principiu de bază?
- Care sunt elementele care au fost omise?

Lecțiile 2 și 3

Elevii trebuie să se grupeze câte trei. Profesorul poate forma aceste grupe prin:

- a) grupurile ar putea fi alcătuite la întâmplare, aleator (de exemplu, numărând 1 - 2 - 3);
- b) dându-le elevilor posibilitatea de a alege, trebuie avută în vedere dinamica grupului și legăturile formate la nivelul clasei;
- c) folosind criteriile clare de formare a grupurilor alese de profesor.

Elevii dau fiecărui grup câte un nume și distribuie trei sarcini. Fiecare grup are nevoie de câte un responsabil pentru gestionarea timpului și pentru materiale, precum și de un coordonator. Grupul definește responsabilitățile fiecărui membru și le notează, foile de planificare se afișează în clasă.

Ulterior, grupurile vor adăuga articolele pe care lucrează. Între timp, profesorul ia de pe tablă cele 10 articole cel mai frecvent alese și le pune pe-o bancă, cu fața în jos. Coordonatorii grupurilor aleg un articol la întâmplare și primesc instrucțiuni pentru rezolvarea sarcinii (a se vedea mai jos):

Sarcină de lucru

Fiecare grup pregătește un afiș despre un drept al copilului. Afișul constă din următoarele părți:

- titlul dat dreptului respectiv;
- textul articolului din Convenția privind drepturile copilului;
- o imagine care simbolizează dreptul respectiv;
- un articol dintr-un ziar, dintr-o revistă sau de pe Internet, care se referă la acel drept. Articolul trebuie să fie exemplul unui incident prin care un anumit drept a fost încălcat sau protejat. Profesorul vă poate ajuta și vă poate da sugestii despre cum să căutați!

După ce a terminat afișul, grupul va alege un alt articol dintre cele rămase și va realiza un al doilea afiș în același mod.

Grupurile de lucru își studiază sarcina și decid cine și pentru ce este responsabil (conform funcțiilor stabilite inițial).

După aceea (lecția 2), grupurile întocmesc lista de materiale necesare și notează orice întrebări care au apărut, decid asupra unui plan de acțiune și stabilesc un program de activitate. Aspecte importante: Ce trebuie făcut? Ce trebuie strâns? Ce poate să aducă fiecare membru al grupului de acasă? Unde vor fi stocate materialele?

Este important ca profesorul să discute cu fiecare grup la finalul fiecărei lecții, să verifice dacă sarcinile sunt distribuite echitabil la nivelul membrilor grupului. Sunt utile întrebări precum: Unde ne aflăm? La ce avem nevoie de ajutor? Suntem mulțumiți de distribuția sarcinilor în grup? Este clar pentru toată lumea ce trebuie cercetat/ căutat?

Ca temă pentru acasă între lecțiile 2 și 3, cât și în cadrul lecției 3, copii analizează resursele strânse (imagini și texte), identifică principalele provocări și pot solicita ajutorul profesorului. În lecția 3, elevii aduc toate materialele pregătite la școală. Un alt punct important al acestei lecții este gândirea și crearea unui poster. Și în acest caz îi poate fi cerut ajutorul profesorului.

Profesorul va discuta, de asemenea, cu elevii despre expoziție. Unde ar trebui să aibă loc și când? Cine o va inaugura? Cine va fi invitat la ceremonie (doar colegii de clasă, să sugerăm proiectul și altor clase partenere)? Ar trebui organizată și o ceremonie de premiere pentru cel mai bun poster? Cine vor fi membrii juriului?

Lecția 4

Prezentări la nivelul clasei ale afișelor realizate, urmate de discuții.

Clarificări ale întrebărilor legate de expoziție, dacă a fost planificat un astfel de eveniment.

Verificarea activităților realizate până la acest moment în cadrul proiectului (distribuția sarcinilor, probleme întâmpinate în căutarea informațiilor, ce a fost util, ce sfaturi au fost importante, experiențe bune/ mai puțin bune, dinamica grupului etc.)

Acum a venit momentul să se ofere clarificări și să se explice care este situația actuală în ceea ce privește drepturile copilului: Ce trebuie făcut pentru îmbunătățirea situației? Ce am fi putut face diferit? Ce măsuri concrete pot fi luate? Când este necesară implicarea autorităților? etc.

**Unitatea de învățare 9 (Învățământ primar, Clasa a IX-a)
De ce trebuie să respectăm regulile?**

A Planul unității

	Întrebări-cheie/Temeprincipale	Sarcini-cheie	Resurse
Pregătire	Elevii strâng informații referitoare la o situație în care o regulă a școlii a fost încălcată și s-au luat măsuri pentru impunerea normelor.	Lucru individual: strângerea de informații	Fișă standardizată
Lecția 1	Un elev într-o situație dificilă (studiu de caz)	Lucru în grup: analiză de caz	Formular pentru studiu de caz
Lecția 2	De ce școala are reguli?	Lucru în grup: examinarea regulamentului școlar din perspectiva drepturilor copilului Temă pentru acasă: care sunt regulile care ne guvernează viața cotidiană?	Flipchart și fișă de lucru: „De ce școala are reguli?” Copii ale regulamentului școlii Fișă de lucru: Care sunt regulile pe care ar trebui să le respectăm în cursul zilei?
Lecția 3	Unde avem nevoie de reguli?	Lucru în grup: Cine „inventează” și cine pune în practică regulile neoficiale?	
Lecția 4	Cine ar trebui să stabilească legile? (Reguli pentru stabilirea legilor)	Lucru în grup: Ce reguli ne garantează că legile sunt corecte?	
Extindere	Discuție ulterioară cu directorul școlii sau cu consilierul școlar		

B Context și obiective

Un principiu important ce se regăsește în toate unitățile de învățare despre drepturile copilului este „să învățăm din experiență - să învățăm din exemple”. Acesta se aplică și regulilor de la școală și legilor de la nivelul comunității politice. Școala este viață – poate fi văzută ca o imagine miniaturizată a societății. Regulamentul școlar are același scop precum legile într-o comunitate politică, adică să servească comunității și să protejeze drepturile omului.

Examineate îndeaproape, paralele cât și diferențe între regulile școlare și legilor de la nivelul comunității politice devin evidente:

Asemănări între școală și comunitatea politică:

- Nicio comunitate nu poate supraviețui în absența unui acord între membrii ei de a respecta legile.
- Legile îi protejează pe cei slabi/ vulnerabili. Legile sunt instrumentele care pun în practică drepturile omului și ale copilului.
- Legile trebuie puse în aplicare de către autorități, dar acest lucru ar trebui să reprezinte excepția. Legile vor funcționa doar dacă sunt înțelese și apreciate în general. Prin urmare, legile trebuie să fie corecte.

Diferențe între școală și comunitatea politică:

- Să definești și să asiguri respectarea legilor este un exercițiu de putere. Puterea trebuie să fie controlată. Prin urmare, legile trebuie să adere la principiile drepturilor omului, iar puterea de a face legi și de a le pune în practică trebuie să fie împărțită și controlată într-o comunitate democratică. În cazul comunității politice, există reguli exacte în funcție de care se stabilește ce instituție este îndreptățită să emită o lege.

- În cadrul comunității școlare, responsabilitatea pentru definirea regulilor școlii și pentru punerea acestora în practică aparține directorului școlii și întregului personal. Cu toate acestea (la fel cum se întâmplă și cu legile din comunitate), regulile școlii ar trebui să fie deschise discuției în lumina drepturilor copilului, iar elevii trebuie să înțeleagă și să aprecieze nevoia de reguli la nivelul școlii.

Abordare didactică: Activitățile urmează un tipar de centre concentrice în expansiune. Activitatea 1 analizează exemplul concret al unei reguli a școlii care a fost pusă în aplicare după ce-a fost încălcată. Activitatea a doua se ocupă de problema scopului pe care-l au regulile școlii și oferă răspunsul că școala servește anumitor drepturi ale copilului, iar regulile școlii sunt niște instrumente importante pentru ca școala să funcționeze bine. Activitatea a treia trece de orizontul experienței școlare și analizează regulile din alte sfere ale vieții. În sfârșit, activitatea a patra stabilește o legătură între reguli și legi și întreabă cine ar trebui să aibă puterea de a impune legi pe care noi toți să le respectăm.

C Întrebări cheie pentru reflecție în cadrul unității de învățare 9

Experimentarea drepturilor copilului	Cunoașterea drepturilor copilului	Aplicarea drepturilor copilului
Profesorul		
În ce mod au fost respectate principiile care stau la baza drepturilor copilului în clasă și în comunitatea școlară?	Ce știu elevii acum despre drepturile copilului?	Să învățăm cum să acționăm în afără școlii: Ce au învățat elevii pentru viața lor viitoare?
Elevii învață cum să facă față experienței de distribuire inegală a puterii. Își utilizează drepturile, dar constată că există limite cu privire la ceea ce pot ei face.	Drepturile copilului sunt o parte a legilor statului și, ca atare, sunt obligatorii pentru toată lumea. Cu toate acestea, nu au fost puse în practică pe deplin nicăieri în lume.	Pentru elevi, această experiență este importantă, deoarece îi va ajuta, ca cetățeni adulți într-o societate civilă, să facă față dificultăților de negociere sau înfrângerilor politice.
Elevii		
Cum am experimentat drepturile copilului în clasă?	Ce am învățat despre drepturile copilului?	Ce fel de măsuri sunt capabil să iau acum?
Am învățat să trec prin dificilul proces de a negocia drepturile și îndatoririle. Am învățat cum să fac față frustrării și înfrângerii.	Știu că drepturile și îndatoririle sunt ambele esențiale pentru a trăi laolaltă. Mai știu, de asemenea, că drepturile copilului sunt parte a acestui cadru.	Îmi discut drepturile și îndatoririle, folosindu-mă de cunoștințele mele. Pot negocia și discuta cu reprezentanții autorităților și pot să-mi prezint argumentele în fața lor, precum și să îi ascult.

D Mod de lucru*Pregătirea lecției 1*

Cu circa o săptămână înainte de prima lecție, profesorul le dă elevilor următoarea sarcină: să strângă informații despre un caz recent în care au fost încălcate regulile școlii, iar un elev a fost muștrat sau pedepsit (dacă este posibil, ar trebui să fie bazat pe un exemplu din școală sau din comunitate, diind premise și alte exemple). Elevii vor lua notițe și vor fi ghidați în acest sens de un set scurt de întrebări standardizate:

Lecția 1: Un elev într-o situație dificilă (studiu de caz)

Introducere (elevii sunt așezați la mese pentru activitate de grup): Câțiva elevi raportează informațiile colectate, referitoare la situația dată în runda plenară. Clasa identifică problema care stă la baza situației respective și pe care trebuie să o studieze în profunzime (dacă este posibil, un caz din mediul lor social, astfel elevii înțeleg contextul și nu mai este necesar să învețe despre el).

Încălcarea regulilor școlii: întrebări cheie

1. Ce s-a întâmplat?
2. Cine este implicat?
3. Care este pedeapsa care a fost primită, dacă a existat?

(de exemplu, „A fost foarte bine că s-a făcut ceva” sau „Cred că această pedeapsă este incorectă/mult prea dură”). Profesorul îi solicită unui elev să rezume opiniile colegilor sau le prezintă sintetic chiarel.

Rezumatul profesorului: dacă se merge mai în profunzime, atunci apar probleme destul de complexe, care necesită o examinare detaliată, pentru a înțelege corect cazul.

Discuție: Clasa identifica problema care stă la baza situației respective și la necesitatea de a se aplica regulamentul școlar. Profesorul îi invită pe elevi să-și comenteze cazul (după notițe inițiale, dacă este cazul). În funcție de caz, perspectivele lor pot fi contradictorii sau pot să cadă de acord

Profesorul oferă următoarea foaie de lucru care va fi folosită ca bază de discuții și de lucru pentru exemplul ales (în grupe de câte patru elevi).

Studiu de caz: Un elev din școala noastră, aflat într-o situație dificilă	
1. Ce s-a întâmplat?	
2. Cine a descoperit sau raportat cazul?	
3. Cine este implicat?	
4. Care este problema? (De ce a fost necesar să se ia măsuri, să se protejeze activitatea și viața școlară?)	
5. Care regulă (reguli) școlare se aplică în această situație?	
6. Ce pedeapsă i-a fost dată, dacă a existat vreo pedeapsă?	
7. Ce efect are pedeapsa asupra făptuitorului și asupra celorlalți elevi?	
8. ...	

Desigur, fișa de lucru poate fi modificată sau extinsă în plen, dacă este necesar.

Grupurile își aleg un purtător de cuvânt și alte posibile roluri (responsabili cu timpul etc.) Membrii grupului trebuie să împărtășească informațiile cu privire la caz, să le înregistreze pe fișe de lucru și să discute întrebările 4 și 7 în special, deoarece acestea conduc la nucleul cazului.

Restul lecției va fi alocată acestei sarcini: fiecare grup decide forma și conținutul răspunsurilor la întrebările 4 și 7 pe care purtătorul de cuvânt le va oferi colegilor în cadrul următoarei lecții.

Lecția 2: De ce școala are reguli? (durată: aprox. 1 ½ lecții)

Prezentări, apoi discuții ale sarcinii de lucru din lecția anterioară: purtătorii de cuvânt răspund la întrebările 4 și 7., iar după este purtată o discuție.

Stimul:

- Care sunt aspectele pentru care grupurile sunt de acord? Unde apar opinii diferite?
- Ce mi-a plăcut? Cu ce am fost de acord? Ce m-a deranjat? Ce mi s-a părut inacceptabil? De ce?

În general, elevii (susținuți de profesor) vor constata că: ne bucurăm cu toții de niște drepturi fundamentale și de niște drepturi civile care trebuie respectate, de asemenea, și în școală. Pentru a-i permite școlii să servească acestor

drepturi, trebuie respectate anumite condiții. Profesorul sau elevii ar putea să rezume această idee după cum urmează: școala este locul în care se întâlnesc mai mulți oameni, tineri și mai în vârstă, pentru a lucra laolaltă. Astfel, este o organizație care are reguli, printre acestea fiind și regula că lecțiile încep și se termină la timp pentru toți, inclusiv pentru profesorul care este prezent în clasă. Ba chiar mai mult, școala servește drepturilor importante ale copilului și adolescentului; mai întâi și în principal, dreptului

la educație.

Pornid de la tema de discuție „dreptul la educație”: Unde este scris acest drept?

Profesorul va ține apoi o scurtă prelegere privind drepturile copilului care sunt importante în viața școlară. Prelegerea poate fi susținută de un flip chart (sau de un video proiector) – copia mărită a fișei de lucru pe care o vor folosi elevii pentru sarcina următoare.

De ce școala are reguli?	
Drepturile copilului și ale adolescentului (Convenția din 1989)	Care sunt regulile din școala noastră care asigură respectarea acestor drepturi?
Articolul 13: Libertatea de exprimare	
Articolul 14: Libertatea de gândire, de conștiință și religie	
Articolul 24: Protecția sănătății	
Articolul 28: Dreptul la educație, inclusiv accesul la învățământ superior și măsurile prin care se asigură frecventarea școlii	
Articolul 31: Dreptul copilului la odihnă și la timp liber	
Articolul 33: Protecția împotriva drogurilor	
Articolul 37: Protecția împotriva relelor tratamente	

Temă de discuție „Interpretarea regulilor școlii noastre din perspectiva drepturilor copilului: De ce școala are reguli?”

Profesorul scrie tema lecției pe tablă: „De ce școala are reguli?”, acesta oferă fiecărui elev o copie a regulamentului școlar, o foaie de flip chart și un marker. Profesorul explică această sarcină clasei:

- Formați grupe de patru elevi. Lucrați individual la început. Citiți regulile școlii. Încercați să faceți legătura, ori de câte ori este posibil, cu un drept al copilului.
- Apoi lucrați în echipă. Împărtășiți-vă ideile și încercați să conveniți care sunt regulile școlii

care servesc unui anumit drept al copilului. Scrieți rezultatele pe fișele voastre de lucru.

- Luați fișa „De ce școala are reguli?” și identificați articolul din convenția drepturilor copilului și faceți corelații cu regulile din regulamentul școlar sau din cel al clasei.
- Numiți doi prezentatori care să prezinte rezultatele întregii clase.

Elevii își prezintă rezultatele în clasă. Profesorul este atent la rigoarea argumentelor expuse în prezentări, ori în discuțiile care ar putea avea loc în clasă..

În ultimele cinci minute, profesorul atrage atenția clasei către tema lecției, întrebarea de pe tablă: de

ce școala are reguli? (Elevii rezumă rezultatele lecției răspunzând la întrebarea: școlile servesc dreptului fiecărui copil și adolescent de a fi educat? sau „Regulile școlii există pentru a garanta că școala funcționează eficient și eficace pentru a-și îndeplini scopul?” etc.)

Sarcina de lucru nr. 1, posibil ca o concluzie a lecției: Scrieți un rezumat de câteva propoziții a celor învățate: a) cu tema „(O școală) fără reguli...” și b) la întrebarea „De ce școala are reguli?”.

Sarcina de lucru nr. 2 (Temă pentru acasă, să fie copiată ca fișă de lucru separată sau pe spatele fișei inițiale):

Care sunt regulile pe care ar trebui să le respectăm pe durata zilei?

Alegeți-vă o zi a săptămânii. Țineți un jurnal al zilei respective, notând toate regulile pe care trebuie să le urmați.

Fiți atenți mai ales la regulile care vă spun cum să vă comportați și ce să faceți, de exemplu:

- când sunteți acasă, cu familia;
- când vă întâlniți cu prietenii;
- când cumpărați ceva de la un magazin;
- când vă plimbați prin oraș;
- etc.

Analizați care sunt regulile stabilite oficial, în formă scrisă, și care sunt regulile nescrise, neoficiale. De exemplu, regulile școlii sunt oficiale. Regulile care ne spun cum să ne comportăm la masă sau când suntem împreună cu familia sau cu prietenii sunt neoficiale.

Planuri de unități de învățare – unitatea de învățare 9

Timp	Regulă	Oficială/neoficială
...		
07.00		
08.00		
09.00		
10.00		
11.00		
12.00		
13.00		
14.00		
15.00		
16.00		
17.00		
18.00		
19.00		
20.00		
21.00		
22.00		
...		

Lecția 3: Cine stabilește regulile?

Profesorul le solicită elevilor să citească exemple din tema lor, câte unul sau două exemple fiecare. Urmărește ca elevii să dea exemple atât de reguli

oficiale, cât și de reguli neoficiale

Profesorul selectează două exemple pe care le integrează pe tablă într-o matrice simplă și explică pasul următor în dezvoltarea matricei, de ex.:

Tipul de regulă	Conținut	Instituită de ...	Aplicată de ...
Regulă oficială (de exemplu, o lege)	Nu trebuie să traversezi strada atunci când semaforul pentru pietoni este roșu.		
Regulă neoficială	Nu e frumos să râgâi când stai la masă.		

Profesorul invite elevii să-și listeze ideile și sancțiunile care cred ca se aplică în cazul încălcării regulilor în cele două coloane goale. (Codul rutier - de fapt, o lege - se va dovedi un exemplu ușor de înțeles; este instituit de Guvern – ca proiect, și de Parlament - ca text legislativ); pus în aplicare de poliție, și, dacă este necesar, de către instanțe (de exemplu, prin amenzi). Mai dificile, dar poate mai interesante pentru discuție, sunt regulile nescrise (de exemplu, să nu râgâie la masă), sancțiunile fiind specifice familiei sau culturii. Este important ca profesorul să le ofere ocazia de a se comporta ca niște experți, cu alte cuvinte, să le solicite multor elevi să ia parte la dialogul din clasă. Informațiile se notează pe tablă.

Elevii formează grupuri de patru sau cinci. Au sarcina de a-și împărtăși exemplele de reguli neoficiale de pe foile de lucru și de a vedea ce fel de influență pot exercita pentru a sprijini respectarea acestora și cum este sancționată încălcarea lor. Sunt aceste reguli specifice unui anumit gen, unor norme sau chiar legi?

Rezultatele sunt prezentate printr-o sesiune plenară. Posibile puncte principale de atins în cadrul discuțiilor:

- Tipul și ierarhizarea regulilor nescrise în cadrul grupurilor de colegi (cu exemple).
- Cine definește sau modifică regulile nescrise în cazul în care o lege este încălcată?
- Reguli nescrise specifice unui gen.
- Ce posibilități avem pentru a define sau modifica reguli? Când și unde putem lua o poziție în acest sens?

Lecția 4: Cine este autorizat să instituie legi? (Reguli privind instituirea legilor)

Profesorul începe activitatea reamintindu-le elevilor concluziile ultimei lecții. Elevii au analizat regulile neoficiale și e posibil să fi descoperit anumite probleme în ceea ce privește instituirea și punerea acestora în aplicare. În cadrul acestei lecții, ei analizează mai îndeaproape cum ar trebui să fie făcute legile.

Profesorul le dă următorul exemplu (scris cu un marker pe o bucată mare de hârtie sau proiectat):

§1 Bărbații născuți în aprilie nu sunt obligați să plătească impozite.

Discuție: Elevii pot comenta liber, pot fi stimulați – dacă este necesar – prin intermediul câtorva întrebări deschise. Ideile lor s-ar putea concentra pe aspecte cum ar fi următoarele:

- Această lege nu este justă, deoarece reprezintă o încălcare a principiului non-discriminării.
- Discriminează unele grupuri (pe toate femeile, nu doar pe cele născute în aprilie).
- Servește interesele unui grup mic de oameni – bărbații născuți în aprilie.
- Legile trebuie să servească binelui comun. Prin urmare, astfel de legi trebuie evitate.
- Legile injuste vor semăna conflict în cadrul unei comunități și e posibil chiar să o și distrugă.

Elevii formează grupuri de câte patru sau cinci și primesc următoarea sarcină: elevii vor discuta despre regulile și principiile necesare care le oferă protecție împotriva legislației incorecte. Ar trebui să convină asupra unui număr de cel mult trei elemente cheie pentru prezentarea lor ulterioară.

Au loc prezentări, discuții, comparații în cadrul unei sesiuni în plen.

Cine realizează, de fapt, legile în țara voastră? Profesorul face recapitularea cunoștințelor elevilor și rezumă informațiile prezentate. Principalele teme de discuție: Constituția include drepturile omului, precum și principiile egalității și ale libertății personale. Mai conține, de asemenea, o secțiune care definește cine poate institui legile: un grup de reprezentanți care adoptă o lege prin intermediul unui vot majoritar.

Mai conține, de asemenea, o secțiune care definește cine poate institui legile: un grup de reprezentanți care adoptă o lege prin intermediul unui vot majoritar. Unele proiecte de lege sunt stabilite prin vot direct.

Eventual, poate fi purtată o discuție finală prin care să se treacă în revistă ce a fost învățat în cadrul acestei unități cât și despre perspectivele unui viitor adult într-o societate definite de norme și legi.

Partea a 2-a: Informații suport

1. Întrebări frecvente referitoare la Convenția ONU privind drepturile copilului

Ce este?

Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului este un tratat internațional de drepturi ale omului care îi privește pe tineri. A fost aprobată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite în anul 1989. Convenția este alcătuită din 41 de articole referitoare la drepturile tinerilor, un articol despre sensibilizarea și educarea publicului, precum și 12 articole despre monitorizarea, ratificarea și aplicarea prevederilor sale. Convenția privind Drepturile Copilului a fost adoptată de mai multe țări decât orice alt tratat internațional de drepturile omului. În decembrie 2008, 193 de țări o semnaseră sau o ratificaseră.

Prin urmare, ce înseamnă „copil” conform Convenției?

Când Națiunile Unite folosesc termenul „copil” se refera la toți tinerii sub 18 ani, cu excepția situației în care vârsta majoratului (când se consideră că persoana este adultă) este considerată a fi mai mică. Acest aspect este indicat în articolul 1.

Cum funcționează Convenția?

Deși nu este o lege națională, principiile Convenției trebuie să fie reflectate în legislația, politicile și programele naționale ale țărilor care au semnat-o și ratificat-o. Guvernele trebuie, de asemenea, să înainteze rapoarte periodice la Națiunile Unite referitoare la progresul atins în aplicarea Convenției. Sistemul de raportare îndeamnă guvernele să respecte drepturile tinerilor.

Aduce cu sine Convenția ONU vreo schimbare în viața noastră?

Prin ratificarea Convenției, guvernele se angajează să respecte drepturile celor sub 18 ani de a participa la luarea deciziilor care-i afectează, de a supraviețui și de a fi protejați de rău. Articolul 4 spune că guvernele trebuie să aloce toate resursele posibile pentru a asigura respectarea drepturilor noastre economice, sociale și culturale. Buna înțelegere a conținutului și a scopului Convenției va determina ca aceste drepturi să stabilească modul în care sunt tratați tinerii.

2. Drepturile copiilor – parte a procesului de asigurare a drepturilor omului

Convenția este instrumentul privind drepturile omului care a cunoscut cel mai mare succes, din perspectivă istorică, fiind ratificat de toate țările lumii, cu excepția a două state și conferind astfel copiilor un loc central în procesul de asigurare universală a drepturilor omului. Prin ratificarea acestui instrument, guvernele naționale s-au angajat să protejeze și să asigure drepturile copilului și au convenit să-și asume răspunderea pentru acest angajament în fața comunității internaționale.

Elaborată pe baza unor sisteme juridice și a unor tradiții culturale diferite, Convenția privind drepturile copilului este un set de standarde și obligații nenegociabile, asupra cărora există un acord universal. Instituie drepturile de bază ale omului pe care le au copiii de peste tot din lume – fără niciun fel de discriminare:

- dreptul la supraviețuire;
- dreptul la dezvoltare deplină;
- dreptul la protecție față de influențele dăunătoare, abuz și exploatare;

- dreptul la participarea deplină în cadrul vieții familiale, culturale și sociale.

Fiecare drept instituit prin convenție este inerent demnității umane și dezvoltării armonioase a fiecărui copil. Convenția protejează drepturile copilului prin faptul că stabilește standarde aplicabile asistenței medicale, educației și serviciilor juridice, civile și sociale. Aceste standarde reprezintă jaloane pe baza cărora se poate evalua progresul. Statele care sunt parte la convenție sunt obligate să dezvolte, să ia toate măsurile și să elaboreze toate politicile în lumina intereselor supreme ale copilului.

Convenția privind drepturile copilului este primul instrument juridic internațional obligatoriu, care încorporează întregul registru al drepturilor omului - drepturi civile și politice, precum și drepturi economice, sociale și culturale. Au fost adoptate două protocoale opționale privind implicarea copiilor în conflictele armate și privind vânzarea copiilor, prostituția și pornografia infantilă, în scopul

consolidării prevederilor Convenției în aceste domenii. Au intrat în vigoare la 12 februarie și respectiv 18 ianuarie 2002.

Dezvoltarea societăților moderne ridică o altă întrebare: dreptul la libertate favorizează dezvoltarea societăților pluraliste, încurajând într-o anumită măsură secularizarea și adoptarea unor stiluri de viață individualizate. Cum pot aceste societăți să păstreze un consens minim privind valorile de bază care se aplică tuturor cetățenilor?

Drepturile omului și drepturile copilului au contribuit semnificativ la transformarea lumii într-un loc de trai mai sigur și mai uman, dar și la modernizarea sistemelor politice, economice și culturale de peste tot din lume. Cu toate acestea, niciodată nu trebuie considerate drept dat și fiecare generație trebuie să contribuie la dezvoltarea acestora, să le înnoiască și să se lupte pentru ele, pentru a îndeplini angajamentul privind drepturile omului și ale copilului pe viitor.

Drepturile omului pe care se bazează drepturile copilului se bucură de o tradiție îndelungată, cu mulți militanți și paralele la nivelul marilor religii și filosofii lumii. Drepturile omului modern au fost instituite în epoca iluminismului și au inspirat revoluțiile americană și franceză. În prezent, constituțiile scrise și nescrise a numeroase state democratice moderne cuprind o declarație a drepturilor. În decursul istoriei lor, drepturile omului au avut o importanță specială, deoarece s-a dorit protejarea celor slabi în fața celor puternici. Tocmai din acest punct de vedere devin drepturile copilului importante: dintre toate categoriile, minorii reprezintă grupul cu statutul juridic cel mai slab față de puterile executive.

Procesul de dezvoltare a drepturilor omului, sub formă revoluționară sau evolutivă, a creat generații succesive de drepturi: drepturile clasice privind libertatea, drepturile sociale care se concentrează pe valoarea egalității și, încă mult discutatele drepturi ecologice și din societate care abordează chestiuni legate de dezvoltare și dependență reciprocă în contextul globalizării, precum și, ca o specificație ulterioară, drepturile copilului.

Procesul de elaborare și de extindere a drepturilor omului și ale copilului continuă și, probabil va continua mereu: a fost pusă sub semnul întrebării pretenția universală la drepturile omului și ale copilului, drepturile omului și ale copilului sunt interzise de către dictaturile și regimurile autocratice, iar dezvoltarea dinamică a societății moderne și a tehnologiei vine cu noi întrebări și provocări. De exemplu, cum poate fi protejată

confidențialitatea comunicațiilor în epoca internetului?

Drepturile omului au dobândit din ce în ce mai multă importanță în calitate de cadru al eticii secularizate, după cum au fost codificate prin intermediul Cartei ONU și al Convenției Consiliului Europei privind Drepturile Omului. Ele reprezintă singurul set de valori care are șansa să fie acceptat în mod universal de către comunitatea mondială.

Cu toate acestea, există state care își folosesc greșit drepturile de suveranitate, sub pretextul protecției acestora, încălcând drepturile de bază ale omului și drepturile copiilor. Întrebarea următoare rămâne încă fără răspuns: cum trebuie să fie puse în aplicare și protejate drepturile omului și ale copilului într-o lume de state suverane, care include democrațiile și dictaturile. Din câte se pare, Carta ONU trebuie să continue să fie elaborată, astfel încât să protejeze nu numai pacea dintre state, ci și pacea din interiorul acestora.

Drepturile omului - și, în strânsă legătură cu acestea, drepturile copilului – sunt universale. Acesta este angajamentul care le face să rămână în picioare sau să nu fie respectate. Sunt indivizibile, nu pot fi preschimbate și nici limitate doar la stadiul de folclor politic al lumii occidentale.

Drepturile omului sunt drepturi naturale - sunt nealienabile. Prin urmare, nicio autoritate statală nu are puterea de a acorda sau de a interzice drepturile omului, ci trebuie, mai curând, să le recunoască și să le protejeze. Implicația drepturilor omului este că statul servește individul și nu invers. Se aplică fiecărui om, indiferent de vârstă, sex, origine etnică, naționalitate și așa mai departe.

Cu toate acestea, drepturile omului înseamnă și niște răspunderi. De exemplu, drepturile la libertate ale unei persoane trebuie să fie puse în balanță cu cele ale celorlalți semenii ai săi: sfera mea de libertăți nu poate fi extinsă pe cheltuiala celorlalți. De exemplu, libertatea de exprimare nu include dreptul de a-i insulta pe ceilalți. În anumite țări, libertatea de a avea proprietăți, cu referire la proprietatea asupra fabricilor și a mijloacelor de producție, este limitată prin lege la controlul deciziilor conducerii referitoare la siguranța slujbelor angajaților. Întrebările legate de echilibrarea și restricționarea drepturilor omului reprezintă o permanentă sursă de probleme și procese care trebuie să fie soluționate prin decizii politice și/sau prin jurisdicția constituțională. Acest lucru explică, de asemenea, de ce diferitele „tipuri” de drepturi ale omului, ca atare, au apărut în cadrul democrațiilor mondiale.

3. Cum au fost create drepturile copiilor

1945	<p>După cel de-al Doilea Război Mondial, multe popoare ale lumii au format o uniune - Organizația Națiunilor Unite, pe scurt, ONU.</p> <p>Au dorit ca, împreună, să susțină pacea și libertatea în lume.</p>
10 decembrie 1948	<p>În această zi a fost adoptată, în cadrul Națiunilor Unite, Declarația Universală a Drepturilor Omului.</p> <p>Aceste drepturi de bază ale tuturor ființelor umane din lume au fost, de asemenea, înțelese că fiind aplicabile copiilor.</p> <p>S-a sugerat curând că, totuși, copiii sunt ceva special și, prin urmare, au nevoie de o protecție specială.</p>
1950	<p>A fost creat un prim proiect al drepturilor copilului. Timp de mai mulți ani, reprezentanții statelor membre l-au discutat în cadrul Organizației Națiunilor Unite.</p>
20 noiembrie 1959	<p>În această zi, Națiunile Unite au adoptat Declarația Drepturilor Copilului.</p> <p>Această declarație nu este obligatorie pentru toate statele, însă are avantajul de a se adresa tuturor statelor ca fiind o recomandare pentru politicile lor viitoare.</p>
1979	<p>Acest an a fost sărbătorit în întreaga lume ca Anul Copilului. S-a reflectat asupra drepturilor copilului, care au fost discutate peste tot. Spre binele copiilor, din ce în ce mai mulți oameni au dorit ca aceste drepturi să fie elaborate mai în detaliu și, ceea ce este și mai important, să devină obligatorii din punct de vedere juridic.</p>
20 noiembrie 1989	<p>În această zi, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat în unanimitate <i>Convenția privind drepturile copilului</i> ori, numită și <i>Acordul privind drepturile copilului</i>.</p> <p>De-atunci, aproape toate guvernele naționale din lume au semnat Convenția privind drepturile copilului.</p> <p>Atunci când au procedat astfel, au promis să facă drepturile copilului cunoscute în țările lor, să le aplice și să acorde o atenție specială protecției copiilor.</p> <p>Cu toate acestea, în multe locuri din lume copiii sunt subiectul unor grave nedreptăți.</p> <p>Fiecare dintre noi este responsabil și trebuie să facă ceva pentru ca toți copiii din lume să se bucure de drepturile lor.</p>

4. Drepturile copiilor: experimentare, cunoaștere și aplicare

Copiii ar trebui să știe care le sunt drepturile, dar ar trebui, de asemenea, să învețe și cum să le aprecieze și să le folosească. În acest scop, e nevoie ca școala să le permită să treacă printr-o serie întreagă de experiențe de învățare a drepturilor copilului, care se pot subsuma celor trei categorii cheie ale educației pentru cetățenie democratică (ECD), după cum urmează.

Experimentarea drepturilor copilului („a învăța prin“) – Elevii experimentează drepturile copilului ca pe niște principii care reglementează clasa și comunitatea școlară și care astfel au impact direct asupra lor. Această categorie ține de formarea atitudinilor, valorilor și abilităților.

Învățare despre drepturile copilului („a învăța despre“) – Elevii știu și înțeleg care le sunt drepturile. Pentru un astfel de proces în care cunoașterea și înțelegerea sunt în centru, este importantă abordarea inductivă, bine planificată și condusă de profesor.

Aplicarea drepturilor copilului („a învăța pentru“) – Elevii sunt încurajați să-și folosească drepturile în clasă și în școală. Astfel, sunt pregătiți pentru viitorul lor rol, de cetățeni informați și activi într-o comunitate democratică (participare și în clasă, și în viața adultă). A învăța în spiritul drepturilor copilului și al drepturilor omului („prin”) și a învăța cum să participe în cadrul unei comunități democratice („pentru”) reprezintă un angajament pentru întreaga comunitate școlară. Toți profesorii și directorii de școală trebuie să-și asume rolul care le revine, la fel și elevii și părinții lor.

Cele trei dimensiuni ale învățării se susțin și se completează reciproc. Manualul descrie oportunitățile de a iniția și pune în practică activități adecvate de învățare. În mod deosebit, „a învăța prin” drepturile copilului implică o alegere atentă a metodelor de predare care să le permită elevilor să perceapă școala drept o micro-comunitate guvernată de principiile drepturilor omului și ale copilului. Pentru a ajunge aici, copiii trebuie să se simtă respectați ca persoane, iar opiniile lor să fie luate în considerare în cadrul discuțiilor sau al deciziilor. Experiențele copiilor și tinerilor trebuie respectate și analizate, iar aici este punctul în care experiența lor reală de viață se leagă de informații și de reflecția asupra drepturilor omului și ale copilului.

Experimentarea, cunoașterea și punerea în aplicare a drepturilor copilului și ale omului de către elevi – adică participarea autentică la o comunitate democratică - în cadrul școlii este, fără îndoială, o sarcină dificilă pentru întreaga comunitate școlară. Nu doar profesorii și conducerea școlii, dar și copiii și părinții lor trebuie să se implice pentru de a realiza cu succes acest lucru. Principiul participării este o componentă vitală în acest proces. Astfel, multe forme de participare deja practicate în sălile de clasă și în comunitățile școlare devin parte a educației pentru drepturile copilului.

Diferite moduri de participare

Participarea poate începe în clasă sau în comunitatea școlară și se poate extinde către societate:

1. Informarea individuală despre diferite probleme și lideri.
2. Redactarea de texte privind probleme și lideri actuali.
3. Dezbateră problemelor actuale.
4. Susținerea anumitor cauze în cadrul comunității.
5. Înființarea unui grup de sprijin (sau a unui partid politic) sau aderarea la o organizație comunitară.
6. Participarea la reuniunile unui grup de sprijin (en., *advocacy*).
7. Conducerea unei organizații nonguvernamentale.
8. Votarea în cadrul alegerilor.
9. Sprijinirea candidaților în campanii electorale.
10. Depunerea candidaturii într-o campanie electorală și asumarea mandatului oferit prin alegeri.
11. Plătirea impozitelor.
12. Activismul.
13. Îndeplinirea serviciului militar.
14. Utilizarea canalelor juridice existente cum ar fi contactarea funcționarilor guvernamentali, susținerea acțiunilor în instanță etc.

5. Abordarea pedagogică: învățarea cu ajutorul exemplelor

Acest manual adoptă abordarea inductivă clasică de a preda folosind exemple. Prin intermediul studierii sau al experimentării unuia sau al mai multor exemple, elevii pot asimila un principiu sau o viziune abstractă, generală. Manualul prezintă cei trei pași pe care trebuie să-i facă profesorii atunci când doresc să folosească exemplele în predare:

1. Alegerea atentă a unuia sau a mai multor exemple; stabilirea celui mai bun context sau metodă pentru a prezenta exemplul/ exemplele elevilor.
2. Stabilirea unor etape clare de discuție și reflecție, prin care elevii vor înțelege și vor ajunge să cunoască aspecte generale și conceptele de bază pe care exemplul le-a pus în evidență.
3. Crearea unor situații adecvate pentru ca elevii să aplice noile cunoștințe în context noi (transfer de cunoștințe).

Pentru a sprijini profesorul să parcurgă etapa a doua, matricea următoare va fi folosită pentru toate temele, abordându-se cele trei dimensiuni ale educației pentru cetățenie democratică și pentru drepturile copilului. Sunt sugerate întrebări cheie

pentru ghidarea procesului de reflecție al elevilor în clasă. Efortul de reflecție parcurs de elevi este important, deoarece obiectivele învățării n-ar trebui să rămână în mintea profesorilor sau a elevilor, ci trebuie exprimate de elevi cu propriile lor cuvinte, ca ceva ce au înțeles, experimentat, pentru care s-au pregătit sau pe care vor să-l pună în practică în viitor. Prin împărtășirea opiniilor/ gândurilor în clasă, elevii beneficiază reciproc, la fel și întreaga comunitate a clasei.

Învățarea va deveni mai puternică și eficace dacă elevii vor ști de ce și pentru ce învață anumite informații, concepte și categorii, abilități, moduri sau principii de conduită în comunitățile democratice. Etapele de reflecție și de discuție, prin urmare, nu ar trebui doar să tragă concluzii generale pe baza exemplelor concrete, ci și să abordeze întregul proces de învățare. În termenii învățării constructiviste, elevii vor conștientiza propriul stil de învățare, vor afla ce tip de cursant sunt, care sunt punctele lor forte și nevoile lor specifice de învățare. Predarea în spiritul drepturilor omului („prin” acestea) îi încurajează pe profesori să le pună la dispoziție elevilor spațiul și timpul necesare pentru a învăța în concordanță cu propriile nevoi. Astfel, este posibil să ne dăm seama

de profilul nostru de persoană care învață, ca parte a identității noastre.

Din perspectiva conducerii democratice, profesorul ar trebui, de asemenea, să discute cu elevii care sunt obiectivele învățării, mod în care planificarea lecțiilor ar deveni un exercițiu de adoptare democratică a deciziilor.

În sfârșit, această formă de meta-învățare aplicabilă activităților de educație pentru drepturile copilului ne arată cum să-i învățăm pe elevi să-și organizeze propriul proces de învățare. În societățile moderne, procesele de schimbare, de

exemplu, din cadrul societății, al tehnologiei, al economiei, al globalizării sau al mediului devin mai dinamice și complexe. Acest fapt le impune noi provocări generațiilor viitoare - pentru a reuși în viața profesională și pentru a participa la luarea deciziilor, se vor angaja într-un proces de învățare pe tot parcursul vieții, fiind nevoiți să soluționeze probleme pe care nu le poate anticipa nimeni în prezent, în cadrul școlii. Prin urmare, elevii noștri trebuie să devină experți în învățarea prin colaborare, lucrul în proiecte, evaluarea proceselor și rezolvarea de probleme. În acest manual, am sugerat câțiva pași mici pentru copiii care se afla la începutul vieții lor de învățăcei.

6. Învățarea bazată pe sarcini de lucru: *călăuzirea învățării*

Unitățile de învățare sunt concepute ca mici proiecte; elevii se confruntă cu probleme uzuale activității din cadrul proiectelor - referitoare la obiectul acestora, la organizarea activității, la comunicare, la respectarea programului etc. Prin identificarea și soluționarea acestor probleme, elevii își vor dezvolta o gamă largă de competențe (învățarea bazată pe sarcini de lucru).

În cadrul unității de învățare 1, copiilor li se dă sarcina de a crea o floare care să conțină numele și fotografia lor. Ei sunt lăsați să decidă, de exemplu, cum vor desena floarea, de unde vor obține materialele, cum vor găsi o fotografie și cum își vor planifica timpul. Astfel, copiii vor învăța o mulțime „la locul de muncă”, însă profesorul trebuie să se gândească cu atenție la maniera în care să formuleze sarcina, să hotărască asupra întrebărilor, cum ar fi: De cât timp vor dispune copiii? Ce materiale trebuie să le pun eu la dispoziție? Ar trebui să le dau câteva părți ale florii care sunt gata făcute? (Consultați variantele unității 1).

Acest exemplu arată că, de la o vârstă foarte fragedă, copiii sunt încurajați să-și asume răspunderea pentru activitatea efectuată la clasă, împărțind răspunderea cu profesorul. Acest tip de experiență de învățare este important dacă elevii trebuie să-și planifice „mai” independent activitatea într-un stadiu următor.

În educația pentru drepturile copilului, ca ramură a ECD, profesorul va avea o gamă largă de roluri și activități. A preda „despre” drepturile copilului este o activitate care corespunde funcției clasice de instruire și de informare - prin intermediul unei prelegeri, al unei sarcini de lectură, al unui

videoclip etc. Pe de altă parte, a preda „prin” și „pentru” drepturile copilului înseamnă ca profesorul să-și reflecte comportamentul și personalitatea pentru a servi drept model. Copiii vor percepe mesajul unui adult că fiind credibil dacă comportamentul său îl susține, de exemplu prin tonul vocii, prin înțelegere, prin toleranță, cinste sau încurajare. După cum o demonstrează toate unitățile din manual, metodele de predare și de învățare se adecvează îndeaproape materiei de predat. Învățarea bazată pe sarcini de lucru necesită o planificare și o pregătire atentă din partea profesorului, care ar putea părea apoi că este mai puțin activ în sala de clasă. Cu toate acestea, în timp ce elevii lucrează, profesorul ar trebui să-i supravegheze cu atenție, deoarece astfel le va observa competențele și nevoile de învățare în ceea ce privește cunoașterea și înțelegerea, aptitudinile și valorile.

7. Predarea drepturilor copilului: întrebări cheie care să ghideze alegerea metodelor didactice

Am încercat în acest manual să descriem mici proiecte pentru predarea drepturilor copilului într-un mod care să promoveze învățarea bazată pe sarcini, concentrarea pe soluționarea de probleme, predarea-învățarea interactivă și centrată pe elev, școala ca un model de societate, ghidată de principiile drepturilor omului și ale copilului. Profesorul poate transfera această

abordare către alte teme sau sarcini. Metodele didactice reprezintă o parte importantă a mesajului. Alegerea adecvată a metodelor care susțin conținutul și învățarea poate fi observată în întregul manual. Următoarele întrebări cheie pot servi drept linii directoare atunci când se planifică și alte proiecte de acest tip.

Întrebări cheie	Referințe la modulele din manual
Temele și metodele sunt adaptate cunoștințelor, atitudinilor și așteptărilor elevilor?	Profesorul trebuie să ia această decizie și să hotărască de ce fel de îndrumări au nevoie elevii.
Structura elevilor (de exemplu, gen, origine etnică și nevoi de învățare) definește condițiile de învățare din clasă. Profesorul a avut în vedere aceste condiții specifice atunci când a ales metodele?	Doar profesorul poate răspunde la această întrebare. Condițiile specifice de învățare dintr-o clasă pot necesita ca un proiect să fie modificat, pentru a ține cont de anumite aspecte sau nevoi.
Metodele au stimulat și păstrat dorința elevilor de a învăța?	Abordarea generală a învățării bazate pe sarcini din cadrul acestor module asigură implicarea activă a elevilor.
Metodele susțin inițiativa personală a elevilor și le permit să-și organizeze procesul de învățare?	Demersul didactic a fost elaborat sub forma proiectelor, acordând elevilor responsabilitatea pentru activitatea lor, inclusiv responsabilitatea pentru gestionarea timpului. Riscul de eșec corespunde situațiilor din viața reală și, tratat cu empatie, oferă importante ocazii de învățare.
Metodele permit elevilor să își expună experiența și acțiunile lor personale?	Toate modulele includ o etapă de informare, iar unele dintre acestea solicită elevilor să reflecteze asupra experiențelor anterioare de învățare.
Metodele îi încurajează pe elevi să analizeze problemele și temele din perspective diferite?	De ex., unitatea de învățare 1 - Am un nume. Copiii conștientizează modul în care se percep unii pe ceilalți și că fiecare individ are o personalitate unică. De ex., unitatea de învățare 8 – Construim un afiș. Un drept al copilului este analizat din diferite puncte de vedere.
Metodele susțin gândirea critică și discuțiile din clasă?	Toate proiectele includ discuții și elemente de stimulare a gândirii critice.
Metodele permit învățarea cu „minte, inima și mâna”?	Crearea unei opere de artă, a unei cutii de comori, acționarea ca magicieni!
Metodele permit elevilor să-și valorifice competențele în practică?	Învățarea în diferite medii (lucru individual, învățare prin cooperare, sesiuni plene). Proiectele conduc la rezultate vizibile. Reflectarea asupra învățării îi ajută pe elevi să-și conștientizeze progresele și realizările.
Metodele le permit diferitelor tipuri de persoane să învețe în moduri diferite (învățarea constructivistă)?	Diferitele contexte de învățare și gama largă de activități le permit diferitelor tipuri de elevi să lucreze și să se dezvolte conform nevoilor proprii.
Metodele îi ajută pe elevi să-și dezvolte competențe de bază (de exemplu, strângerea de informații, efectuarea unei prezentări, planificarea unui proiect, lucrul pe echipe)?	Lucrul în proiecte favorizează formarea competențelor de bază, precum: strângerea de informații, efectuarea unei prezentări, planificarea unui proiect, lucrul pe echipe.

8. „Dar asta înseamnă că am dreptul la pauză, nu-i așa?”

Drepturile copilului în clasă

Profesoara Sadina Siercic și-a pregătit cu atenție ora. Elevii sunt așezați pe grupuri. Pupitrele lor îndeplinesc rolul de mese ale grupurilor, pe care sunt așezate niște cartonașe. La o masă sunt iepurașii, la o alta, urșii, iar tigrii sunt așezați în jurul celei de-a treia mese. Plin de emoție, un iepure deschide plicul de pe masa sa. Profesoara îi cere elevului de opt ani să citească cu voce tare ce este scris pe cartonaș.

Iepurele citește: „Copiii au dreptul să beneficieze de asistență și tratament medical de cel mai înalt nivel.” și se așează din nou la masa sa. „Era și un număr pe cartonaș”, spune profesoara. „Acum nu facem ora de aritmetică, dar și numărul este important!” Ascultător, iepurele stă din nou în picioare și citește: „Articolul 24”. Profesoara este mulțumită. Iepurele poate veni la tablă în fața clasei. Articolul 24 este arătat tuturor pe o bucată de hârtie colorată, de forma unui balon. Îl poate pune pe tablă.

Pe tablă este loc pentru multe baloane. Împreună, copiii vor lua un balon cu cuvintele „drepturile copilului”. Profesoara este la fel de bucuroasă ca și elevul. „Acesta este dreptul pe care-l aveți”, le spune copiilor și merge mai departe. „În toate plicurile se află mai multe drepturi. Fiecare drept este un balon.” Copiii au înțeles. Acum sunt mai multe mâini în aer. Sunt cu toții nerăbdători să deschidă un plic, să citească și să vină în față, să lipească balonul de tablă și să fie îmbrățișați și laudați.

Această activitate continuă 45 de minute. Acum a venit rândul ursului. Rândul unei mici ursoaice, pentru a fi mai corect. Ea trage articolul 30. Citește „Copiii care provin din rândul unei minorități au dreptul să se bucure de propria cultură, să-și practice propria religie și să-și folosească propria limbă.” Și de la masa următoare, un tigris adaugă: „Copiii au dreptul la timp liber și să se odihnească, să se joace și să ia parte la viața culturală și artistică. Articolul 31.”

Copiii din clasa a treia sunt veseli, entuziaști și activi. În clasă e multa mișcare și sunt multe șoapte, iar toată lumea vrea să fie ascultată.

Este aceasta o bună metoda didactică? Este aceasta o lecție bună de drepturi ale copilului? Cât de relevantă este pentru elevi? Cum le sunt dezvoltate competențele? Poate ar trebui menționat că această lecție a fost observată în Gorajde, în toamna anului 1998. Gorajde este un

oraș din Estul Bosniei care a fost izolat de restul lumii și aproape uitat în timpul războiului. A suferit aproape același proces de purificare etnică precum Srebrenica. În acest context, ținând cont și de faptul că lecția avea loc la doar câțiva ani după acordul de pace de la Dayton, a fost o experiență extraordinară să observăm teme precum libertatea credinței religioase și protecția minorităților abordate într-o școală din Gorajde, iar pentru elevi și profesoara lor nu era o sarcină deloc ușoară.

Să mai analizăm un detaliu din această lecție. La scurt timp după ce a sunat clopoțelul, profesoara i-a întrebat pe elevii săi de clasa a III-a ce au învățat. O fetiță din grupul „iepurășilor” ridică mâna și spune „Acum că știu că există acest articol 31 care spune că am dreptul la timp liber și odihnă. Asta înseamnă că acum am dreptul la o pauză, nu-i așa?”

Ce s-a întâmplat? Ce a urmat? Profesoara s-a confruntat cu o situație dificilă. Eleva nu doar a învățat ceva din lecție, ci a făcut și încercarea de a aplica noua informație în situații curente. Nu am putut citi gândurile profesoarei, ci doar am presupus cât de dificil a fost momentul. Asta m-a făcut să reflectez: poate fi folosită Convenția – care a fost creată ca instrument juridic – în acest mod? Este posibil – conform paradigmei constructiviste – ca fiecare persoană să își dezvolte propria interpretare a prevederilor sale? Ce se întâmplă în clasă dacă se permite asta?

În acel moment, Sadina Siercic, profesoara clasei a III-a, în Estul Bosniei, nu a avut mult timp de reflecție asupra unor aspect complexe, juridice ori sociale. A prezentat clasei un nou concept, iar momentul unei decizii venise: un punct de referință pentru clasă. Va stabili dacă drepturile copilului rămân o lecție frumoasă cu baloane – fără impact direct asupra modului obișnuit de a gândi – ori dacă aici, în Estul Bosniei, într-o lecție din dimineața unei zile de primăvară de la finalul anilor '90, se va întâmpla ceva ce ne dorim cu toții – analizarea și aplicarea Convenției drepturilor copilului! Sadina Siercic a reacționat astfel: a privit spre clasă, apoi spre elevă și a spus: „Da, ai dreptate. Da, articolul 31 există și vă garantează, ție și celorlalți copii, dreptul la odihnă și recreere. Asta înseamnă că trebuie să mă gândesc bine câte teme vă dau. Trebuie să mă gândesc dacă e corect ca elevii care își termină sarcinile în timpul orei să nu mai aibă nimic de făcut acasă și dacă cei care lucrează mai încet și poate mai atent în

timpul orei să aibă mai multe teme și, astfel, mai puțin timp pentru odihnă și relaxare. Da, trebuie să mă gândesc la astfel de lucruri deoarece cunosc acum articolul 31”. Și a continuat: „Trebuie să vă mai spun ceva. Cunoașteți și articolul 28. Acesta garantează dreptul vostru la educație. Pentru tine și pentru prietenii tăi, asta înseamnă că timpul rămas până la pauză este alocat învățării”.

Clas a tăcut. Elevii nu erau mulțumiți de răspuns. Ce s-a întâmplat? O elevă de 8 ani a făcut efortul de a înțelege o convenție internațională, ratificată de țara sa și acceptată drept lege a statului. Mai mult, a încercat să facă legătura între convenție și viața sa de zi cu zi și să o aplice. A încercat să o interpreteze și a aplicat-o în zona adecvată, întrucât școala este cu siguranță locul în care un copil are contact cu statul din care face parte. Este locul în care se decide cum se raportează statul la copil și copilul la stat.

Și profesoara? A trait o situație similară. A permis ceea ce numim "împuternicire", încercând, în același timp, să reacționeze în mod adecvat. Sadina Siercic, din Gorajde, împreună cu elevii săi, a început să-și croiască o cale nouă. Ea a arătat - într-un mod mai mult sau mai puțin ușor de înțeles pentru un copil de opt ani – că există în cadrul Convenției cu privire la drepturile copilului, articole concurente. Articolele care, deși nu se anulează, trebuie să fie înțelese interdependent. În orice caz: în acea clasă, în acea dimineață specială, Convenția privind drepturile copiilor a fost utilizată ca instrument – despre care nu trebuie doar să știi câte ceva, ci care ar trebui să devină un sistem de valori aplicabil, care poate ajuta oamenii să evalueze acțiunile lor într-un context mai larg.

Partea a 3-a: Documente și materiale didactice

Paginile următoare prezintă documente importante despre problematica drepturilor copilului care pot fi utilizate în lecții și unele recomandări referitoare la modul în care acestea pot fi folosite. Acestea sunt: o versiune a Convenției cu privire la drepturile copilului pentru elevi (1), posibile grupări ale drepturilor copilului în patru dimensiuni (2), Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989 (3),

cartonașe ilustrate cu drepturile copilului care pot fi multiplicat și utilizate la lecții (4). Definițiile folosite în versiunea pentru elevi a Convenției cu privire la drepturile copilului corespund celor din textele scurte de pe cartonașele ilustrate. O multitudine de materiale suplimentare care pot fi utilizate în lecții pot fi găsite pe internet.

1. O versiune pentru elevi a Convenției cu privire la drepturile copilului

De ce să existe o versiune pentru elevi a Convenției?

Versiunea Convenției adoptată de Adunarea Generală și ratificată de majoritatea statelor lumii este un document juridic redactat într-un limbaj etnic, complicat. Pentru ca tinerii să își înțeleagă drepturile și responsabilitățile, trebuie să începem prin a formula documente cum ar fi Convenția într-un limbaj accesibil. În plus, Articolul 42 al Convenției spune că guvernele au sarcina să-i informeze pe tineri despre drepturile lor, în diferite moduri diferite. Fără îndoială că această versiune pentru elevi a Convenției ONU este diferită de textul original și va permite tinerilor să își cunoască drepturile. În acest mod, mai mulți oameni vor fi conștienți de drepturile pe care le au.

După discuțiile despre drepturi, care ne sunt responsabilitățile?

Drepturile și responsabilitățile nu pot fi separate unele de altele. Convenția ONU vorbește despre drepturile care le-au fost garantate tinerilor de către guverne. Pentru ca orice relație să funcționeze - între prieteni, în cadrul familiilor, al școlilor, al echipelor de sport sau al țărilor - trebuie să reținem că datorăm anumite lucruri altora, iar aceștia au anumite responsabilități față de noi. Printre aceste lucruri de bază pe care le datorăm celorlalți se includ respectul și toleranța. Convenția ONU descrie lucrurile de bază pe care le datorează guvernele oamenilor care nu au încă 18 ani.

Versiunea pentru elevi a Convenției cu privire la drepturile copilului

Articolul	Titlul scurt	Descriere succintă
1	Definiția copilului	Un copil este o persoană care are mai puțin de 18 ani.
2	Nediscriminarea	Niciun copil nu poate fi discriminat indiferent de culoare, gen, limbă, religie, opinie, de țara de origine, de situația materială, incapacitatea fizică, apartenență etnică.
3	Binele copilului este crucial	În toate legile sau deciziile judecătorești, binele copilului va prevala.
4	Punerea în practică a drepturilor	Fiecare stat trebuie să asigure, cât de mult posibil, respectarea drepturilor copilului.

5	Respectarea drepturilor părinților	Fiecare stat este responsabil să se asigure că îndatoririle, drepturile și responsabilitățile părinților sunt realizate astfel încât copiii sunt liberi să își exercite drepturile. (Guvernele trebuie să respecte drepturile și îndatoririle părinților, ale membrilor familiei și/ sau ale reprezentanților legali, prin informarea și consilierea copiilor cu privire la drepturile lor).
6	Supraviețuirea și dezvoltarea copilului	Fiecare copil are dreptul la viață și la supraviețuire. Statul trebuie să asigure condițiile astfel încât copiii și tinerii să se poată dezvolta bine.
7	Nume și cetățenie	Orice copil are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și de a fi îngrijit de părinții săi.
8	Protecția identității	Orice copil are dreptul de a-și păstra sau de a-și restabili identitatea, cetățenia și relațiile de familie.
9	Separarea de părinți	Orice copil are dreptul să trăiască cu părinții săi, cu excepția situațiilor în care trebuie să fie protejat în fața acestora. Dacă un copil trebuie separat de unul sau de ambii părinți, aceștia au dreptul de a-și face cunoscut punctul de vedere. Dacă un copil este separat de unul sau de ambii părinți, aceștia au dreptul să știe unde se află.
10	Reunificarea familiei	Orice copil are dreptul de a părăsi orice țară și de a călători spre propria țară pentru a-și reîntregi familia.
11	Protecția împotriva răpirii și sechestrării	Fiecare stat trebuie să lupte împotriva răpirii, sechestrării de către un părinte sau o altă persoană sau a împiedicării reîntoarcerii copilului.
12	Libertatea de opinie a copilului	Orice copil are dreptul de a fi ascultat și de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește. Aceasta se aplică în special în procesele juridice sau administrative. Cu cât copilul are o vârstă mai mare, cu atât mai mult opinia sa trebuie ascultată.
13	Libertatea de exprimare	Orice copil are dreptul să își exprime liber opiniile și să primească și să difuzeze informații prin media. Fiecare copil are și responsabilitatea de a-și exprima opini într-un mod în care să respecte drepturile celorlalți.
14	Libertatea de gândire, de conștiință și religie	Fiecare copil are dreptul să-și manifeste religia și să-și exercite gândirea și conștiința. Statul trebuie să respecte drepturile și responsabilitățile părinților când copiii își exercită drepturile.
15	Dreptul la întruniri publice pașnice	Fiecare copil are dreptul de a se întruni cu alți copii, de a deveni membru sau de a crea o asociație / uniune, atât timp cât drepturile celorlalți nu sunt periclitate.
16	Protejarea vieții private	Fiecare copil are dreptul să fie ferit de imixtiuni în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa. Mai mult, fiecare copil are dreptul ca nimeni să nu îi afecteze onoarea.

17	Accesul la informații adecvate	Fiecare stat trebuie să asigure accesul copilului la informare prin diferite media și posibilitatea de a primi acele informații necesare pentru bunăstarea sa. Statul are, de asemenea, datoria de a proteja copiii de informații dăunătoare.
18	Responsabilitatea părinților	Părinții sau tutorii legali sunt comun responsabili pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Statul are datoria de a-l ajuta în acest sens și, de exemplu, de a face accesibile servicii de îngrijire a copiilor ai căror părinți sunt la serviciu.
19	Protecția împotriva abuzurilor	Statul este responsabil de protejarea copilului față de abuzurile părinților sau altor persoane. Fiecare copil are dreptul să învețe cum să se ferească și cum să reacționeze la orice forme de abuz.
20	Tinerii fără familie	Orice copil care nu locuiește cu familia sa are dreptul la protecție specială și la sprijin. De asemenea, are dreptul la plasament familial sau la îngrijire într-o instituție adecvată, în care să se țină cont de convingerile sale religioase, de originile sale culturale sau lingvistice.
21	Adopția	Un copil poate fi adoptat dacă adopția este autorizată, recunoscută și aprobată de stat și dacă servește bunăstării copilului.
22	Copiii refugiați	Orice copil care este forțat să-și părăsească țara, care este refugiat sau care solicită azil, are dreptul la protecție specială din partea statului.
23	Copiii cu dizabilități	Orice copil cu dizabilități are dreptul la educație și la îngrijire speciale. Trebuie ajutat să fie independent și să participe activ în comunitate.
24	Servicii medicale și de sănătate	Fiecare copil are dreptul la cea mai bună îngrijire medicală posibilă. Statul are datoria de a combate mortalitatea infantilă, de a asigura servicii medicale tinerilor, de a combate malnutriția și maladiile, de a garanta îngrijire medicală femeilor însărcinate și proaspetelor mămici, de a face accesibilă educația pentru sănătate și de a dezvolta servicii de prevenire în sectorul sănătății publice și de a abolii practicilor tradiționale dăunătoare sănătății copiilor.
25	Verificarea periodică a tratamentului și îngrijirii copilului	Orice copil integrat într-o instituție de protecție, îngrijire sau tratament are dreptul să la verificarea și reevaluarea încadrării sale sau a tratamentului.
26	Asistența socială	Orice copil are dreptul de a beneficia de asistență socială, inclusiv de asigurări sociale. Statul garantează indemnizații care iau în considerare situația financiară a familiei sau a persoanelor responsabile de întreținerea copilului.
27	Nivelul de trai	Orice copil are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială. Părinții sau tutorii legali sunt primii responsabili să asigure aceste condiții. Statul are datoria de a-i sprijini în acest sens.

28	Educația	Orice copil are dreptul la educație și la învățământ. Statul are datoria de a furniza învățământ primar gratuit și obligatoriu și, de asemenea, să facă învățământul secundar accesibil tuturor copiilor și tinerilor. Statul trebuie să se asigure că tinerii și copiii sunt tratați corespunzător în școli și că drepturile nu le spun încălcate.
29	Finalitățile educației	Educația școlară trebuie să urmărească dezvoltarea personalității și aptitudinilor fiecărui copil, să pregătească pentru viața adultă și să cultive respectul pentru drepturile omului și pentru valorile propriei culturi sau ale altor culturi.
30	Copiii aparținând minorităților	Orice copil care provine dintr-o minoritate are dreptul să învețe și să-și practice propria cultură, religie și limbă.
31	Odihnă, joacă, timp liber	Orice copil are dreptul la odihnă și la timp liber, astfel încât să se poată juca și să poată participa liber la viața culturală și artistică.
32	Munca copiilor	Fiecare copil are dreptul să fie protejat de orice formă de exploatare și de muncă ce i-ar putea dăuna educației și dezvoltării sale. Statul trebuie să stabilească vârsta minimă la care permite nui copil să muncească, numărul de ore de muncă pe zi și condițiile de lucru.
33	Protecția față de stupefiante și substanțe psihotrope	Fiecare copil are dreptul la protecție contra producerii și traficului ilicit de droguri.
34	Protecția contra exploatării sexuale	Fiecare copil are dreptul la protecție contra exploatării și abuzului sexual, pornografiei și prostituției.
35	Protecția contra vânzării și traficului de persoane	Statul trebuie să ia toate măsurile posibile pentru a preveni și combate răpirea și traficul de copii și tineri.
36	Protecția contra altor forme de exploatare	Fiecare copil are dreptul la protecție contra oricăror forme de exploatare (de ex., cerșetoria).
37	Tortura și detenția	Fiecare copil are dreptul la protecție împotriva torturii, tratamentelor sau pedepselor crude, arestării ilegale sau a oricărei alte forme de vătămare a libertății personale. Statul are datoria de a interzice pedeapsa cu moartea și închisoarea pe viață pentru tineri. În cazul în care un copil este închis, el are dreptul să fie tratat cu omenie și cu respect. În cazul în care un copil sau un tânăr este arestat, acesta nu trebuie să fie întemnițat la un loc cu adulți, trebuie să poată păstra contactul cu familia sa și să aibă dreptul la asistență juridică.
38	Război și conflicte armate	Copiii și tinerii sub 15 ani au dreptul să nu participe la războaie și conflicte armate. Statul are datoria de a oferi protecție specială copiilor afectați de război.

39	Reabilitare și integrare	Orice copil care este victima unui conflict armat, a torturii, neglijării sau exploatării are dreptul la îngrijire adecvată care să-i permită recuperarea fizică și psihologică și reintegrarea socială.
40	Justiția pentru copii	Orice copil acuzat de comiterea unei infracțiuni are dreptul de a fi tratat cu demnitate în instanța de judecată. El este nevinovat până la proba contrarie. Fiecare copil are dreptul la un proces echitabil, la un interpret (dacă este necesar), la protecția vieții private și la reexaminarea unei hotărâri judecătorești. Statul are datoria de a stabili vârsta minimă sub care copiii nu pot răspunde penal. Statul are, de asemenea, datoria de a oferi alternative la detenție pentru copiii și tinerii condamnați.
41	Standardele naționale mai favorabile au prioritate	Dacă un stat are legi care protejează copiii și tinerii mai bine decât Convenția cu privire la drepturile copilului, atunci acele legi care sunt mai favorabile copilului se aplică.
42	Informarea despre drepturile copilului	Statele părți au datoria să îi informeze cu privire la drepturile copilului atât pe adulți cât și pe copii, într-o manieră accesibilă.

2. Gruparea drepturilor copilului în patru dimensiuni

Convenția cu privire la drepturile copilului poate fi împărțită în patru grupuri de drepturi. Acestea pot fi folosite în lecții, permițând elevilor să încerce să grupeze drepturile în cele patru categorii. Această activitate poate fi realizată individual sau în grup, pentru fiecare secțiune.

I. A avea un rol – se referă la capacitatea de a participa la decizii, la libertatea de asociere, la libertatea de gândire și de a primi informații din mai multe surse.

II. Dezvoltarea potențialului – se referă la faptul că anumite condiții trebuie îndeplinite pentru a permite dezvoltarea optimă a personalității. În acest grup de drepturi se încadrează: educația,

familia, cultura și identitatea, ca părți importante ale vieții noastre.

III. Traiul în bunăstare – dreptul la supraviețuire include toate nevoile noastre fundamentale. Se includ aici mâncarea și adăpostul, standardul nostru de viață și sănătatea noastră.

IV. Protecția împotriva relelor tratamente – se referă dreptul tinerilor de a fi protejați împotriva abuzului, neglijării, exploatarei economice, torturii, răpirii și prostituției.

Lista următoare cuprinde drepturile copilului organizate în cele patru categorii.

Grupul	Articolul	Titlul scurt
I. A avea un rol: dreptul nostru de a participa	3	Binele copilului este crucial
	12	Libertatea de opinie a copilului
	13	Libertatea de exprimare
	14	Libertatea de gândire, de conștiință și religie
	15	Dreptul la întruniri publice pașnice
	16	Protejarea vieții private
	17	Accesul la informații adecvate
II. Dezvoltarea potențialului: dreptul nostru de a ne dezvolta	5	Respectarea drepturilor părinților
	7	Nume și cetățenie
	8	Protecția identității
	10	Reunificarea familiei
	21	Adopția
	23	Copiii cu dizabilități
	28	Educația
	29	Finalitățile educației
	30	Copiii aparținând minorităților

III. Traiul în bunăstare: dreptul nostru la supraviețuire	6	Supraviețuirea și dezvoltarea copilului
	9	Separarea de părinți
	18	Responsabilitatea părinților
	24	Servicii medicale și de sănătate
	26	Asistența socială
	27	Nivelul de trai
	31	Odihnă, joacă, timp liber
IV. Protecția împotriva relelor tratamente: dreptul nostru la protecție	2	Nediscriminarea
	11	Protecția împotriva răpirii și sechestrării
	19	Protecția împotriva abuzurilor
	20	Tinerii fără familie
	22	Copiii refugiați
	25	Verificarea periodică a tratamentului și îngrijirii copilului
	32	Munca copiilor
	33	Protecția față de stupefiante și substanțe psihotrope
	34	Protecția contra exploatării sexuale
	35	Protecția contra vânzării și traficului de persoane
	36	Protecția contra altor forme de exploatare
	37	Tortura și detenția
	38	Război și conflicte armate
	39	Reabilitare și integrare
40	Justiția pentru copii	

În tabelul de mai sus nu sunt cuprinse patru drepturi. Acestea nu pot fi grupate în niciuna din cele patru categorii, întrucât au în vedere în special responsabilitățile statelor. Acestea sunt:

1	Definiția copilului
4	Punerea în practică a drepturilor
41	Standardele naționale mai favorabile au prioritate
42	Informarea despre drepturile copilului

3. Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (20 noiembrie 1989)

Adoptată și deschisă spre semnare, ratificare și aderare prin intermediul Hotărârii Adunării Generale nr. 44/25 din 20 noiembrie 1989.

Intrată în vigoare la data de 2 septembrie 1990, în conformitate cu Articolul 49.

Preambul

Statele părți la prezenta convenție,

având în vedere că, în conformitate cu principiile proclamate de Carta Națiunilor Unite, recunoașterea demnității și a drepturilor egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,

având în vedere că în Cartă popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou încrederea lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane și au hotărât să promoveze progresul social și condiții mai bune de trai în contextul unei libertăți sporite,

recunoscând faptul ca Națiunile Unite, în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în pactele internaționale privind drepturile omului, au proclamat și au convenit că fiecare poate să se prevaleze de drepturile și de libertățile enunțate de acestea, fără nici o deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, naționalitate și origine socială, situație materială, statut la naștere sau alt statut,

amintind faptul că în Declarația Universală a Drepturilor Omului Națiunile Unite au proclamat dreptul copiilor la îngrijire și asistență speciale,

având convingerea că familia, ca unitate de bază a societății și ca mediu natural destinat creșterii și bunăstării tuturor membrilor săi și, în special, a copiilor, trebuie să beneficieze de protecția și de asistența de care are nevoie pentru a-și putea asuma pe deplin responsabilitățile în cadrul societății,

recunoscând că pentru dezvoltarea plenară și armonioasă a personalității sale, copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste și înțelegere,

ținând seama de faptul că un copil trebuie să fie pe deplin pregătit să trăiască independent în societate și să fie educat în spiritul idealurilor proclamate în

Carta Națiunilor Unite și, în special, în spiritul păcii, demnității, libertății, toleranței, egalității și solidarității,

având în vedere că necesitatea de a extinde protecția specială acordată copilului a fost enunțată în Declarația de la Geneva din 1924 privind drepturile copilului și în Declarația drepturilor copilului, adoptată de Adunarea Generală la 20 noiembrie 1959, și a fost recunoscută în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în Pactul internațional privind drepturile civile și politice (în special art. 23 și 24), în Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale (în special art. 10) și în statutele și instrumentele aplicabile ale instituțiilor specializate și ale organizațiilor internaționale preocupate de bunăstarea copilului,

având în vedere că, așa cum s-a arătat în Declarația drepturilor copilului, "dată fiind lipsa sa de maturitate fizică și intelectuală, copilul are nevoie de protecție și îngrijire speciale, inclusiv de o protecție juridică adecvată, atât înainte cât și după nașterea sa",

reamintind dispozițiile Declarației cu privire la principiile sociale și juridice aplicabile protecției și bunăstării copiilor, cu referire specială la practicile în materie de plasament familial și de adopție pe plan național și internațional, precum și Regulile minimale standard ale Națiunilor Unite privind administrarea justiției în cazul minorilor (Regulile de la Beijing), Declarația privind protecția femeilor și copiilor în caz de stare de urgență și de conflict armat, recunoscând că în toate țările lumii există copii care trăiesc în condiții extrem de dificile și care au nevoie de o atenție deosebită,

ținând seama de importanța tradițiilor și a valorilor culturale ale fiecărui popor în protejarea și dezvoltarea armonioasă a copilului,

recunoscând importanța cooperării internaționale destinate îmbunătățirii condițiilor de trai ale copiilor din toate țările și, în special, din țările în curs de dezvoltare,

convin după cum urmează.

Partea I

Articolul 1

În sensul prezentei convenții, prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă.

Articolul 2

1 - Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.

2 - Statele părți vor lua toate măsurile de protecție a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

Articolul 3

1 - În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

2 - Statele părți se obligă să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal, și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

3 - Statele părți vor veghea ca instituțiile, serviciile și așezămintele care răspund de protecția și îngrijirea copiilor să respecte standardele stabilite de autoritățile competente, în special cele referitoare la securitate și sănătate, la numărul și calificarea personalului din aceste instituții, precum și la asigurarea unei supravegheri competente.

Articolul 4

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură, necesare în vederea punerii în aplicare a

drepturilor recunoscute în prezenta convenție. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale, statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

Articolul 5

Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile și îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului sau, după caz și conform tradiției locale, membrilor familiei lărgite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea și orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta convenție.

Articolul 6

1 - Statele părți recunosc dreptul la viață al fiecărui copil.

2 - Statele părți vor face tot ce le sta în putința pentru a asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului.

Articolul 7

1 - Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia.

2 - Statele părți vor veghea ca aplicarea acestor drepturi să respecte legislația lor națională și obligațiile pe care acestea și le-au asumat în temeiul instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în special în cazul în care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

Articolul 8

1 - Statele părți se obligă să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele și relațiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fără nici o imixtiune ilegală.

2 - În cazul în care un copil este lipsit în mod ilegal de toate sau de o parte dintre elementele constitutive ale identității sale, statele părți vor asigura asistența și protecția corespunzătoare pentru ca identitatea acestuia să fie restabilită cât mai repede posibil.

Articolul 9

1 - Statele părți vor veghea ca niciun copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijăți de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.

2 - În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 din prezentul articol, toate părțile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri și de a-și face cunoscute punctele de vedere.

3 - Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

4 - Când separarea rezultă din măsuri luate de către un stat parte, precum detenția, închisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (inclusiv moartea, indiferent de cauză, survenită în timpul detenției) ambilor părinți sau a unuia dintre ei ori a copilului, statul parte va furniza, la cerere, părinților, copilului sau, după caz, unui alt membru al familiei informațiile esențiale despre locul unde se găsesc membrul sau membrii familiei, exceptând cazul în care divulgarea acestor informații ar aduce prejudicii bunăstării copilului. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăși consecințe dăunătoare pentru persoana sau persoanele interesate.

Articolul 10

1 - În conformitate cu obligația ce revine statelor părți potrivit art. 9 paragraful 1, orice cerere depusă de un copil sau de părinții acestuia, în vederea intrării într-un stat parte sau a părăsirii acestuia în scopul reîntregirii familiei, va fi examinată de statele părți cu bunăvoință, umanism și cu operativitate. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca depunerea unei astfel de cereri să nu antreneze consecințe nefaste asupra solicitanților și membrilor familiei acestora.

2 - Copilul ai cărui părinți își au reședința în state diferite va avea dreptul de a întreține, în afara unor situații excepționale, relații personale și contacte directe, în mod regulat, cu ambii săi părinți. În acest scop și în conformitate cu obligația care revine statelor părți în temeiul art. 9 paragraful 1,

statele părți vor respecta dreptul copilului și al părinților săi de a părăsi orice țară, inclusiv propria lor țară, și de a reveni în propria lor țară. Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi îngădit decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protejarea siguranței naționale, a ordinii publice, a sănătății publice sau a bunelor moravuri ori a drepturilor și libertăților altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta convenție.

Articolul 11

1 - Statele părți vor lua măsuri pentru a combate acțiunile ilegale de transferare și de împiedicare a reîntoarcerii copiilor în, respectiv din, străinătate.

2 - În acest scop, statele părți vor promova încheierea de acorduri bilaterale și multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

Articolul 12

1 - Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile sale urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate.

2 - În acest scop copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

Articolul 13

1 - Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a difuza informații și idei de orice natură, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.

2 - Exercițierea acestui drept poate face subiectul restricțiilor, dar numai al acelor restricții expres prevăzute de lege și absolut necesare pentru:

- a) respectarea drepturilor sau a reputației altora; sau
- b) protejarea securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri.

Articolul 14

1 - Statele părți vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și religie.

2 - Statele părți vor respecta drepturile și obligațiile părinților sau, după caz, ale reprezentanților legali ai copilului de a-l îndruma în exercitarea dreptului sus-mentionat, de o manieră care să corespundă capacităților în formare ale acestuia.

3 - Libertatea de a-si manifesta propriile convingeri religioase sau alte convingeri nu poate fi îngrădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protecția securității publice, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora.

Articolul 15

1 - Statele părți recunosc drepturile copilului la libertatea de asociere și la libertatea de întrunire pașnică.

2 - Exercițarea acestor drepturi nu poate fi îngrădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al siguranței sau ordinii publice ori pentru a proteja sănătatea publică sau bunele moravuri ori pentru a proteja drepturile și libertățile altora.

Articolul 16

1 - Nici un copil nu va fi supus unei imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și reputația sa.

2 - Copilul are dreptul la protecția garantată de lege împotriva unor astfel de imixțiuni sau atacuri.

Articolul 17

Statele părți vor recunoaște importanța funcției îndeplinite de mijloacele de informare în masă și vor asigura accesul copilului la informație și la materiale provenind din surse naționale și internaționale, în special cele care urmăresc promovarea bunăstării sale sociale, spirituale și morale și a sănătății sale fizice și morale. În acest scop, statele părți:

a) vor încuraja difuzarea, prin mijloacele de informare în masă, de informații și materiale de interes social și educativ pentru copil și care sunt în conformitate cu art. 29;

b) vor încuraja cooperarea internațională în producerea, schimbul și difuzarea de astfel de informații și materiale provenind din surse culturale, naționale și internaționale;

c) vor încuraja producerea și difuzarea de cărți pentru copii;

d) vor încuraja mijloacele de informare în masă să țină seama, în mod deosebit, de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau ale celor care aparțin unui grup minoritar;

e) vor favoriza elaborarea unor principii călăuzitoare adecvate, destinate protejării copilului împotriva informațiilor și materialelor care dăunează bunăstării sale, având în vedere prevederile art. 13 și 18.

Articolul 18

1 - Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

2 - Pentru garantarea și promovarea drepturilor enunțate în prezenta convenție, statele părți vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea responsabilității care le revine în legătură cu creșterea copilului și vor asigura crearea instituțiilor, așezămintelor și serviciilor de îngrijire a copiilor.

3 - Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc dreptul de a beneficia de serviciile și așezămintele de îngrijire a copiilor, pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.

Articolul 19

1 - Statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricaror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se afla în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.

2 - Aceste măsuri de protecție vor cuprinde, după caz, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale care să asigure sprijinul necesar copilului și celor cărora le-a fost încredințat, precum și pentru instituirea altor forme de prevenire și pentru identificarea, denunțarea, acționarea în instanță, anchetarea, tratarea și urmărirea cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, și, dacă este necesar, a procedurilor de implicare judiciară.

Articolul 20

1 - Copilul care este, temporar ori permanent, lipsit de mediul său familial sau care, pentru protejarea intereselor sale, nu poate fi lăsat în acest mediu, are dreptul la protecție și asistență speciale din partea statului.

2 - Statele părți, în conformitate cu legislația lor națională, vor asigura protecție alternativă pentru un astfel de copil.

3 - Această protecție poate include, mai ales, plasamentul familial, "kafalah" din dreptul islamic, adopția sau, în caz de necesitate, plasarea în instituții corespunzătoare de îngrijire a copiilor. În alegerea uneia dintre aceste soluții, este necesar să se țină seama în mod corespunzător de necesitatea unei anumite continuități în educarea copilului, precum și de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică.

Articolul 21

Statele părți care recunosc și/sau autorizează adopția vor veghea ca interesele supreme ale copilului să primeze și:

- a) vor veghea ca adopția unui copil să fie autorizată numai de autoritățile competente care verifică, în conformitate cu legea și cu procedurile aplicabile, precum și pe baza tuturor informațiilor pertinente și credibile, că adopția se poate realiza luând în considerare statutul copilului în raport cu părinții, cu rudele și cu reprezentanții săi legali și, dacă este cazul, ca persoanele interesate și-au dat consimțământul cu privire la adopție în cunoștință de cauză în urma unei consilieri corespunzătoare;
- b) recunosc că adopția în străinătate poate fi considerată ca un mijloc alternativ de asigurare a îngrijirii necesare copilului, dacă acesta, în țara de origine, nu poate fi încredințat spre plasament familial sau spre adopție ori nu poate fi îngrijit în mod corespunzător;
- c) vor asigura că, în cazul adopției în străinătate, copilul beneficiază de garanțiile și standardele echivalente celor existente în cazul adopției naționale;
- d) vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a se asigura că, în cazul adopției în străinătate, plasamentul copilului nu conduce la obținerea de câștiguri materiale necuvenite pentru persoanele implicate;
- e) promovează obiectivele prezentului articol, încheind aranjamente sau acorduri bilaterale ori multilaterale, după caz, și se străduiesc, în acest cadru, să asigure că plasarea copiilor în străinătate să fie efectuată de autoritățile sau organele competente.

Articolul 22

1 - Statele părți vor lua măsurile necesare pentru ca un copil care caută să obțină statutul de refugiat sau care este considerat refugiat în conformitate cu reglementările și procedurile internaționale și naționale aplicabile, fie că este singur sau însoțit de mama ori de tata sau de orice altă persoană, să beneficieze de protecția și asistența umanitară corespunzătoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezenta convenție și de celelalte instrumente internaționale privind drepturile omului sau ajutorul umanitar la care respectivele state sunt părți.

2 - În acest scop, statele părți vor contribui, după cum consideră necesar, la toate eforturile întreprinse de O.N.U. și de alte organizații guvernamentale sau neguvernamentale competente cooperând cu O.N.U., pentru a proteja și ajuta copiii care se găsesc într-o astfel de situație și pentru a găsi părinții sau alți membri ai familiei oricărui copil refugiat, în vederea obținerii informațiilor necesare pentru reîntregirea familiei sale. În cazul în care părinții sau alți membri ai familiei nu pot fi găsiți, copilului i se va acorda aceeași protecție ca oricărui alt copil care este temporar sau total lipsit de mediul său familial, indiferent de motiv, în conformitate cu principiile enunțate în prezenta convenție.

Articolul 23

1 - Statele părți recunosc că, pentru copiii cu dizabilități fizice sau mentale, trebuie să se asigure o viață împlinită și decentă, în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le faciliteze participarea activă la viața comunității.

2 - 2. Statele părți recunosc dreptul copiilor cu dizabilități de a beneficia de îngrijiri speciale și încurajează și asigură, în măsura resurselor disponibile, la cerere, copiilor cu dizabilități care îndeplinesc condițiile prevăzute și celor care îi au în îngrijire, un ajutor adaptat situației copilului și situației părinților sau a celor cărora le este încredințat.

3 - Recunoscând nevoile speciale ale copiilor cu dizabilități, ajutorul acordat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit ori de câte ori acest lucru este posibil, ținând seama de resursele financiare ale părinților sau ale celor care îi au în îngrijire, și va fi destinat asigurării accesului efectiv al copiilor handicapați la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, pregătire în vederea ocupării unui loc de muncă, activități recreative, de o manieră care să asigure deplina integrare socială și dezvoltare individuală a copiilor, inclusiv dezvoltarea lor culturală și spirituală.

4 - În spiritul cooperării internaționale, statele părți vor favoriza schimbul de informații relevante în domeniul medicinei preventive și al tratamentului medical, psihologic și funcțional al copiilor cu dizabilități, inclusiv prin difuzarea și accesul la informații referitoare la metodele de recuperare, educare și formare profesională, în scopul de a permite statelor părți să își perfecționeze capacitățile și competențele și să își extindă experiența în aceste domenii. În această privință, se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Articolul 24

1 - Statele părți recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare. Ele vor depune eforturi pentru a garanta că nici un copil nu este lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.

2 - Statele părți vor depune eforturi pentru a asigura aplicarea efectivă a acestui drept și, în mod deosebit, vor lua măsurile corespunzătoare pentru:

a) reducerea mortalității infantile și a celei în rândul copiilor;

b) asigurarea asistenței medicale și a măsurilor de ocrotire a sănătății pentru toți copiii, cu accent pe dezvoltarea măsurilor primare de ocrotire a sănătății;

c) combaterea bolilor și a malnutriției, inclusiv în cadrul măsurilor primare de ocrotire a sănătății, recurgând, printre altele, la tehnologii accesibile și la aprovizionarea cu alimente nutritive și cu apă potabilă, luând în considerare pericolele și riscurile de poluare a mediului natural;

d) asigurarea ocrotirii sănătății mamelor în perioada pre- și postnatală;

e) asigurarea că toate segmentele societății, în mod deosebit părinții și copiii, sunt informate, au acces la educație și sunt sprijinite în folosirea cunoștințelor de bază despre sănătatea și alimentația copilului, despre avantajele alăptării, ale igienei și salubrității mediului înconjurător și ale prevenirii accidentelor;

f) crearea serviciilor de medicină preventivă, de îndrumare a părinților și de planificare familială, și asigurarea educației în aceste domenii.

3 - Statele părți vor lua toate măsurile eficiente corespunzătoare, în vederea abolirii practicilor tradiționale dăunătoare sănătății copiilor.

4 - Statele părți se angajează să favorizeze și să încurajeze cooperarea internațională în vederea asigurării, în mod progresiv, a deplinei îndepliniri a dreptului recunoscut în prezentul articol. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Articolul 25

Statele părți recunosc dreptul copilului care a fost plasat de către autoritatea competentă pentru a primi îngrijiri, la protejerea sau tratarea afecțiunilor sale fizice ori mentale, dreptul la verificarea periodică a tratamentului respectiv și a oricăror alte aspecte legate de plasarea sa.

Articolul 26

1 - Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de asistență socială, inclusiv de asigurări sociale, și vor lua măsuri pentru asigurarea exercitării depline a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.

2 - La acordarea indemnizațiilor prevăzute de lege se va ține seama, când este cazul, de resursele și situația copilului și ale persoanelor responsabile de întreținerea sa, precum și de orice alte împrejurări care au legătură cu cererea de acordare a indemnizațiilor, înaintată de copil sau în numele său.

Articolul 27

1 - Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

2 - Părinților și oricărei alte persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare în vederea dezvoltării copilului.

3 - Statele părți vor adopta măsurile corespunzătoare, ținând seama de condițiile naționale și în limita mijloacelor lor, pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și vor oferi în caz de nevoie asistență materială și programe de sprijin destinate, în principal, satisfacerii nevoilor de hrană, îmbrăcăminte și locuință.

4 - Statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru recuperarea pensiei alimentare pentru copil de la părinții săi sau de la alte persoane care răspund din punct de vedere financiar pentru acesta, atât pe teritoriul statului parte, cât și în străinătate. Astfel, în situația în care persoana care răspunde din punct de vedere financiar pentru copil nu locuiește în statul în care locuiește copilul, statele părți vor încuraja aderarea la acorduri internaționale sau încheierea de asemenea acorduri, precum și adoptarea oricăror alte înțelegeri corespunzătoare.

Articolul 28

1 - Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și, în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, în special, statele membre vor avea obligația:

- a) de a asigura învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți;
- b) de a încuraja crearea diferitelor forme de învățământ secundar, atât general, cât și profesional și de a le pune la dispoziția tuturor copiilor și de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua măsuri corespunzătoare, cum ar fi instituirea gratuității învățământului și acordarea unui ajutor financiar în caz de nevoie;
- c) de a asigura tuturor accesul la învățământul superior, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele adecvate;
- d) de a pune la dispoziție copiilor și de a permite accesul acestora la informarea și orientarea școlară și profesională;
- e) de a lua măsuri pentru încurajarea frecvenței cu regularitate a școlii și pentru reducerea ratei abandonului școlar.

2 - Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura aplicarea măsurilor de disciplină școlară într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta convenție.

3 - Statele părți vor promova și vor încuraja cooperarea internațională în domeniul educației, mai ales în scopul de a contribui la eliminarea ignoranței și a analfabetismului în lume și de a facilita accesul la cunoștințe științifice și tehnice și la metode de învățământ moderne. În această privință se va ține seama, în special, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Articolul 29

1 - Statele părți sunt de acord ca educația copilului trebuie să urmărească:

- a) dezvoltarea plină a personalității, a vocațiilor și a aptitudinilor mentale și fizice ale copilului;
- b) cultivarea respectului pentru drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și pentru principiile consacrate în Carta Națiunilor Unite;
- c) educarea copilului în spiritul respectului față de părinții săi, față de limba sa, de identitatea și valorile sale culturale, față de valorile naționale ale țării în care acesta locuiește, ale țării de origine, precum și față de civilizații diferite de a sa;
- d) pregătirea copilului să își asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă, într-un spirit de înțelegere, de pace, de toleranță, de egalitate între sexe și prietenie între toate

popoarele și grupurile etnice, naționale și religioase și cu persoanele de origine autohtonă;

e) educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural.

2 - Nici o dispoziție din prezentul articol sau din art. 28 nu va fi interpretată de o manieră care să aducă atingere libertății persoanelor fizice sau juridice de a crea și de conduce instituții de învățământ, cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate și ca educația dată în aceste instituții să respecte normele minimale prescrise de stat.

Articolul 30

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice ori persoane de origine autohtonă copilul aparținând unei astfel de minorități sau având origine autohtonă nu va fi privat de dreptul la viață culturală proprie, de dreptul de a-și declara apartenența religioasă și de a-și practica propria religie, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai grupului său.

Articolul 31

1 - Statele părți recunosc copilului dreptul la odihnă și la vacanță, dreptul de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viața culturală și artistică.

2 - Statele părți respecta și promovează dreptul copilului de a participa pe deplin la viața culturală și artistică și încurajează punerea la dispoziția acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber și de desfășurare a activităților recreative, artistice și culturale, în condiții de egalitate.

Articolul 32

1 - Statele părți recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatarei economice și de a nu fi constrans la vreo muncă ce comportă vreun risc potențial sau care este susceptibilă să îi compromită educația ori să îi dauneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

2 - Statele părți vor lua măsuri legislative, administrative, sociale și educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. În acest scop și ținând seama de dispozițiile aplicabile ale celorlalte instrumente internaționale, statele părți se obligă, în special:

- a) să fixeze o vârstă minimă sau vârste minime de

angajare;

b) să adopte o reglementare cu privire la orele și la condițiile de muncă;

c) să prevadă pedepse sau alte sancțiuni corespunzătoare, pentru a asigura aplicarea întocmai a prezentului articol.

Articolul 33

Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale și educationale, pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope, așa cum sunt acestea definite de convențiile internaționale în materie și pentru a preveni folosirea copiilor în scopul producerii și al traficului ilicit de astfel de substanțe.

Articolul 34

Statele părți se angajează să protejeze copilul contra oricărei forme de exploatare sexuală și de violența sexuală. În acest scop statele vor lua, în special, toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a împiedica:

a) incitarea sau constrângerea copiilor să se dedea la activități sexuale ilegale;

b) exploatarea copiilor în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale;

c) exploatarea copiilor în scopul producției de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

Articolul 35

Statele părți vor lua toate măsurile necesare, pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a preveni răpirea, vânzarea și traficul de copii în orice scop și sub orice formă.

Articolul 36

Statele părți vor proteja copilul contra oricărei forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării sale.

Articolul 37

Statele părți vor veghea ca:

a) niciun copil să nu fie supus la tortură, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitală sau închisoarea pe viață fără posibilitatea de a fi eliberat nu va fi pronunțată pentru infracțiunile comise de persoane sub vârsta de 18 ani;

b) niciun copil să nu fie privat de libertate în mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, deținerea sau întemnițarea unui copil trebuie să fie conformă cu legea și nu va fi decât o măsură extremă și cât mai scurtă posibil;

c) orice copil privat de libertate să fie tratat cu omenie și cu respectul cuvenit demnității umane și de o manieră care să țină seama de nevoile persoanelor de vârsta sa. Astfel, orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, cu excepția cazurilor în care se apreciază ca fiind în interesul major al copilului să nu se procedeze astfel, și va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și vizite, în afara unor cazuri excepționale;

d) copiii privați de libertate să aibă dreptul de a avea acces rapid la asistență juridică sau la orice altă asistență corespunzătoare, precum și dreptul de a contesta legalitatea privării lor de libertate, în fața unui tribunal sau a unei alte autorități competente, independente și imparțiale, și dreptul la judecarea în procedură de urgență a cazului respectiv.

Articolul 38

1 - Statele părți se angajează să respecte și să asigure respectarea regulilor dreptului umanitar internațional aplicabile în caz de conflict armat și menite să garanteze protecția copilului.

2 - Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a garanta ca persoanele care nu au implinit vârsta de 15 ani să nu participe direct la ostilități.

3 - Statele părți se vor abține de a înrola în forțele lor armate persoane care nu au implinit vârsta de 15 ani. Atunci când încorporează persoane mai mari de 15 ani, dar mai mici de 18 ani, statele părți se vor strădui să înroleze, cu prioritate, pe cei mai în vârstă.

4 - Conform obligației care le revine în virtutea dreptului umanitar internațional de a proteja populația civilă în caz de conflict armat, statele părți vor lua toate măsurile fezabile, astfel încât copiii afectați de conflictul armat să beneficieze de protecție și de îngrijire.

Articolul 39

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita recuperarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a copiilor, victime ale unei forme de neglijență, exploatare sau abuz, de tortură sau pedeapsă ori tratamente crude, inumane sau degradante ori victime ale unui conflict armat. Această readaptare și această reintegrare se vor desfășura în condiții care favorizează sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului.

Articolul 40

1 - Statele părți recunosc oricărui copil bănuit, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit ca a comis o încălcare a legii penale dreptul la un tratament conform cu simțul demnității și al valorii personale, care să întărească respectul său pentru drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora și care să țină seama de vârsta sa, precum și de necesitatea de a facilita reintegrarea sa în societate și asumarea de către acesta a unui rol constructiv în societate.

2 - În acest scop și ținând seama de dispozițiile în materie ale instrumentelor internaționale, statele părți vor veghea, în special:

a) ca niciun copil să nu fie bănuit, acuzat sau declarat vinovat de o încălcare a legii penale datorită unor acțiuni sau omisiuni care nu erau interzise de dreptul național sau internațional în momentul comiterii lor;

b) ca orice copil bănuit sau acuzat de o încălcare a legii penale să aibă garantate cel puțin următoarele drepturi:

(i) de a fi prezumat nevinovat până la stabilirea vinovăției sale conform legii;

(ii) de a fi informat în cel mai scurt termen și direct despre acuzațiile care i se aduc sau, dacă este cazul, prin intermediul părinților săi sau al reprezentanților legali și de a beneficia de asistență juridică sau de orice alt fel de asistență corespunzătoare, în vederea formulării și susținerii apărărilor sale;

(iii) dreptul la examinarea, fără întârziere, a cauzei sale de către o autoritate sau o instanță judiciară competentă, independentă și imparțială, printr-o procedură de audiere echitabilă și conformă cu prevederile legii, în prezența celor care îi asigură asistența juridică sau de altă natură, iar dacă acest lucru nu este considerat contrar interesului major al copilului, ținând seama mai ales de vârsta ori de situația acestuia, în prezența părinților săi sau a reprezentanților săi legali;

(iv) de a nu fi constrâns să depună mărturie sau să mărturisească că este vinovat; dreptul de a interoga sau de a cere interogarea martorilor acuzării, de a obține aducerea și interogarea martorilor apărării, în condiții de egalitate;

(v) dacă se dovedește că a încălcat legea penală, dreptul de a recurge la o cale de atac cu privire la decizie și la orice măsură luată în consecință, în fața unei autorități sau a unei instanțe judiciare superioare competente, independente și imparțiale, conform legii;

(vi) dreptul de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată;

(vii) dreptul la respectarea deplină a vieții sale private, în toate fazele procedurii.

3 - Statele părți se vor strădui să promoveze

adoptarea de legi și proceduri, înființarea de autorități și instituții, special concepute pentru copiii bănuiți, acuzați sau găsiți vinovați de încălcare a legii penale și, în special:

a) să stabilească o vârstă minimă sub care copiii să fie prezumați ca neavând capacitatea de a încălca legea penală;

b) să ia, ori de câte ori este posibil și recomandabil, măsuri de soluționare a cazurilor acestor copii, fără a recurge la procedura judiciară, cu condiția ca drepturile și garanțiile legale să fie respectate pe deplin.

4 - Va fi prevăzută o întreagă gamă de dispoziții, precum cele referitoare la îngrijire, orientare și supraveghere, la îndrumare, la perioadele de probă, la plasamentul familial, la programe de educație generală și profesională și la soluții alternative celor privind îngrijirea într-un cadru instituțional, pentru a asigura copiilor un tratament în interesul bunăstării lor și proporțional cu situația lor și cu infracțiunea săvârșită.

Articolul 41

Nici o dispoziție din prezenta convenție nu aduce atingere prevederilor mai favorabile pentru realizarea acestor drepturi ale copilului care pot figura:

a) în legislația unui stat parte; sau

b) în dreptul internațional în vigoare pentru statul respectiv.

Partea II

Articolul 42

Statele părți se angajează să faca larg cunoscute atât adulților, cât și copiilor principiile și dispozițiile prezentei convenții, prin mijloace active și adecvate.

Articolul 43

1 - În vederea examinării progreselor înregistrate de statele părți în executarea obligațiilor pe care și le-au asumat în virtutea prezentei convenții, se instituie un comitet al drepturilor copilului, ale cărui atribuții sunt descrise mai jos.

2 - Comitetul se compune din 10 experți de o înaltă ținută morală și care posedă competențe recunoscute în domeniul reglementat de prezenta convenție. Membrii Comitetului sunt aleși de statele părți din rândul cetățenilor lor și acționează în nume propriu, ținându-se seama de necesitatea asigurării unei repartiții geografice echitabile și a reprezentării principalelor sisteme juridice.

3 - Membrii Comitetului sunt aleși prin vot secret de pe o listă de persoane desemnate de statele părți. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetățenii săi.

4 - Primele alegeri vor avea loc în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei convenții, iar ulterior, la fiecare 2 ani. Cu minimum 4 luni înaintea datei fiecărei alegeri, secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va invita în scris statele părți să propună candidații lor într-un termen de două luni. Secretarul general va întocmi apoi o listă alfabetică a candidaților astfel desemnați, indicând statele părți care i-au desemnat, și o va comunica statelor părți la convenție.

5 - Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor părți, convocate de secretarul general, la sediul Organizației Națiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul se întrunește cu două treimi din numărul statelor părți, candidații aleși în Comitet sunt cei care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezente și votante.

6 - Membrii Comitetului se aleg pentru un mandat de 4 ani. Ei pot fi realeși la o nouă prezentare a candidaturii lor. Mandatul a 5 membri desemnați la primele alegeri va înceta după 2 ani. Numele celor 5 membri vor fi trase la sorți de către președintele reuniunii, imediat după prima alegere.

7 - În caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului sau dacă, pentru orice alt motiv, un membru declară că nu își mai poate exercita funcțiile sale în cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura membrului

respectiv numește un alt expert dintre cetățenii săi pentru a ocupa postul vacant până la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobării de către Comitet.

8 - Comitetul aprobă regulamentul său de ordine interioară.

9 - Comitetul alege biroul său pentru o perioadă de 2 ani.

10 - Adunările Comitetului se țin, în mod normal, la sediul Organizației Națiunilor Unite sau în orice alt loc corespunzător stabilit de Comitet. Comitetul se reunește, de regulă, în fiecare an. Durata sesiunilor sale se stabilește și, dacă este cazul, se modifică de către reuniunea statelor părți la prezenta convenție, sub rezerva aprobării de către Adunarea Generală.

11 - Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziție Comitetului personalul și dotările necesare acestuia pentru a-și îndeplini eficient funcțiile încredințate conform prezentei convenții.

12 - Membrii Comitetului creat în virtutea prezentei convenții primesc, cu aprobarea Adunării Generale, indemnizații din resursele Organizației Națiunilor Unite, în condițiile și modalitățile fixate de Adunarea Generală.

Articolul 44

1 - Statele părți se angajează să supună Comitetului, prin intermediul secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, rapoarte privitoare la măsurile pe care le adoptă pentru punerea în vigoare a drepturilor recunoscute în prezenta convenție și la progresele realizate în exercitarea acestor drepturi:

a) în termen de 2 ani începând de la data intrării în vigoare a prezentei convenții pentru statele părți interesate;

b) în continuare, la fiecare 5 ani.

2 - Rapoartele întocmite conform prezentului articol trebuie, dacă este cazul, să arate cauzele sau dificultățile care împiedică statele părți să se achite pe deplin de obligațiile prevăzute în prezenta convenție. Ele trebuie, de asemenea, să cuprindă informații suficiente pentru a da Comitetului o idee exactă asupra aplicării Convenției în țara respectivă.

3 - Statele părți care au prezentat Comitetului un raport inițial nu vor repeta în rapoartele pe care le prezintă ulterior conform prezentului articol, paragraful 1 alin. (b), informațiile de bază pe care le-au comunicat anterior.

4 - Comitetul poate cere statelor părți toate informațiile complementare referitoare la aplicarea Convenției.

5 - Comitetul înaintează la fiecare 2 ani Adunării Generale, prin intermediul Consiliului Economic și Social, un raport de activitate.

6 - Statele părți asigură difuzarea pe scară largă a propriilor rapoarte pe teritoriul lor.

Articolul 45

Pentru a promova aplicarea efectivă a Convenției și a încuraja cooperarea internațională în domeniul vizat de convenție:

a) Instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite au dreptul de a fi reprezentate la analiza modului de aplicare a acestor dispoziții din prezenta convenție, care țin de mandatul lor. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzătoare să dea avize specializate asupra aplicării Convenției în domeniile care țin de mandatele lor respective. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite să îi prezinte rapoarte asupra aplicării Convenției în sectoarele care țin de domeniul lor de activitate.

b) Comitetul transmite, dacă consideră necesar, instituțiilor specializate, Fondului Națiunilor Unite pentru Copii și altor organisme competente orice raport al statelor parti, care conține o cerere sau care specifică necesitatea asigurării de consultanță ori asistență tehnică, însoțit, dacă este cazul, de observațiile și sugestiile Comitetului referitoare la cererea sau specificarea respectivă.

c) Comitetul poate recomanda Adunării Generale să ceară secretarului general să dispună efectuarea, în numele Comitetului, a unor studii asupra problemelor specifice care afectează drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii și recomandări de ordin general, pe baza informațiilor primite în conformitate cu art. 44 și 45.

Aceste sugestii și recomandări de ordin general se vor transmite tuturor statelor părți interesate și se vor supune atenției Adunării Generale, însoțite, dacă este cazul, de observațiile statelor părți.

Partea III

Articolul 46

Prezenta convenție este deschisă spre semnare tuturor statelor.

Articolul 47

Prezenta convenție face subiectul ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi înaintate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 48

Prezenta convenție va rămâne deschisă aderării oricărui stat. Instrumentele de aderare vor fi înaintate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 49

1 - Prezenta convenție va intra în vigoare în a treizecea zi de la depunerea la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecelea instrument de ratificare sau de aderare.

2 - Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta convenție sau care va adera la aceasta după depunerea celui de-al douăzecelea instrument de ratificare sau de aderare, Convenția va intra în vigoare în a treizecea zi de la depunerea de către statul respectiv a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

Articolul 50

1 - Orice stat parte poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor părți, cerându-le să îi facă cunoscut dacă sunt în favoarea convocării unei conferințe a statelor părți, în vederea examinării propunerii și a supunerii ei la vot. Dacă în termen de 4 luni de la această comunicare cel puțin o treime din numărul statelor părți se pronunță în favoarea convocării unei asemenea conferințe, secretarul general convoacă conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor părți prezente și votante la conferință este supus spre aprobare adunării generale.

2 - Orice amendament adoptat conform dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare după aprobarea sa de către

Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite și după acceptarea sa cu o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.

3 - La intrarea sa în vigoare, amendamentul are forță obligatorie pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state rămânând legate de dispozițiile din prezenta convenție și de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

Articolul 51

1 - Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va primi și va comunica tuturor statelor textul rezervelor formulate de state la data ratificării sau aderării.

2 - Rezervele incompatibile cu obiectul și scopul prezentei convenții nu sunt admise.

3 - Rezervele pot fi retrase în orice moment printr-o notificare în acest sens adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa, în consecință, toate statele părți la convenție. Notificarea va produce efecte de la data la care este primită de secretarul general.

Articolul 52

Orice stat poate denunța prezenta convenție printr-o notificare scrisă adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea produce efecte la un an de la data la care notificarea a fost primită de secretarul general.

Articolul 53

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei convenții.

Articolul 54

Originalul prezentei convenții, ale cărei texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt autentice în egală măsură, va fi depus la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care plenipotențiarilor subsemnați, împuterniciți în mod corespunzător de guvernele lor respective, au semnat prezenta convenție.

Adoptată la New York, 20 noiembrie 1989 (*urmată de semnături*)

4. Drepturile copiilor ilustrate (Cartonașe cu drepturile copiilor)

Inițial, drepturile copilului erau în primul rând un instrument juridic. În context școlar, este clar că fiecare articol trebuie să fie înțeles și interpretat din perspectiva grupului țintă. Cartonașele ilustrate pentru drepturile copilului ajută la atingerea obiectivului de înțelegere și aplicare a acestor drepturi. Cartonașele pot fi utilizate în diferite moduri. Iată câteva exemple:

- Ilustrația și textul poate fi decupate împreună, pliate și lipite pentru a face carduri față-verso. În acest fel pot fi create *flashcards*. Elevii înșiși sau reciproc, se pot testa.
- Ilustrația și textul pot fi decupate pentru a face carduri de memorie. În acest fel, elevii pot învăța drepturile copiilor în timp ce se joacă un joc cu ceilalți
- Ilustrațiile pot fi decupate și ordonate după diferite criterii.
 - Pot fi grupate pe patru criterii (participare: dreptul de a participa; dezvoltarea potențialului: dreptul la dezvoltare personal; traiul în bunăstare: dreptul la viață; protecția în fața răului: dreptul la protecție).
 - Pot fi grupate pe categorii de valori personale: Ce este important în viața mea? Ce întrebări sunt relevante pentru țara mea, pentru comunitatea mea, pentru școala mea?
 - Ilustrațiile și alte decupaje din reviste, articole din ziare pot fi colectate pentru a ilustra teme asemănătoare.
 - Elevii se pot inspira din aceste ilustrații și pot crea propriile ilustrații ale drepturilor copiilor.
- Ilustrațiile pot fi mărite și colorate de elevi (și, eventual, înrămate). Pot fi folosite pentru a decora clasa și holurile școlii.
- Ilustrațiile pot fi combinate cu scurte descrieri ale experienței personale și incluse într-o broșură.

Articolul 1

Definiția copilului

Un copil este o persoană care are mai puțin de 18 ani.

Articolul 2

Nediscriminarea

Niciun copil nu poate fi discriminat indiferent de culoare, gen, limbă, religie, opinie, de țara de origine, de situația materială, incapacitatea fizică, apartenență etnică.

Articolul 3

Binele copilului este crucial

În toate legile sau deciziile judecătorești, binele copilului va prevala.

Articolul 4

Punerea în practică a drepturilor

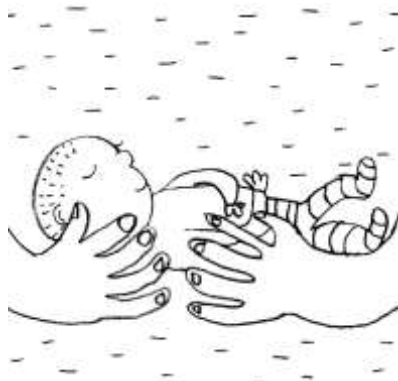
Fiecare stat trebuie să asigure, cât de mult posibil, respectarea drepturilor copilului.

Articolul 5

Respectarea drepturilor părinților

Fiecare stat este responsabil să se asigure că îndatoririle, drepturile și responsabilitățile părinților sunt realizate astfel încât copiii sunt liberi să își exercite drepturile. (Guvernele trebuie să respecte drepturile și îndatoririle părinților, ale membrilor familiei și/ sau ale reprezentanților legali, prin informarea și consilierea copiilor cu privire la drepturile lor).

Articolul 6

Supraviețuirea și dezvoltarea copilului

Fiecare copil are dreptul la viață și la supraviețuire. Statul trebuie să asigure condițiile astfel încât copiii și tinerii să se poată dezvolta bine.

Articolul 7

Nume și cetățenie

Orice copil are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și de a fi îngrijit de părinții săi.

Articolul 8

Protecția identității

Orice copil are dreptul de a-și păstra sau de a-și restabili identitatea, cetățenia și relațiile de familie.

Articolul 9

Separarea de părinți

Orice copil are dreptul să trăiască cu părinții săi, cu excepția situațiilor în care trebuie să fie protejat în fața acestora. Dacă un copil trebuie separat de unul sau de ambii părinți, aceștia au dreptul de a-și face cunoscut punctul de vedere. Dacă un copil este separat de unul sau de ambii părinți, aceștia au dreptul să știe unde se află.

Articolul 10

Reunificarea familiei

Orice copil are dreptul de a părăsi orice țară și de a călători spre propria țară pentru a-și reîntregi familia.

Articolul 11

Protecția împotriva răpirii și sechestrării

Fiecare stat trebuie să lupte împotriva răpirii, sechestrării de către un părinte sau o altă persoană sau a împiedicării reîntoarcerii copilului.

Articolul 12

Libertatea de opinie a copilului

Orice copil are dreptul de a fi ascultat și de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește. Aceasta se aplică în special în procesele juridice sau administrative. Cu cât copilul are o vârstă mai mare, cu atât mai mult opinia sa trebuie ascultată.

Articolul 13

Libertatea de exprimare

Orice copil are dreptul să își exprime liber opiniile și să primească și să difuzeze informații prin media. Fiecare copil are și responsabilitatea de a/și exprima opinii într-un mod în care să respecte drepturile celorlalți.

Articolul 14

Libertatea de gândire, de conștiință și religie

Fiecare copil are dreptul să-și manifeste religia și să-și exercite gândirea și conștiința. Statul trebuie să respecte drepturile și responsabilitățile părinților când copiii își exercită drepturile.

Articolul 15

Dreptul la întruniri publice, pașnice

Fiecare copil are dreptul de a se întruni cu alți copii, de a deveni membru sau de a crea o asociație / uniune, atât timp cât drepturile celorlalți nu sunt periclitate.

Articolul 16

Protejarea vieții private

Fiecare copil are dreptul să fie ferit de imixțiuni în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa. Mai mult, fiecare copil are dreptul ca nimeni să nu îi afecteze onoarea.

Articolul 17

Accesul la informații adecvate

Fiecare stat trebuie să asigure accesul copilului la informație prin diferite media și posibilitatea de a primi acele informații necesare pentru bunăstarea sa. Statul are, de asemenea, datoria de a proteja copiii de informații dăunătoare.

Articolul 18

Responsibilitatea părinților

Părinții sau tutorii legali sunt comun responsabili pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Statul are datoria de a-l ajuta în acest sens și, de exemplu, de a face accesibile servicii de îngrijire a copiilor ai căror părinți sunt la serviciu.

Articolul 19

Protecția împotriva abuzurilor

Statul este responsabil de protejarea copilului față de abuzurile părinților sau altor persoane. Fiecare copil are dreptul să învețe cum să se ferească și cum să reacționeze la orice formă de abuz.

Articolul 20

Tinerii fără familie

Orice copil care nu locuiește cu familia sa are dreptul la protecție specială și la sprijin. De asemenea, are dreptul la plasament familial sau la îngrijire într-o instituție adecvată, în care să se țină cont de convingerile sale religioase, de originile sale culturale sau lingvistice.

Articolul 21

Adopția

Un copil poate fi adoptat dacă adopția este autorizată, recunoscută și aprobată de stat și dacă servește bunăstării copilului.

Articolul 22

Copiii refugiați

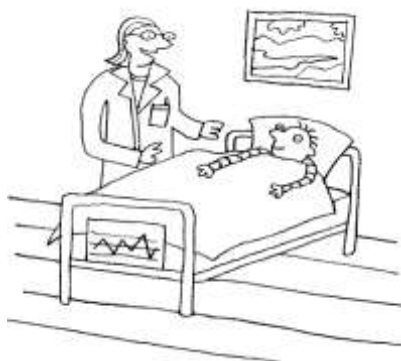
Orice copil care este forțat să-și părăsească țara, care este refugiat sau care solicită azil, are dreptul la protecție specială din partea statului.

Articolul 23

Copiii cu dizabilități

Orice copil cu dizabilități are dreptul la educație și la îngrijire specială. Trebuie ajutat să fie independent și să participe activ în comunitate.

Articolul 24

Servicii medicale și de sănătate

Fiecare copil are dreptul la cea mai bună îngrijire medicală posibilă. Statul are datoria de a combate mortalitatea infantilă, de a asigura servicii medicale tinerilor, de a combate malnutriția și maladiile, de a garanta îngrijire medicală femeilor însărcinate și proaspetelor mămici, de a face accesibilă educația pentru sănătate și de a dezvolta servicii de prevenire în sectorul sănătății publice și de a abolii practicilor tradiționale dăunătoare sănătății copiilor.

Articolul 25

Verificarea periodică a tratamentului și îngrijirii copilului

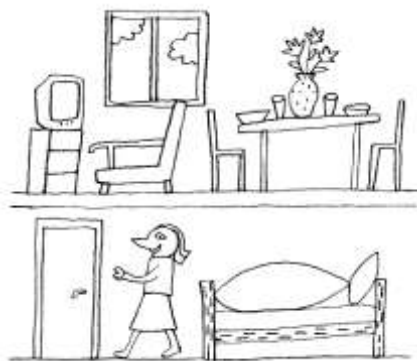
Orice copil integrat într-o instituție de protecție, îngrijire sau tratament are dreptul să la verificarea și reevaluarea încadrării sale sau a tratamentului.

Articolul 26

Asistența socială

Orice copil are dreptul de a beneficia de asistență socială, inclusiv de asigurări sociale. Statul garantează indemnizații care iau în considerare situația financiară a familiei sau a persoanelor responsabile de întreținerea copilului.

Articolul 27

Nivelul de trai

Orice copil are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială. Părinții sau tutorii legali sunt primii responsabili să asigure aceste condiții. Statul are datoria de a-i sprijini în acest sens.

Articolul 28

Educația

Orice copil are dreptul la educație și la învățământ. Statul are datoria de a furniza învățământ primar gratuit și obligatoriu și, de asemenea, să facă învățământul secundar accesibil tuturor copiilor și tinerilor. Statul trebuie să se asigure că tinerii și copiii sunt tratați corespunzător în școli și că drepturile nu le spun încălcate.

Finalitățile educației

Educația școlară trebuie să urmărească dezvoltarea personalității și aptitudinilor fiecărui copil, să pregătească pentru viața adultă și să cultive respectul pentru drepturile omului și pentru valorile proprii culturi sau ale altor culturi.

Articolul 29

Copiii aparținând minorităților

Orice copil care provine dintr-o minoritate are dreptul să învețe și să-și practice propria cultură, religie și limbă.

Articolul 30

Odihnă, joacă, timp liber

Orice copil are dreptul la odihnă și la timp liber, astfel încât să se poată juca și să poată participa liber la viața culturală și artistică.

Articolul 31

Munca copiilor

Fiecare copil are dreptul să fie protejat de orice formă de exploatare și de muncă ce i-ar putea dăuna educației și dezvoltării sale. Statul trebuie să stabilească vârsta minimă la care permite nui copil să muncească, numărul de ore de muncă pe zi și condițiile de lucru.

Articolul 32

Articolul 33

Protecția față de stupefiante și substanțe psihotrope

Fiecare copil are dreptul la protecție contraproducerii și traficului ilicit de droguri.

Articolul 34

Protecția contra exploatării sexuale

Fiecare copil are dreptul la protecție contraexploatării și abuzului sexual, pornografiei și prostituției.

Articolul 35

Protecția contra vânzării și traficului de persoane

Statul trebuie să ia toate măsurile posibile pentru a preveni și combate răpirea și traficul de copii și tineri.

Articolul 36

Protecția contra altor forme de exploatare

Fiecare copil are dreptul la protecție contra oricăror forme de exploatare (de ex., cerșetoria)

Articolul 37

Tortura și detenția

Fiecare copil are dreptul la protecție împotriva torturii, tratamentelor sau pedepselor crude, arestării ilegale sau a oricărei alte forme de vătămare a libertății personale. Statul are datoria de a interzice pedeapsa cu moartea și închisoarea pe viață pentru tineri. În cazul în care un copil este închis, el are dreptul să fie tratat cu omenie și cu respect. În cazul în care un copil sau un tânăr este arestat, acesta nu trebuie să fie întemnițat la un loc cu adulți, trebuie să poată păstra contactul cu familia sa și să aibă dreptul la asistență juridică.

Articolul 38

Război și conflicte armate

Copiii și tinerii sub 15 ani au dreptul să nu participe la războaie și conflicte armate. Statul are datoria de a oferi protecție specială copiilor afectați de război.

Articolul 39

Reabilitare și integrare

Orice copil care este victima unui conflict armat, a torturii, neglijării sau exploatării are dreptul la îngrijire adecvată care să-i permită recuperarea fizică și psihologică și reintegrarea socială.

Articolul 40

Justiția pentru copii

Orice copil acuzat de comiterea unei infracțiuni are dreptul de a fi tratat cu demnitate în instanța de judecată. El este nevinovat până la proba contrarie. Fiecare copil are dreptul la un proces echitabil, la un interpret (dacă este necesar), la protecția vieții private și la reexaminarea unei hotărâri judecătorești. Statul are datoria de a stabili vârsta minimă sub care copiii nu pot răspunde penal. Statul are, de asemenea, datoria de a oferi alternative la detenție pentru copiii și tinerii condamnați.

Copiii ar trebui să știe ce drepturi au, dar ar trebui și să învețe cum să le aprecieze și cum să le folosească. În acest scop, școlile trebuie să permită o gamă largă de experiențe de învățare referitoare la educația pentru drepturile copilului. Copiii înțeleg și apreciază drepturile lor, folosindu-le atât la școală cât și în viața de zi cu zi. Pentru a-i încuraja, provocarea pentru profesor constă în a crea un mediu guvernat de spiritul democrației și drepturilor omului.

Acest manual a fost conceput pentru profesorii care caută instrumente pentru a preda drepturile copilului elevilor din clasele I-IX, din învățământul obligatoriu. Manualul urmează un curriculum în spirală, astfel încât elevii să își poată explora drepturile an după an.

Caracteristicile acestui manual includ:

- O scurtă introducere cuprinzând informații despre cadrul conceptual și învățarea bazată pe exemple.
- Nouă unități de învățare scurte, de câte patru lecții fiecare, pentru elevii din primele nouă clase.
- Descrieri detaliate ale lecțiilor.
- Învățarea bazată pe sarcini de lucru.
- Anexă cu o gamă de resurse (incluzând Convenția cu privire la drepturile copilului și o versiune ilustrată a Convenției) și cu informații suport despre drepturile copilului.